

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

Muzeul Digital al Romanului Romanesc
revistatransilvania.ro

AVIS LECTORILOR

Lectura va merge pas cu pas, [illegible] populară, artele și [illegible] cetitori, ca în mo[illegible] repao[illegible] alimenta și amu[illegible]

[illegible] publicarea a di[illegible] române, [illegible] ofere teatrale, [illegible] un jurnal [illegible] arte și științe [illegible] le vom da la lumi[illegible] persónele, [illegible] apabile.

[illegible] Lectori vor a[illegible] pune fóia nóstră, [illegible] încurajare, se [illegible] bat ce'i posedă [illegible] exactitate mici[illegible] apela cu primul [illegible] persónelor amatóre [illegible] orginale, rugând pe [illegible] numer al fóei. [illegible] la numĕrul viitor [illegible] tot o dată se [illegible] la Numerul 5.

TRADA FIR

Din dor Carafeni.

[illegible] numită *Stejarul* [illegible] grădină a cărei ar[illegible] vechi ca și Jasul, umbrea toate împrejurimile. O cărărușă mică conduce, printre desimea acelor arbori la un mic lac, a cărui suprafață era înundată de horbe de papură și trestie. De pe malul lacului se vedea o mare curte boerească, împrejurată de niște muri giuruiți, cari în apropiere o făcea aproape nevădută, și în acești pereți e sădită o mare poartă de fer care se deschidea din an în an.—Alăturea cu poarta cea mare, o ușiță mică, tot de fer, dar care mai rar se vedea din causa mușchilor și buruienilor ce o acoperéu cu umbra lor.

Un vuet monoton se aude venind din lăuntrul acelor zidiri, apoi o zungănitură și o lumină strebătu prin portița care se întredeschise puțin. Un om vîrî capul prin crăpătura portiței, privi în afară, apoi o deschise înlăuntru și eși trăgênd după sine un cal ce'l ținea de căpestru; un alt om asemenea îl succedă. După ce închise pe dincoace portița, ambii se aruncară ca vêntul pe cai, strinse din pinteni și'n câte-va galopuri era lângă lac. Aci descalicară, prinse caii de frâu și se suiră pe o plută ce li era pregătită, trecênd lacul pe cel-alt mal. Merse pe cărărușă și ajungênd în mijlocul desimei arborilor legară caii de crengi, și apoi se puseră jos spre a se odihni.

—Ei bine frate, începu unul din ei, cum ai se mai isprăvesci, când vedi că toate lucrurile ți merg d'eandoasele? alalta-ieri era să'ți pice o secure'n spate, eri erai se te înec, și adi, adi erai se'ți rupi capul serind din podul casei, hm! da tu nu respundi? pare c'ai amuțit; au nu vedi singur că nu mai e nici un chip de a ajunge la ținta ta? Ea vedi bine vere, mi se pare că vrea ați cam sufla sub nas, și...

—Minți!

—Poți se credi că mințesc, eu îți spun ceia ce vĕd; dacă iar fi ceva pentru tine, nu țiar fi pus capu'n joc d'atâtea ori!...

—O, semane, când ai ști tu aceea ce va se dică a iubi, tu încă n'ai gustat viața acestei lumi, tu încă nai simțit inima bătându-e în vederea unei ființi drăgălașe.

—Eu unul sciu că nu mĕ doare inima de cât când m'apucă abădăile de friguri!

—Hm! tu ce scii? ce, *bube*, ce ți le tocă la cap tóta ziua cascaul; dar nu simți ce'i iubirea unei fetițe frumóse și veselă ca turturelile din livede....

—Ba, că bine dici, de câte ori mi dau cu ochii de Ruxandra, me cam gâdilă nu știu ce prin sin, și parcă tot singele mi se sue în cap; acum știu, trebuea se fie pârdalnica de iubină cum 'i dici tu? dar cu tóte aceste mĕ vĕdi că's om teafer, nu alerg ca un smintit fără se știu pentru ce, și, uite aici... dacă ea nu te-ar iubi, ce s'ar alege de tóte acestea.

—Mi'a spus'o și mi'a jurat!... eu eam spus și jurat, prin urmare nici o îndoială nu mai am de iubirea ei, numele Domnului, de către un creștin nu să ca în deșert!

—Atunci când i-ai dis: „vino,“ ea ți-a respuns: „nu pot, nu e timpul.“

—Nu era timpul nepriceputule, se vede că ai uitat de acolo și până aici.

—Da! 'mi-aduc aminte c'ai serit de pe casă, tocmai lingă mine că un glonte, și'n urmata o dróe de bolovani se porniră ca un vuet infernal, doborîndu-'mi și calul ce'l pregătisem pentru ea, ear noi cu mare greu am putut ajunge pe sub ziduri până aci.

—Dar ascultă!

—Ce'i?

—S'aude ceva, — ne urmăresc!

Ambii se aruncă pe caii lor, și ca vêntul începu a fugi lăsind în urmă desimea arborilor și strada Stejarului, strebătu Jasul și se îndreptă spre Socola.

—Privesce 'napoi Bujore!

—Ne urmăresc, respunse cel pe care'l numise Bujor priivind înapoi; dar e numai unul.

—Pot fi și dece, să ne oprim.

Abia opriră caii, și un nour alb și gros de colb ridicat de la pământ,

se apropia din ce in ce; —nu trecu trei momente şi un cavăler fugar se isbi de viderile celor duoi ce'l aşteptau.

—Cine sunteţi voi? strigă d'o dată noul venit cu un aer turbat.

—Trandafir Dragoş şi cu prea buuul seu ver Bujor oameni buni cu frica lui D-deu, respunse unul din cei doi cavaleri riḑind.

—Ce-aţi căutat in casa părintelui meu?

—Iată ce am căutat . . . , strigă d'odată Bujor trăgênd sabia şi vrând se'l lovéscă.

—Oprestetel intrerupse Trandafir, iar d-ta spune ce poftesti de la noi?

—Cinstea casei mele.

—Cinstea casei tale nu este jignită.

—Hm! vrei aţi bate joc de mine, nu vei putea ânsă! şi necunoscutul repeḑi sabia spre Trandafir.

—Vrei se glumim, sunt gata, respunse Trandafir isbind cu sabia sa pe acea a adversarului la câţi-va paşi: stăi mai bine la tocmală, căci nu se varsă singele aşa uşor.

—La tocmală cu tine hoţule? . . .

—A! e prea multă rebdare, intrerupe Bujor punându-se intre cei doi in posiţie de aparare.

—Nu, mişeilor, ori voi muriţi ori eu.

—Ba nici unii, nici alţii!

—Se vedem, şi Ioniţă căci ast-fel se numea necunoscutul, se repezi cu hăngerul şi'l infipse pe lângă coapsa lui Bujor in şeaua calului.

—Hm! vrei se glumesci, zise Bujor asvârlindui hangerul din mână cu o lovitură de sabie.

—Pentru toţi dracii ori loviţimă ori primiţi luptă dreaptă.

—Nici nu se luptă, nici nu se lovesce, pe omul ce este fratele sociei mele respunse Trandafir.

—Fratele sociei tale, mişelule?! . . . strigă loniţă disperat.

—Sora ta e soţia mea, harazită de cer, dacă până acum nu'mi e de cât logodnică, mâne inse imi va fi legiuita soţie! Aşa dar fii liniştit şi te departează d'aci.

Zicênd aste cuvinte cei doi amici porniră spre miază ḑi, iar Ioniţă remase ca o statuă, şucrându pe nas şi făcênd spume la gură.

—Hm! murmură el, se văd cu ochi mei p'acei hoţi, care nu s'au sfiit d'a calca casa mea părintească, p'acei mişei care au indrăsnit d'a se apropia de cinstea surorei mele şi se nu pot resbuna? Ori nu mai sunt un om?... Ori nu mai am in mine acea inimă mareaţă cu care am luptat si inotat in singele barbarilor? Nu, inima'mi mai bate încă o simt, dar mai târḑiu; inse jur pe cerul cu toţi sfinţii, că nu mă voiu lasa inainte de ami resbuna!...

Termină ast monolog, şi idei, şi diferite proecte se strecură prin minţile sale infuriate. Apoi strinse pintenii şi calul seu se indreptă spre partea Iasului de unde venise.

N. A.-B.

(Va urma)

EXPOZITIUNEA UNIVERSALA DIN PARIS

Corespondenţa originala a Cabinetului de Lectura.

Paris 8 Mai 1878.

Ḑiua de una Mai este una din ḑilele cele mai insemnate in analele civilisaţiunei intregei lumi; Franţa astăḑi vine din nou la planul intaiu pe această scenă ca prim actor, representând unul din cele mai grele roluri cu tóte nenorocirile ce de caţi-va ani isbisă această ţară, care din ce in ce işi perdea valoarea sa morala, Franţa astaḑi reinvie şi se trezeşte glorioasă pe câmpul luptei . . , nu cu tunul sau cu baionéta, ci cu o armă mai tare, cu [illegible] civilisaţiunea ea caştigă mai mult astaḑi cu aceasta operă pacifică, de cât a căştigat ţerile cele mai glorióse prin diferite resbóe. Aprópe tota lumea şi in special Francesul simte inima'i sbatându-se la aceasta frumóse serbare.

Eri tot Parisul părea un cuvent paradis. —Aprópe de *Campul lui Marte* nu era in stare nimeni se resbată caci un potop de ómeni ce veniau de prin toate ungherile oraşului seu mai bine ḑis a lumei intregi facea ca se nu poţi resbate macar cinci şese paşi inainte de unde apucai a te stabili. Pe la orele doue când Mareşalul incunjurat de principii potentaţi şi celoritătile lumei intregi sosi la pórta magnificului Palat al Exposiţiunei, óte capetele se descoperiră şi un urageneral resună tóta câmpia. — Neptun ânsă vrând să glumească

AVIS LECTORILOR.

»Cabinetul de Lectură“ va urma pas cu pas, sciinţile practice, literatura populară, artele şi distracţiunele ce pot face pe cetitor, ca în momente de repaos se pótă şi alimenta şi amuza spiritul.

Va fi un jurnal literar prin publicarea a diferitelor nuvele, romane, poesii, opere teatrale, varietăţi, jocuri amusante, etc.

Va fi în fine un jurnal pentru arte şi ştiinţe indigene şi străine pe care le vom da la lumină după persónele cele mai capabile.

Ast-fel sperăm că Onorabilii Lectori vor aprecia frumósele calităţi ce'şi impune fóia nóstră, şi care prin concursul D-lor de încurajare, se va putea ridica de la micul format ce'l posedă în present, spre a'şi împlini cu exactitate misiunea luată. — Cutezăm dar a apela cu primul nostru numer la majoritatea persónelor amatóre de literatura şi sciinţele naţionale, rugând pe acei Domni ce vor priimi primul numer al fóei nóstre şi nu'l vor refusa până la numĕrul viitor se se considere ca abonaţi, şi tot o dată se ne liquideze costul cel mult până la Numerul 5.

TRANDAFIR

(Roman Original)

I.

Cei doi Cavaleri.

La capătul stradei numită *Stejarul* se întindea o mare grădină a cărei arbori, vechi ca şi Iaşul, umbrea toate împrejurimile. O cărărusă mică conducea printre desimea acelor arbori la un mic lac, a cărui suprafaţă era inundată de horde de papură şi trestie. De pe malul lacului se vedea o mare curte boerească, inconjurată de nişte muri giganţi cari în apropiere o făcea aproape nevădută, şi în acăror pereţi e sădită o mare poartă de fer care se deschidea din an în an.—Alăturea cu poarta era o portiţă mică tot de fer, dar care mai nu se vedea din causa muşchilor şi buruenilor ce o acopereu cu umbra lor.

Un vuet monoton se aude venind din lăuntrul acelor zidiri, apoi o zungăitură şi o lumină strebătu prin portiţa care se întredeschise puţin. Un om vîrâ capul prin crăpătura portiţei, privi în afară, apoi o deschise înlături şi eşi trăgênd după sine un cal ce'l ţinea de căpestru ; un alt om asemenea îl succedă.—După ce închise pe dincoace portiţa, ambii se aruncară ca vêntul pe cai, strinse din pinteni şi'n câte-va galopuri era lângă lac. Aci descalicară, prinse caii de frău şi se suiră pe o plută ce li era pregătită, trecênd lacul pe cel-alt mal. Merse pe cărăruşă şi ajungênd în mijlocul desimei arborilor legară caii de crengi, şi apoi se pusera jos spre a se odihni.

—Ei bine frate, începu unul din ei, cum ai se mai isprăvesci, când vedi că toate lucrurile 'ţi merg d'eandoasele ; alalta-ieri era sĕ'ţi pice o secure'n spate, eri erai se te âneci, şi adi, adi erai se'ţi rupi capul serind din podul casei, hm ! da tu nu respundi ? pare c'ai amuţit ; au nu vedi singur că nu mai e nici un chip de a ajunge la ţinta ta? Ea vedi bine vere, mi se pare că vrea aţi cam sufla sub nas, şi.....

—Minţesti !

—Poţi se credi că minţesc, eu îţi spun ceia ce vĕd ; dacă iar fi ceva pentru tine, nu ţiar fi pus capu'n joc d'atâtea ori !..

—O sermane, când ai şti tu aceea ce va se dică a iubi, tu încă n'ai gustat viaţa acestei lumi, tu încă nai simţit inima bătându-se la vederea unei fiinţi drăgălaşe.

—Eu unul sciu că nu mĕ doare inima de cât când m'apucă năbădăile de friguri !

—Hm ! tu ce scii ? *as, buke*, ce ţi le tócă la cap tótă diua dascalul, dar nu simţi ce'i iubirea unei fetiţe frumóse şi veselă ca turturelile din livede . . . .

—Ba, că bine dici, de câte ori dau cu ochii de Ruxandra, me cam gâdilă nu ştiu ce prin sin, şi parcă tot singele mi se sue în cap ; acum ştiu, trebuea se fie părdalnica de inimă cum 'i dici tu ? dar cu tóte aceste mĕ vedi că's om teafer, nu alerg ca un smintit fără se ştiu pentru ce, şi, uite aici . . . dacă ea nu te-ar iubi, ce s'ar alege de tóte aceste .

—*Mi'a spus'o şi mi'a jurat !* . . . eu eam spus şi jurat, prin urmare nici o indoială nu mai am de iubirea ei, numele Domnului, de cătră un creştin nu să ea în deşert !

—Atunci când i-ai dis : „vino,“ ea ţi-a respuns : „nu pot, nu e timpul.“

—Nu era timpul nepriceputule, se vede că ai uitat de acolo şi până aici.

—Da ! 'mi-aduc aminte c'ai serit de pe casă, tocmai lingă mine ca un glonte, şi 'n urma ta o dróe de bolovani se pornirĕ ca un vuet infernal, *doborîndu-*'mi şi calul ce'l pregătisem pentru ea, ear noi cu mare greu am putut ajunge pe sub ziduri până aci.

—Dar ascultă !

—Ce'i ?

—S'aude ceva, — ne urmăresc !

Ambii se aruncă pe caii lor, şi ca vêntul incepu a fugi lăsind în urmă desimea arborilor şi strada Stejarului, strebătu Jaşul şi se indreptă spre Socola.

—Privesce 'napoi Bujore !

—Ne urmăresc, respunse el pe care'l numise Bujor priivind înapoi ; dar e numai unul.

—Pot fi şi dece, să ne oprim.

Abia opriră caii, şi un nour alb şi gros de colb ridicat de la pământ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/adm

se apropia din ce în ce; —nu trecu trei momente şi un cavaler fugar se isbi de viderile celor duoi ce'l aşteptau.

—Cine sunteţi voi? strigă d'o dată noul venit cu un aer turbat.

—Trandafir Dragoş şi cu prea buuul seu ver Bujor oameni buni cu frica lui D-deu, respunse unul din cei doi cavaleri riḑind.

—Ce-aţi căutat în casa părintelui meu?

—Iată ce am căutat . . . , strigă d'odată Bujor trăgênd sabia şi vrând se'l lovéscă.

—Opresteteĭ intrerupse Trandafir, iar d-ta spune ce poftesti de la noi?

—Cinstea casei mele.

—Cinstea casei tale nu este jignită.

—Hm! vrei aţi bate joc de mine, nu vei putea ânsă! şi necunoscutul repeḑi sabia spre Trandafir.

—Vrei se glumim, sunt gata, respunse Trandafir isbind cu sabia sa pe acea a adversarului la câti-va paşi: stăi mai bine la tocmală, căci nu se varsă sîngele aşa uşor.

—La tocmală cu tine hoţule? . . .

—A! e prea multă rebdare, intrerupe Bujor punându-se între cei doi în poziţie de aparare.

—Nu, mişeilor, ori voi muriţi ori eu.

—Ba nici unii, nici alţii!

—Se vedem, şi Ioniţă căci ast-fel se numea necunoscutul, se repezi cu hăngerul şi'l înfipse pe lângă coapsa lui Bujor în şeaua calului.

—Hm! vrei se glumesci, zise Bujor asvârlindui hangerul din mână cu o lovitură de sabie.

—Pentru toţi dracii ori loviţimă ori primiţi luptă dreaptă.

—Nici nu se luptă, nici nu se lovesce, pe omul ce este fratele sociei mele respunse Trandafir.

—Fratele sociei tale, mişelule?!... strigă Ioniţă disperat.

—Sora ta e soţia mea, harazită de cer, dacă până acum nu'mi e de cât logodnică, mâne însă imi va fi legiuita soţie! Aşa dar fii liniştit şi te departează d'aci.

Zicênd aste cuvinte cei doi amici porniră spre miază di, iar Ioniţă remase ca o statuă, şuerându pe nas şi făcênd spume la gură.

—Hm! murmură el, se văd cu ochii mei p'acei hoţi, care nu s'au sfiit d'a calca casa mea părintească, p'acei mişei care au indrăsnit d'a se apropia de cinstea surorei mele şi se nu pot resbuna? Ori nu mai sunt un om?... Ori nu mai am în mine acea inimă mareaţă cu care am luptat si înotat în sîngele barbarilor? Nu, inima'mi mai bate încă o simt, dar mai târḑiu; însă jur pe cerul cu toţi sfinţii, că nu mă voiu lasa înainte de amî resbuna!...

Terminâ ast monolog, şi idei, şi diferite proecte se strecură prin minţile sale infuriate. Apoi strinse pintenii şi calul seu se indreptă spre partea Iasului de unde venise.

N. A.-B.

(Va urma)

EXPOZITIUNEA UNIVERSALA DIN PARIS

Corespondenţa originala a Cabinetului de Lectura.

Paris 8 Mai 1878.

Ḑiua de una Mai este una din ḑilele cele mai însemnate în analele civilisaţiunei întregei lumi; Franţa astăḑi vine *din nou la planul intaiu pe această* scenă ca prim actor, representând unul din cele mai grele roluri cu tóte nenorocirile ce de câti-va ani isbisă această ţară, care din ce în ce îşi perdea valoarea sa morala, Franţa astăḑi reînvie şi se trezeşte glorioasă pe câmpul luptei .., nu cu tunul sau cu baioneta, ci cu o armă mai tare, cu laborea, civilisaţiunea ca câştigă mai mult astăḑi cu aceasta operă pacifică, de cât a câştigat ţerile cele mai glorióse prin diferite resbóe. Aprópe tótă lumea şi în special Francesul simte inima'i sbătânduse la aceasta frumóse serbare.

Eri tot Parisul părea un adevarat paradis.—Aprópe de *Campul lui Marte* nu era în stare nimeni se resbată caci un potop de ómeni ce vinea de prin toate ungherile oraşului seu mai bine ḑis a lumei întregi facea ca şe nu poţi resbate macar cinci şese paşi înainte de unde apucai a te stabili. Pe la orele două când Mareşalul incunjurat de principii potentaţi şi celebrităţile lumei întregi sosi la pórta magnificului Palat al Expositiunei, tóte capetele se descoperiră şi un ura general resună tótă câmpia. — Neptun ânsă vrând să glumească

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 2

II.

Lunca Bârnovei.—Jețul lui Dragos.—Juramentul

După dealurile ce inconjură Iașul spre meadă-zi era un sat vechiu numit Lunca Bârnovei, una din cele mai frumóse localități rustice din câte se găsea pe atunci.

Isvórele ce'l adăpa, arborii ce'l umbrea, paserile ce'l desfăta, in fine aerul seu dulce și curat ce'l poseda, făcea ca acest sătișor se fie un adeverat locaș de fericire. Numera in totul vr'o trei-deci de case; gustul și modul cu care ele erau aședate era sublim; O casă inse, eschla pr'intre cele l-alte, se derea din departare, strălucea de frumseța aranjamentului ce nu se găsea nici la una din casele vecine; un ḑid mare o inconjură, inlăuntru o grădină splendidă după cum știa a le cultiva stremoșii noștrii; cate-va trepte ale unei scări conducea intr'un balcon boltit ornat cu cuști de diferite pasări, cu flori gingașe și inbătătóre, iar la estremitate se vedea o frumóse fontână curgătóre intr'un basin de piatră, in care plutea feluriți pestișori ce strelucea la fie-ce mișcare.

Intr'o micâ cameră a acestor case, pe un Jeț aurit și catifelat, d'asupra căruia se vedea plutind in aer o cororă aureală sub care era un cap de zimbru de acelaș metal, ședea un om inaintat in vârstă cu capul rezemat de manele'i incleștate, trist și gânditor ascultând pare-că ce-va.

— Ḑiua se pleacă spre intuneric, murmură el, sórele iată'l apus, și el incă n'a mai sosit. — Dumneḑeul Stremoșilor mei . . . m i vrei se mĕ incerci? O! tu scii cât te iubesc!

O micâ pausa si el ear incepu:

— Póte că luptă, sufere, viața'i e in primejdie — Da, il cred, și eu când eram mai tânăr luptam pentru acești demoni, am luptat atâta, in cât din strelucirea *părinților mei, am remas ca un* biet reḑeș. Singura suvenire scumpă a bunilor mei părinți e acest Jeț ce'l moștenesc, și pe care imi plâng pacatele *mele; numai pe el, l'am putut scapa* din ghiara jefuitorilor țerei mele. — Pe el când stau, ved inaintea mea un vis strașnic; Mai văḑ o-dată tinerețea mea plină de foc in care vărsam singele pentru scumpa mea țară, pentru Moldova mare și viteză, frumósă și roditóre. O! timpi frumoși, ḑile fericite a tinereților mele, mai reveniți o-dată inainte de-ami da suflarea . . . Dar, el nu mai vine . . . trebue se ved, se sciu in grabă.

Bătu din picior, ḑidul din față se desfăcu și un om nalt și voinic apăru:

— Sandule! veni-ta fiul meu?

— N'a venit Maria Ta.

— Nici nepotul?

— Nici.

— Pune grabnic șelele pe calul meu și al teu.

Sandu dispăru și'n urmă'i păretele se 'nchise.

Cel ce se numise *Măria Ta*, ḑise numai „Voi merge“ și apoi își apleca ear capul intre mâni și se cufundă intr'o gândire adâncă.

Trebue se spun că acea cameră, nu mai cuprindea nimic altă de cât Jețul ce l'am descris, pereții era albi, fără a fi strebătuți de vre o fereastă, ușa sau deschidetură, singura lumină se reflecta din o candelă a cărei rațe palide se atingea de aurul Jețului producând o lumină misteriósă.

Trei momente abia trecu, peretele se redeschise și Sandu reapăru.

— Ai gătit?

— Da M. Ta, inse Măriele Lor a sosit.

— A sosit amândoi? — sănătoși?

— Sănătoși și voioși ca cerul *senin!*

— *Ḑi-le se intre mai ingrabă.*

Abea Sandu dispăru și inlocui doi juni, unul nalt, brunet, fața delicată, ochii negri arḑetori, buzele zimbitóre și un aer măreț, altul mai scurt, robust, cu părul castaniu, fața mare și ochii fixători si mândri, ambii bine 'n armați și 'ncostumați milităresce, apăru in cameră și cel d'intâi inaintă spre batrân aplecă un genunchi și luându'i mâna o duse la buzele sale, depunând un ferbinte serut, ce-l-alt îl urmă, și ambii primiră resplată bine-cuvântarea părintească.

Cei doi juni nu era de cât vechile nóstre cunoștințe: Trandafir și Bujor iar betrânul ce era in cameră: Stefan Dragoș părintele lui Trandafir și moșul lui Bujor.

— Ai reușit fiul meu?

— Nu părinte!

— E greu de tot, adăugă nepotul.

— Hei feți mei, cu greu prinzi epurile, dar rabdare și ear rabdare. — Ia spunemi cum s'a 'ntâmplat?

— Scumpe părinte, cum am esit aḑi dimineață pe pórtă am alergat tot una până la casa ei, am intrat in Curte am ajuns la zidul de piatră, am deschis cu cheiă care mi-a trimis'o pórta de fer, am intrat in intru și, lăsând pe Bujor cu caii lângă zid, m'am suit pe o scară până la fereasta ei; ea mĕ veḑu și speriată abia 'mi putu ḑice:

Muzeul Digital al Românului Românesc

„Fugi căci ne pândesc, nu e vremea acum.“

Când voii se scobor scara aud d'odată un vuet, marunc jos, noroc de bietul Bujor care venise fără voc lângă scară, căci mĕ apucă in braţe se nu mă stâlcesc de bolovani de pe jos. O grea durere imi pătrunse corpul şi de-abe putui se merg pas la pas cu calul de căpăstru până ce eşii din ţidirile indrăcite. Trecui lacul şi mĕ pusei se mĕ odihnesc puţin in pădurice când un sgomot mĕ făcu se eu góna, abia ajunsei la Socola şi Ioniţa era in urma mea, cât pe ce eram se'i infig sabia in carne, dar mă gândii că e fratele iubitei mele. — Mĕ despărţii şi venii aci.

Aceste cuvinte d'abia le pntu spune bietul Trandafir, căci lacrimile îi innundă strelucitorii sei ochi, şi o furtună se născu in inima lui.

— Nu te scârbi, fiul meu; Bónţă ce'l ne-induplecat, işi va plânge mofturile sale. Am făcut tot ce trebuia se facă *un părinte, am trimes se'ţi ceară pe* Viorica de nevastă, dar el s'a fudulit. Da'l cunosc bine, nici o femee altă nu'i vrednică de tine, de a fi mireasa ta. Eu chiar te-aş *blestema dacă'i iubi pe* alta. — Voi merge eu cu tine, vom intinde reţeana şi jur pe sântul cer, pe tronul lui *Dragoş*, lui Ştefan şi a lui *Bogdan*, că voi reuşi. Nu, ori ce piedeci mi s'ar pune, chiar bătrânul meŭ suflet îl voi da, dar voi reuşi. Nimica 'n lume nu-mi va schimba hotărârea, căci am judecată şi ea este dreaptă. — Dar mai naintea resboiului trebue se ne pregătim. Trimete'i ei degrabă o carte, şi spune'i că poi-mâne se meargă la lac cu Ruxandra.—Noi ne vom face treaba.

— Ascult părinte.

N. A.-B.

(Va urma).

C U G E T A R I

Amorul Patriei este pasiunea in popor, şi virtutea in filosofie.

Discreţiunea este in inimă aşa precum pudórea este in córp.

Pacienţa este amară, dară fructele ei sunt dulci.

Frumuseţa reală este in inimă.

Modestia descopere o inimă tandră.

Care servesc nenorociţii; servesc Divinităţei.

A inşela un nenorocit, este un dublu atentat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pentru acei ce voiră a sĕ ocupa cu ştiinţele. Renaşterea este periodul în care sĕ face acĕstă subită schimbare de cunoştinţĕ şi de idei. Descoperirea hartiei, a pulberei de tun, a tipografiei etc. sunt primele resultate a acestei schimbări de lucruri. Mai apoi Galileu, Newton, Descartes, Lavoisier, Volta, Davy, Gay-Lussac, Cuvier, Berzelius etc. dau la lumină o serie de adevăruri care formează astăzi basa ştiinţelor.

Apoi descoperirea drumului de fer, telegrafului şi in fine în zilele nóstre acea a telefonului pun capăt acestui avănt al ştiinţei. Ast-feliu ştiinţele basate la inceput pe câteva idei confuse, formează astăzi un vast camp de studiu pentru acei ce voesc a se ocupa cu ele. Studiul ştiinţelor este un studiu care în fine pune pe ori ce individ în posiţiune de a cunóşte şi admira secretele naturei şi care 'l face a sĕ simţi din ce în ce mai mult pătruns de respect şi admiraţiunei pentru *divinul* creator.

TRANDAFIR

(Roman Original)

II

(*Urmare*). 3

III.

Ruga Copilei.—Logofetul Bóntia.

Pe când sórele măreţ şi luciu ca un disc de Briliante se ridică cu inceul de după costişa Tataraşilor şi lasă splendidele'i raze se lumineze umbrósele văi ale Iaşiului; pe când ciocârlia se nalţa in aer, strigând prin melodiosu'i glas pe poetul ce dorme plutind in visuri fantastice, prinzând inspiraţiunea zorilor sale din Zefirii dimineţii şi soptitul suav o mii de floricele; pe când Iaşul era predominat de o profundă linişte şi monotonie neauzindu-se de cât unde şi unde câte o copiliţă ce merge se'şi recorească faţa la fântână, sau bătrânul plugar ce conduce plavanii sei spre ogor. — In aceste momente line, o junĕ copilă cu faţa palidă, cu părul despletit, cu ochii plini de lacrimi şi corpul tremurând, şedea ingenunchiată in sânta Madonei şi cu mânele inalţate spre cer, locaşul sublimului creator, lasă, ca vocea-i se timbreze nişte sunete evlavióse, cari ar fi umilit pe cel mai indrăcit sbir.

Camera ei mică era mai mult întunecată, mica ei candelă ce atârna d'asupra Madonei, abia mai arunca câte o palidă lumină, canarul din colivie tăcea ca o lugubră nópte lăsând câte o dată un gémăt ce părea de compătimire; tot mobilierul camerei se compunea dintr'un pat de fer, o măsuţă şi un scăunaş.

Se ne oprim pucine momente şi se ascultăm câte-va murmure ce acea copilă le adresa creatorului:

— . . . . . .

O! Dómne, Dumnezeul meu, Pronie cerésca fără de margini, tu isvorul tutulor fericirilor, tu, care ai scapat pe nenorociţi din gura leilor şi a focului, tu, ce ai aratat calea dreptăţei, ai inviat din morţi ai dat vederea celor orbi, ai insenătoşat pe cei pătimaşi, tu care m'ai ţidit şi in tótă viaţa mea m'ai făcut se'ţi păstreţ iubirea sfântă. Ascultă Dómne vócea mea, lasăme se mĕ tângui numai ţie, şe'ţi cer mila ta. . . . .

M'ai lasat Dómne în fericire de la naştere până mai de-ună-ţi, nu şciam ce'i reul şi binele, nu şciam ce'i iubirea; de o lună incóce însă, totul mi s'a schimbat, fericirea mi-a sburat ca norii bătuţi de vânt, inima mi s'a cuprins de nişte fiori spăimântători, sufletu'mi pare că este un trunchiu, fĕrĕ resuflare, o stâncă petrósă nestrebătută. . . . . .

Dómne fie-ţi milă de róba ta ce te rógă din tótă inima, fie-ţi milă de o nenorocită copilă ce cere de la tine milă şi in tot ciasul te voi slăvi şi mĕ voi jertfi pentru tine. . . . .

. . . . . .

Copila nu mai termina, lacrimile cristaline curgea din negrii sei ochi cu abondenţă, tipul ei dădea aspectul că nu dormise intréga nópte.—Nimic nu se audea in prejurul ei. Nimeni nu o ascultă afară de bunul creator. Stelele ce dispărea inaintea razelor solare părea că privesc cu jale şi'i ţic un trist: Adio! Sórele ce respândea miliarde de raze, înpărţi şi ei câte-va ce făcu a lumina puţin trista ei faţă.

— . . . . . O! Dómne, aceste dulci raze ce-mi se resfrâng pe faţă, óre ele sunt trimese de tine ca un prevestitor a fericirei mele? . . . .

Murmurând aceste cuvinte, ea tresări d'odată la auţiul o trei lovituri uşóre în fereasta sa.

— El? întrebă ea.

— El, i se respunse.

Ea alergă ingrabă deschise fereasta încetinel şi privi un om nalt şi mustăcios ce semănă a lacheu şi care'i întinse o scrisóre.

— El? întrebă ear copilă.

— El, ţi respunse asemenea.

Lacheul se lăsa p'o scăricică ce era intinsă la feréstă şi dispăru; copila tremurând inchise iute fereasta, înainta câţi-va paşi spre interiorul casei, rupe pecetia scrisorii şi începu a citi:

„Dragă inimei mele"

„Tóte chibsuinţele sau dus in vânt, „durerea 'mi este mare; cu tóte aceste „voi face tot pentru fericirea nóstră; „vino de-seară la lacul de lângă pădurice „acolo te voi aştepta cu tatăl şi vărul „meu. Ea şi pe Ruxanda."

„Iubitul teu

„Trandafir Dragoş".

Sudorile 'i curgea ca plóca, puterile ţi slăbise, întregul corp ţi tremura; pică din nou în genunchi şi dictă in sufletul seu rugile cele mai sacre, apoi, ca luminată de un far, sări drept în picióre şterse lacrimile de pe faţă'i şi rîdicând ochii spre cer:

— Mulţumesc Dómne, ţise ea.

Un moment tăcere şi ca plină de speranţă reincepu:

— Da! te voi urma; va fi mai mare fericirea mea chiar d'aş fi róbă lângă tine de cât se domnesc în aceste triste palate, fără odihna sufletului şi inimei mele. Da! tu nu mă vei înşela şi eu, eu te voi urma ca orbul pe cel ce'l târâe.

Capul seu se rezema de gingaşele'i mâni, un nor trecu peste tóte gândurile sale, era ca o statua fără suflare; un moment, şi ea'şi veni în fire, se repezi la mescióra ei, trase un saltaraş, scóse un petic de hârtie, o pană si'o calamare şi incepu a scri:

„Dragul meu"

„Ţ'am jurat ţie şi mă supun.

„Viorica Bónţa"

Pecetlui acea scrisorică cu inelul seu intredeschise fereastă şi o asvărli.

Abia inchise fereasta la loc şi o lovire bruscă se auzi la uşă.

— Cinei?

— Eu

Glasul era cunoscut, Viorica, se re-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pezi și deschise ușa, luă mâna noului venit o duse la buzele sale și depusă un rece serut.

— Ședi pe ast scăunaș scumpul meu părinte, dise Viorica cu un ton prefăcut vesel.

Părintele Vioricăi la prima vedere se cunoscea că nutrire vr'o șese-deci de pașci. Puful albit al capului seu sta ascuns sub un grandios işlic, genele pe jumătate închise, sprincenele mari și împreunate, nasul coroet și roș ca o cireașă, mustețile blegi curgea printre latele lui buze, între care ținea imameaua stânjenalului seu ciubuc, ce făcu în câte-va momente să se umple mica cameră de fum, în care Viorica se zerea ca un angel între norii cerului. Voluminosul seu corp era învelit cu un mare anteriu de mătasă, nisce șalvari largi și roșii și o pereche de mestii galbini îi înpodobiau piciórele.

Acesta era boerul Bónță.

După câte-va momente de scenă monotonă, Cuconul Bonță scóte cu mare nevoe imameaua din buze; tușesce de vr'o trei ori și apoi începe:

— Ei bine Viorică, ce zici tu de obrăznicia lui Dragoș, ei, nu'i bun de trimes la respintenea vânturilor se facă corbii ospăț din trânsul?

Nici un respuns de la copilă nu se audi; un singur șopt trecu prin mintea sa.

„Dómne ajutămi".

Boerul mai tuși și ear începu.

— Ce? nu respunzi, nu cum-va ai prins la unghișóre, tu pe semne nu scii că am leacuri... ca la un puiu de șerpe ți-aș sfărma capul.....

— „Dómne ajutămi" repeta în sufletul ei, biata Viorică desperată.

— Se nu cum-va se te afle naiba că miroși a Dragoș, el un nimernic, un biet căpitanaș de dorobanți, se umble după fata lui Bónță Logofetul? El un venitic fără boerie mare se te ie pe tine?!... Se știi bine că te-acufund în chiliele Tre-isfetitilor cu apă și pâne la trei zile.

— Părinte nici nu'l cunosc, nici nu sciu cinei?

Nu putu biata copilă se dică mai multe, căci glasul i se stânse.

— Amin fie, că de nu atunci a ta'i beleaua.

Dise aste vorbe și urnindușî corpul seu greoi, lasă buna ziua Vioricăi și eși din camera ei.

Logofătul traversă balconul întră într'o șală și d'acolo într'o cameră, care după obieeiul vechilor noștri boeri se numea o d a i a t u r c e a s c ă. Aci logofătul se lasă cu lene pe o soafa móle, și cu mâna atingând un clopoțel se presintă înaintea lui un țigan încostumat într'o bogată livre pe care era scrise inițialele Logofetului.

— Cióro, apridem'i ciubucul, și adă cafeaua.

Ordinul fiind indeplinit, Bontă adăugă

— Dute cióră și 'mi chiamă hulubițele.

Niște draperii de pe un părete începu a se mișca și de sub ele, una câte una, apăru două-spredece femei tinere și frumóse, purtând drept îmbrăcăminte perul lor lung și despletit și o manta de tul roz care lasa să se vadă tóte comorile lumii aceste ascunse sub zefirii dimineții. Câte-va stelișóre de diamante lucia prin părul și urechile fie căria, și scumpe brațare de aur înpodobea gingașela lor brațe. Acele două-spredece hulubițe, cum le numise Logofetul fecură d'odată un șir sau lanț și o musică nevădută le îndreptă mișcarea piciórelor cari sburau prin aer întocmai ca angerii prin regiunile cerului.

Logofetul privea aceste danțuri și jucări a hulubițelor sale și rânjia pr'între ginginile sale un fel de ris ce părea ca urletul unui lup.....

In mijlocul acestor desfrânări petecea Bătrânul Logofet, pe când cine-va bătea cu tărie în pórta curței sale.

— Cine este? întrebă portarul suparat că'i turbură liniștea.

— Dar deschide, strigă o voce detunătóre.

Portarul cunoscuse vocea, se repezi la pórtă, dădu jos lăcățile și deschise pórta în lături.

Un june cavaler întră în-ântru și ajungând la scară descalică, se sui sus, ajunse la camera lui Bontă, neoprindu'l nimeni deschise ușa și întră.

— O bunul meu tată, începu Cavalerul care nu era de cât Ioniță, petreci, te desfățedi, în timpul în care eram se per pe câmpuri și pe drumuri.

Dac'ar fi fost lovit de trăsnit logofătul n'ar fi tresărit ast-fel din letargia în care se afla, cum tresari la aste vorbe detunătóre.

— Tu esci, dragul tatei, murmură Logofetul, vrând se'și ascundă emoțiunea, dar ce ai zebăvit atât?

— Hm! am zebovit pentru a lăsa urme de sânge pe tóte câmpurile.

— Nu cum-va talsarul cela a vrut se te omóre?

— Nu el, ci alții, el sa mulțămit de a'mi ride în. nas; neputând sei crăp capul, și a fugit; dar alții adevarați tâlhari de codru, m'a prins pe când mă întorceam, și după ce m'a bătut, m'a desbracat, mi-a luat calul și tot ce aveam, și m'a lasat numai cu pelea și acea încă hăcuită în mai multe locuri.

M'am prefăcut mort, am stat până târziu nóptea ș'apoi, am alergat la rohatcă unde cunoscându-mă dorobanții îmi dădu astă manta ruptă ș'o dubală de cal de venii pănă aci.

O!, reîncepu el după o pausă, s e m ă i e o m i e d e d r a c i de mă voi lăsa ne-resbunat și pe u n i i și pe a l ț i i!

N. Andrycu-Bogdan.

(Va urma)

Mijlocul de a se conduce în toate circonstanțele vieței.

Conversațiune. — Greșăli de evitat. Corigiarea defectilor. — Gesturi. — Cuviința. — Partea anecdotică etc.

A

(Urmare).

Adresă de spirit. E, în general, talentul de a'și conduce întreprinderile așa că să reușască. Luată în parte, e o calitate cu ajutorul căria cine-va eviteadă piedicile, triumfeadă în contra greutăților sau scapă din încurcături. Când, pentru a ajunge la scopurile sale, cineva urmeadă căi secrete, deghisate, atunci adresa de spirit degenereadă în șiretenie și violenie. Între *adresa de spirit* și *presentia de spirit* este diferința aceasta, că, cea dintâi procede după un plan combinat cu înțelepciune, în timp ce cea de a doua nu'i de cât o iluminare repede care să produce din o circumstanță cu totul neașteptată și face să se nască espediente folositóre. Mai cu sămă adrese-i de spirit, pe care știu s'o desvălească, datori celebrul ministru engles William Pitt, puternica și lunga influință ce esercita asupra destinatelor Marei Britanii. Sunt puțini oratori politici care să fi posedat la un grad atât de înalt adresa de a întrebuința raționamentele care se potriveau mai bine caracterului și

Importanta și progresul sciinților.

—

Am zis că științele formézā o ramură de ocupațiuni fórte importantă, care tinde a pune pe om în cunoștință, secretelor naturei. — Dar cum au putut omenirea să ajungă a pătrunde acele secrete? Fórte greu și după multe cercetări. De multe ori s'a vězut esistând asupra unuia și aceluiași lucru două sau chiar mai multe păreri în privința formei, compositiei etc. Susținută fie-care de un număr mai mare sau mai mic de indivizi, căutând fie-care a proba că teoriele tuturor celor-l-alți sunt incomplecte sau falșe. Ast-feliu mergând din o teorie în alta încetul cu încetul au ajuns lucrurile la sfârșit adică s'au aflat adevărurile ce compun astă-zi diverse teorii. Dar pentru demonstrarea teoriclor era de ajuns numai gândirea; ar fi putut ómenii să descopere diversele mijlóce de facilitare a traiului, a întreținerii sănătății, a comunicațiunii etc. numai cu cugetarea? Nu. Din primele timpuri a acestei tendințî a ómenilor de a sĕ ocupa cu științele s'au simțit necesitatea cea mai mare de a pune în practică adevărurile descoperite cu gândirea. Iată dar inteligența și munca omului puse în legătură mai de'aprópe; Ce au resultat din acésta? Au resultat că ómenii au început a sĕ servi de lucrurile brute ce'i încunjură a le da dispositii ast-feliu ca să pótă face cu ele o întrebuințare utilă, și aptă în acelaș timp de a transmite cât mai ușor și în proporțiuni mult mai mari, mica forță de care natura ne-a înzestrat, și ast-feliu n-a pus în posițiune de a dispune de restul pământului după cum cere necesitățile ce ni sĕ presintă în viață. — Au resultat mai bine zicând: întrebuințarea mașinelor. — Iată dar prima și unica consequență a primelor începuturi de știință. Dar lucrurile mergând mai departe, câmpul deschis înaintea celui ce voia a se ocupa cu științele fiind fórte vast, au urmat necesitatea de a sĕ împărți științele în trei ramuri mai principale: Sciinți esacte sau materiatici; Sciinți fisice și sciinți naturale. Cu tóte aceste, aceste trei ramuri de sciinți au remas legate strâns una cătră alta. Așa Matematicele sunt strâns legate cu sciințele fisice; Sciințele fisice cu cele naturale însă aprópe n'au legătură cu cele esacte.

Din usul reciproc ce fac fie-care din aceste ramuri de sciință, de teoriele resultate din desvoltarea celor-l-alte ramuri, au resultat descoperirea multor adevăruri care astăzi sunt de cea mai mare importanță. — Ne vom mărgini a trata despre M a ș i n i resultat al usului reciproc a sciințelor esacte cu cele fisice.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 4

IV.

Naluca — Repirea.

Sórcle seturat de strelucirea ¢ilei porni la apus spre așî ascunde razele după dealurile Galatei. Era cum dice Românul pe la flamânzitul sórelui. — Vânturile recoróse începură a umple văile, frunzile și iarba începură a șopti tainicul lor murmur, peștișorii lacului seria pe suprafața apei, păsările de apă săreau și se jucau liniștite, in fine tótă natura lua o privire mai dulce, mai liniștită, de cât în ¢iua trecută, când arșița sórelui de cuptor frigea și dogorea tot ce'i eșa inainte.

O portiță, a ¢idului cel mare pe care'l cunóștem deja, se întredeschide, și un mic murmur strebătu:

— Păsesce încet, Viorico! nu se ¢eresce nimic.

Și după aceste cuvinte, două copile, descinse d'in interiorul ¢idului închizind portița în urma lor și indreptându-se spre marginea lacului. — Ajungând la mal, una din copile ridică o batistă albă in sus fluturând'o de mai multe ori și de o-dată un fluer tremurător respunse d'intre arborii, de peste lac.

Viorica, ridică mânile în sus părând că vra se adreseze o ruga creatorului și, o barcă mică condusĕ de un militar cu barba sură, din ce in ce s'apropria de dânsa. —Când ajunse la mal, Viorica sări în luntre trăgând după dânsa pe cea-l-altă copilă, verișóra ei Ruxandra, și luntrașul începu a mâna luntrea îndărăpt.

— Stați mișcilor, strigă o voce ne înțeleasă ce eșa dintre stuh; Toți intórseră capul și privisă un corp defigurat ce ca o nălucă s'asvârlea și s'apropria înotând spre dânșii. — Un țipet de spaimă scote cele două femei, acea nălucă sare în luntre și c'o mâna feroce, înfipge un pumnal în cósta batrânului luntraș.

Luntrea sguduită se resturnă și cu dânsa toți se cufundă în apă. Un răcnet teribil s'auți printre arborii vecini și d'odată dintre dânșii doi ómeni eșiră și se s'aruncară în lac.

Trecu ¢ece secunde și ùn corp d'abia se ¢eresce plutind pe suprafața lacului și forsânduse d'a ajunge la mal... Era luntrașul; apa din jurul lui era

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

roşă de sîngele curgător din rana ce primise; cu tóte astea el ajunse pe mal.— Câte-va secunde încă şi valurile se rupse din nou ear din mijlocul lor apăru două corpuri încleştate aruncându-se pe acelaşi mal.

Era Trandafir şi logoduica sa.

— Bujor n'a eşit încă întrebă Trandafir după puţin timp de repaus, pe bătrânul Dragoş — luntraşul de odinióre.

— Nu, respunse el abea murmurând.

— Trebue se'l scăpăm, strigă Trandafir aruncându-se din nou în apă; câtva timp trecu încă şi trei corpuri eşi la supra-faţa apei plutind fără siguranţă. Bătrânului Dragoş pare că'i prevestea inima un pericol şi, ca tot românul ce ştie a uita durerele sale pentru a-le fraţilor sei, uită rana'i şi obosala, se repezi în apă din nou şi dând mână de ajutor celor trei muribunzi 'i trase încetişor la mal.

Tóte victimile abia resuflau şi udate cum erau nici se puteau urni din loc.

Nu se putură însă bucura mult timp de linişte, căci acea năluca ce înfipse pumnalul în luntraş, se arată iar pe suprafaţa apei notând cu furie şi silindu-se se ajungă la mal.

— Priviţi! strigă Bujor.

— Afurisit.... ţipă năluca perind in fundul apei.

— I-am trimes un glonte se'l aibă spre amintire, respunse Dragoş cu un acent de tinereţe.

— S'encălecăm iute, adăogi Trandafir aducând trei cai d'între arbori.

Trandafir luând pe Viorica in braţele sale, Bujor pe Ruxandra şi Dragoş sîngur săriră pe cai şi se puse pe fugă.

Fugarii străbăteau aerul ca rândunelele. Luna ce începea a răsări în faţa lor, părea blândă şi şoptitóre a unui taimic isvor. Cerul era senin şi presurat cu mii de candele strălucitóre, natură tăcută şi confundată în somnul ei adânc. Cursierii însе fug, fug ca gândul din poveste, fără ni împedica şanţuri sau bare, văi sau dealuri. Ajungând în dreptul Socolei, Dragoş opri calul şi după el ambii cavaleri.

— Staţi pucin se'mi leg rana căci mă dóre cumplit.

Toţi se grăbiră a ajuta bunului betrân, şi'i legară rana.

— Stăi Trandafire, începu Viorica, mie frig şi sunt prea slabă, se ne odihnim pucin.

— Dacă vrei tu, ne vom odihni cu toţii.

— Scumpa mea Viorică strigă c'un accent plin de bucurie Ruxandra aruncânduse în gêtul verişórei sale. Credeam că nu o se te mai văd. ...

— Ruxandro! iubita mea murmură Viorica exaltată de bucurie.

Şi ambele floricele se strângeau în braţe şi se serutau lăsând ca lacrimele se le pătrundă tinerii lor obraji. —

Barbaţii priveau cu bucurie, pe aceste inocente fiinţe şi inima fie căruea sălta de bucurie, că putu reuşi de şi cu preţul vieţei, aşi încorona opera cu succes. — Astă bucurie însе n'avu se ţină mult; demonul urei şi al reului trebuea se sosească s'în acest loc spre a tulbura liniştea şi fericirea.

O! momente de fericire, de viaţă, de bucurie; voi daţi totul pe acest pământ prin voi se gustă dulceaţa, dar vai! voi nu ţineţi mult, periţi cum pere fulgul in abisul vânturilor, şi in locul vostru demonul, dihania urită ea locul, contribue pr'in infernalele'i mijlóce d'a strica intr'un moment tot ce fericirea a ţidit in viaţa întreagă.

O nechezetură a calului lui Ştefan puse pe toţi în incurcală.

Betrânul Stefan cunoştea obi eiurile calului seu, se sculă iute de jos şi privi în drumul pe care venise.

La o distanţă de un şfert de óră se ţerea ca prin vis o neguriţe mică de colb venind spre fugarii noştri.

— Pe cai şi se plecăm, striga betrânul incălecând.

O a două nechezetură făcu pe cavaleri aşi căta armele, şi apoi încălecând porni.— Fugiau ca şi fulgerul ce cu furie scânteează inaintea ochilor numai câteva minute, căci caii lor obosiţi de dubla greutate domoli din ce în mersul lor.

Betrânul Dragoş se uita îndărăt.

— Ne urmăresce Ioniţă, strigă el.

— Suntem perduţi, suspină Viorica.

Câte-va momente mai trecu şi în urma lor se ivi doi călăreţi iuţi ca vântul cu caii plini de spume.

— Staţi hoţilor, ţipa unul din noii óspeţi.

— Ascultăm cu plăcere, respunse Dragoş oprindu'şi calul. Asemenea se opri şi cei-l-alţi şi ast-fel derenină faţă 'n faţă cu noii veniţi.

— Înapoiaţi pada, striga un necunoscut din ceidoi urmăritori.

— Vrei se glumesci, prietine îi ţise Trandafir arătându'i pistolul seu.

— Ticălosule!, respunse el trăgând sabia şi retezând vârful coifului lui Stefan.

— Fórte mare ispravă, călătorule! întrerupe Bujor înfingând sabia în peptul adversarului seu care se rostogoli de pe cal.

— Prea eftin la viaţa omenească Bujóre, striga Trandafir cu un ton jumătate înfuriat.

— Hei! tocmai el işi scotea pistolul şi'l îndreptă cătră tine, — D-zeu ne porunceşte se ne apărăm viaţa.

Pe rumenii obraji a Vioricăi, două părae de lacrimi cristaline îşi făcură loc şi un suspin pătrundător eşi din peptul ei. Trandafir nu cunoscea pe acei ospeţi inoportuni, — că nu era Ioniţă era pre sigur — se hotări se 'ntrebe pe victima sa,

— Viorico, cine era aceştia cari ne urmăriau.

— O D-zeule, era, verul meu Vasile şi cu credinciósa lui slugă.

Un al doilea suspin se strecură printre buzele ei şi lacrimile o podideau.

— Ertare! strigă Bujor picând în genunchi înaintea junei fete, ertare, căci n'am ştiut aceasta, am crezut că sunt nisce ómeni plătiţi se ne ucidă.

— Sermanul meu frate! incepu Ruxandra plângând şi imbrăţoşind corpul sângerând a acelui ce picase la lovitură lui Bujor.

— Fratele teu, Ruxandro.....

— Da fratele meu sermanul, numai e nici o nedejde de scapare!... privesce'l....abia resuflă.... Oh! Dumnezeule...

Toţi se strânse în jurul Ruxandrei şi cu lacrimile 'n ochi priveau cum acea copilă inbrăţoşa corpul sângerând şi muribund a fratelui seu.

— Vasile.... mai trăesci?... mă mai vezi?.... Cunosci tu pe buna ta soră Ruxandra?... Vai! el móre... mânile i s'au răcit... sângele nu mai curge şi.... Ah!.. el nu nu mai este....

Si copila pică fără simţire pe cadavrul fratelui seu. In van se siliau şi Bujor şi Dragoş şi Trandafir se mângâe pe biata copilă s'o trezească din lenişul ei, căci ea nu se putea deslipi de fel de multiubitu'i frate.

Trecu aprópe jumătate de oră, când

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

acea copilă își veni pucin în fire și se ridică tremurând de la pământ.

Viorica era aprópe tot așa de slabă ca și varăsa, își luă însă un aer încurajeator și îmbrățoșind pe Ruxandra o stringea la peptul ei ca cum ar fi vrut s'o răpiască din mijlocul tutulor.

— O D-zeul meu, murmură incet Ruxandra, unde mĕ aflu? ... unde e Vasile?!.. Unde e Bujor?!..

— Suntem aci, respunse Bujor îngenunchind și curgându'i lacrimile pe fața lui care nu mai avuse nici o-dată un ast-fel de chin.

— Tu Bujore... tu ai ucis pe frate-meu!.. dar te ert... te ert căci sper că te voi avea pe tine în locul lui.....

Mai mult nu putea cuvânta biata fată.

Tocmai în acele momente două căruțe venea de la Iași și trecea pe lângă dânșii, Stefan strigă la căruțași și ei opriră caii, se tocmi cu ei și apoi luă pe Ruxandra și pe Viorica și le sui într'o căruțe unde apoi se sui și el, — Trandafir și Bujor legără caii de cea laltă căruță și se suiră în trânsă și apoi cu toți porniră spre Lunca Bârnovei. (Va urma.)

N. Andryescu-Bogdan.

LIȚA PASCARIȚA

(Comedie cu cântice într'un act).

PERSOANELE:

Acadelache Prajituropulos posesor.
Casandra nevasta lui.
Liță păscăriță.
Nițu nepotul ei.
Zorila scripcar.
Bontila cobzar.
Buruh crâșmarul satului.

(Scena se petrece într'un sătișor de pe malul Bistriței).

(In fund se vede riul Bistrița, peste care o o punte de scânduri cu grilaj la o parte, la dreapta casa Liței, la stânga copaci).

Scena I.
Liță singură.

Liță, (șede pe punte cu un voloc în mână pescuind.) A! tea'i prins drăguțule, ha! ha! ha! ce frumușel mai esci (scóte volocul și ea din el un pesce), dă! dă! nu te mai sbate, că dór n'oi se te mănânc acu — uite'l cum strelucesco de frumos, pare că'i numai de aur! — Se nu'ți fie de deochi puișorul meu! — (îl pune în coșniug și lasă din nou volocu în apă) Hai!, prindeți'vă mai răpede, căci se înalță sórile și căldura se măresce; hai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pătimire către tânărul Sfânt o împingea a interveni pentru pace; dar, pe de o-parte furia ce se respândia în jurul Sfântului Petau, pe de alta teamă de a nu încerca durerile arzetóre ale chi-eilor Raiului,—mai nainte de a le fi me-ritat — tot o-dată şi respectul către tot ce vine din Raiu, o făcură să remână într'o complectă neutralitate....

Câte-va minute în urmă, părăsită de distinşii sei vizitatori, — căci Sf. Petru eşise pe urma celui lalt — dama se o-cupă cu ridicatul scaunelor şi aşezarea covorului, care 'şi schimbase locul prin centrifuga Luchiană.

Sosind barbatul 'şi găsi femeia. fórte suparată. La intrebarea ce-i făcu, spu-se tot ce se petrecuse în absenţa lui Barbatul, fără a se impresiona câtuşi de puţin, aprobă purtarea Sf. Petru, ca u-nul ce este responsabil lui D-zeu de paza sfinţilor şi că putea fi întrebat. — La observaţia făcută de femeia, că şi-a perdut ilusia de purtarea sfinţilor şi mai cu samă acelor mari, că sunt peste măsură aspri şi lipsiţi de polite-ţă, căci chiar ómenii, care sunt păcătoşi şi înrăutăţiţi, totuşi sunt reservaţi în o casă străină şi în faţa unei dame, bar-batul respunse că disciplina divină este fórte aspră şi dependenţa în ordinea ie-rarchică strict observată. Ii aminti apoi, când ordinul divin era basa legislaţiu-nei popórelor, care erau raporturile diin-tre individ şi stat şi mai cu samă din-tre femeie şi barbat. In fine îi zice a 'şi continua rugăciunea înainte fără a mai ţine samă de turburarea provocată prin nesocotinţa Sf. Luchian.

Dacă unii barbaţi ar face la timp pe Sf. Petru cu chieile Raiului, naivi-tatea femeei n'ar fi speculată, sanctua-rul familiei n'ar fi profonat, divorţurile ar fi mai rari şi femeia nu va mai face rugăciunea următóre;

Când în casă e barbatul
Şi la fereastră amantul:
„Tatăl nostru cel de-afară
„Nu ţi'i timpu 'n astă sară,
„Dară vină mâine sară
„Şi va fi in voia ta
„Şi 'n impărăţia ta.....

N. V. L.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 5

V.

Desceptarea.—Bine cuvantarea.

Viorica şedea jumătate culcată pe o napea, iar la piciórele sale, pe un sca-n stetea verişóra ei Ruxandra.

Ele păreau palide, întristate şi o du-re adâncă li se imprima pe faţă. — chii lor tremurători se ridicau numai te pucin privind tapiseriile camerei unde se aflau şi apoi cu o repegiune gravă picau în jos, înspăimântaţi de un ce ne-inţieles.

Trecuse mult timp, de când aste două copile se deşteptase d'intr'un leşin adânc.

Trecuse mult, şi ele încă nu deschi-sese vocea spre a descoperi una alteia suferinţele ce le păstra în pept.

Era pe când sórele se arată în tótă splendóre şi umple pădurile şi văile cu auratele lui raze.

Viorica intrerupe astă scenă mono-tonă printr'un lung oftat ce'i dădu dru-mul din sinul ei de mărgăritare.

— Ce oftezi scumpă verişóră, întrebă Ruxandra pucin întremată.

— D-deule, óre mai sunt eu acea copilă cinstită şi nevinovată, care eram mai eri?

— Da, verişóro, esci nevinovată.

— Ore mai sunt eu acea fiinţă care mai eri îngenunchiată înaintea Maicei D-lui, o rugam se mă ajute se mă pă-zească de reu, se nu mă lese prada în-şelăciunei.... şi ruşinei....

— Mângâe-te, verişóră, tu esci o co-pilă ne-vinovată, nimic nu ţi s'a întâmplat fii sigură; eu am veghiat asupra'ţi, ş'am înţeles că are se-ţi fie bine. — Ai vădut o-dată pe Trandafir, l'ai iubit şi te-a iubit; ai vădut că părintele teu nu se invoesce la aceasta, ai hotărât ca se'l urmezi, şi.... fii sigură că şi el... el ţine la tine, mai tare de cât la viaţa lui; — Ţi-a jurat'o — şi mie mi-a jurat'o Bujor despre dânsul. — Vedi, eu de Bu-jor n'am nici o frică, căci este un bun om; sunt doi ani de când îl iubesc si mă iubesce şi de această nu mă mai indoesc căci am destule dovedi..... Increde-te scumpă Viorico, el te iubesce...

— Destul... El mă iubesce... e prea destul.... Alta nu mai voi nimic.... Da! te voi urma.... chiar la mor-mânt.....

Şi frageda copiliţă se aruncă în bra-ţele virtuósei sale verisóre udându-i fer-bintele sin cu cristaline lacrimi ce'i curgea cu abondenţă ca dintr'un isvor de diamante.....

Un moment de souvenire. — Un mo-ment de bucurie amesticat cu lacrimi. — Un moment de extaz — O!..., dulci momente.

Un vuet se audi venind spre cameră şi apoi o mică bocănitură în uşă.

— Intră, respunse Ruxandra cu un aer surprins.

Uşa se deschise, şi Sandu, apăru în cadrul ei închinându-se.

— Ce vrei? intreba aceaşi copilă.

— Măria Sa vă poftesce se veniţi.

— Măria Sa? întrebă ambele copile într'un cor.

— Da Măria Sa, şi Măriele vóstre se mă urmaţi.

Verişórele nu mai putură cuvânta ni-mic, simţiră că un instinct secret le or-donă şi ele urmă pe lacheu.

Eşiră din cameră, trecură prin bal-con, intrară în altă cameră, apoi în o la-tă mai întunecósă. — Sandu luă un ciocan şi bătu de trei ori într'un perete care se desfăcu, trăgând apoi pe novice în inte-riorul unui canal rece şi intunecos.

Sandu nu cuvânta nimic ci tot mergea inainte, înse bietelor victime nu le mai remăsese nici un pic de viaţă în corp, şi părea ca un mecanism infernal le con-duce scheletul diform. El scote un fa-nar dintr'un colţ a acelei subterane îl aprinde şi apoi merge iar inainte, ajun-ge în fine inaintea unui ţid luminos, şi bate din nou cu ciocanul, pere-tele căđind, copilele păşi în interiorul unei sale magnifice şi inpuitóre. Pere-tele se reinchise, înghiţind cu sine şi pe bătrânul lacheu.

Era în sala suvenirului Moldovei, scumpului odor preţuit de adeveraţii urmaşi a lui Ştefan şi Bogdan. — Era în sala Tronului, sală care, iubiţilor lec-tori aţi vădut'o într'o descriere prece-dentă.

Pe Jeţul strebunilor noştri şedea mân-dru, vesel, tânăr şi surîđind Stefan pă-rintele lui Trandafir încunjurat la drea-pta d'un fiu, la stânga d'un nepot.

— Apropriaţi-vă copilele mele, apro-prieţi-vă mângâerea bătrâneţelor mele, — se depun pe fruntea vóstră cununa sântă a unirei a ne-vinovăţiei şi a iu-birei.

Junele fete s'apropriară.

Stefan luă cu-o mână pe Viorica şi cu cea-l-altă pe Trandafir şi strângân-du'i la sin, ridică ochii spre cer şi două pârae de diamant se furişa pe nobilă şi veterana sa faţă.

— Dómne ajutăle — fă-le se pótă fi demne de fii ai Moldovii, de urmaşii stremoşilor lor Traian—Bogdan—Stefan.

Atâta cuvânta părintele şi ridicându-se de pe Jeţ, incrucişă mânile asupra copiilor sei şi murmură în sufletul seu o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/

rugă pioșă adresând'o a tot putintelui după care :

— Fiți uniți, le mai ḑise el, luându'i și așeḑându'i pe Jeţul, moștenirea stremoșilor sei.

N. Andrysçu-Bogdan.

(Va urma).

Mijlocul de a se conduce în tòte circonstanţele vieţei

Conversaţiune.—Greșeli de evitat.—Corigiarea defectelor.—Gesturi.—Cuviinţa.—Partea anecdotica.

Alegere de Societati. Lumea, în general, și cu mare dreptate, 'și va face o ideie de meritul cui-va după acela ce'l are deja despre amicii sei și este un proverb românesc, care ḑice fórte potrivit: *spune'mi cu cine traesti, ca sa'ti spun cine ești.* Este adevarat că fie-care om devine, până la un punct óre-care, ceia ce sunt aciia cu cari el conversează obișnuit; el imprumută părerile lor, manierele lor, chiar până și modul lor de a gândi. Este dar de cea mai mare importanţă, pentru tânărul care voește să câștige usagiul, turnura și manierele unui om de lume, de a nu frequenta de cât societăţele cele bune. Tóte aceste calităţi esterióre, pe care cine-va le póte fórte lesne avea dacă voesce, le va câștiga pe nesimțite frequetând societatea aleasă și observând caracterele și manierele persónelor care o compun. Nu'mai puţin să le observe cu luare aminte, le va egala în curând și chiar, cu timpul va contracta deprinderea manierelor, lor fără a se sili de ale imita. Nu'i nimic în lume care să nu se pótă căpăta cu puţină luare aminte și aplicaţiune. Trebue să fie cine-va scrupulos asupra alegerei caselor în care e primit în tóte zilele și fără învitaţiune; acole pericolele societăţei cele rele sunt neevitabile; acole, prin repeţirea aceloraşi acte, cine-va ajunge a vorbi și a lucra cu o graţie și o eleganţă, care nu costă nici o silinţă și contractează maniere încântătóre, dacă ast-feliu sunt acele ale stăpânilor casei. Nu uitaţi că rar se întâmplă ca ceil-alţi să'și schimbe opiniunea ce 'și'au făcut o-dată despre noi, bună sau rea, adevarată sau falșă. Un tânăr, cu tóte că încă puţin instruit în deprinderile lumei alese, va căpăta de sigur mai multă stimă dacă se va auzi că frequentează persóne de merit și că se bu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

póte alimenta cineva cugetul din frequentarea unui locaș ca acest a cărui scop este bun dar a cărui aplicație este rea.

Preotul nostru nici o dată, chiar atunci când ține *cuvênturi*, nu arata individului, adeverată cale ce trebue se urmeze, nu'i zice, *nu fura, nu bate, nu cleveti, și altele*, ce'i ție numai curat că, se vie la biserică se se róge lui D-zeu se dea leturghii, parastase etc.

Aceste nu pot fortifica pe cine-va spre bine, ci numai spre un ideal.

Cel mai bun mijloc pentru indreptarea acestui reu este acela a *simplitatei bisericei, a predicei morale*, prin simplicitate se inspiră respectul, prin predică se atrage atențiunea și prin aceste două fapte se póte aduce pe individ la adeverată cale pentru care e ținută religiunea.

Terminând pentru acest moment trebue se spunem ca una din religiunele cele bunișoare de pe pământ și care are sanse mai mari de apropiere cătra adever, este religiunea Calvină care putem se ținem înțelege spiritul religiei și drept care, cea mai mare parte a lumei civilizate au îmbrăcișoșate.

Fără una ca acésta și fără un Tribunal Suprem, faptele rele și nenorocirile vor curge asupra ómenilor pământului.

Mai târziu vom reveni.

M. E. C.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 6

VI.

Plêngerea la Domnie.—Judecata.

Era oarele 12 din ți când, o cupea mare și lucsoasă, trasă de patru cai eșia din Curtea lui Boanță Logofetul, traversă strada lui Stefan cel Mare, întră în strada S-t. Nicolae de unde, în cea a lui Alexandru și apoi se îndreptă spre palatul Domnesc de lângă Trei-Erarhi. —Ajunse la scară și când ușa cupelei se deschise, Boanță și fiul seŭ Ioniță descinse d'in-tr'însa, primind de la straja palatului onorurile estraordinare.— Ei se sui pe scară și întră în una din Camerile de asceptare ale Domnului.

Intr'o sală mare, ornată cu scumpe draperii turcești, și aurită de jos până sus investită cu oglinzi enorme și armături felurite a Domnilor trecuți, cu o mulțime de candelabre ce stătea atârnate de bagdadie și fiori care de care mai mirositoare, cari lasau un parfum fin umplând tot aerul, spre partea de miază-noapte, era așezat un Jeț aurit și îmbrăcat cu catifea scumpă, așezat pe trei trepte învelite cu covoarele turcesci din cele mai bogate.

Pe acel tron, ședea stăpânitorul Moldovei, bunul Domn *Vasilie Lupul*, ținênd în mâna sa dreaptă toeagul stăpânirei, lucrat din aur și ornat cu petre de diamant deasupra căruia strelucea capul Zimbrului, Marca patriei Moldovenesci, iar de mâna stângă sta resemat frumosul seŭ cap umbrit de o Coronă ce strelucea, de petrile nestimate cu care era împodobită, ca și razele soarelui înfocat.—El purta o mantie lungă de catifea vișinie ornată cu blana cea mai bună de cacum, ciubotele'i erau galbene strelucitoare, haina de desupt era în formă de antereu de matasă verde peste care era încins cu un scump brâu a cărui paftale era făcute tot în formă de cap de Zimbru și între ale căru'i coarne strelucea o mare piatră de diamant. De același brâŭ atârna în formă de semi-cerc, sabia vechilor stăpânitori ai Moldovei. La dreapta lui ședea Doamna socia sa cu fiul seu cel mare, iar la stânga sta Domnițele tinere, cu fii cei mai mici; de lângă tron împrejurul salei erau o mulțime de Jețuri pe care steteau *Miniștrii, Sfetnicii și Marii Boeri ai țerei*. Toți erau învesmântați de ceremonie și toți cu armele pregătite lângă dânșii, dar toți steteau triști și gânditori ca și stăpânul lor, care le ascepta sfatul.

Un rob negru întră și se pune îngenunchi, unul din Boeri îl întrebă: Ce vrea.

—Luminația sa Logofătul Boanță și cu Banul Ioniță.

—Di-le se între, strigă Domnul care auzise anunțarea robului.

Robul dispăru și în locu'i, cei doi boeri pe care'i numise întră în sală, făcu o metană la ușă și apoi ajungând la Jețul Domnesc îngenunche și serută mânile bunului Domn care le respunse prin o strîngere de mână.

—Ce veste mi'ți mai spune bunilor fii ai țerii? întrebă Domnul pe ambii Boeri.

—Doamne, nu suntem vrednici se ne mai tânguim înaintea ta, căci multele necazuri și nenorociri ce de câtă-va vreme pică asupra nóstră ne-au fecut mai de ris de cât cel de pe urmă țeran.

—Cum, ce fel voi sunteți atât de necăjiți.

—Măria Ta! mare pacoste și nenorocire a dat peste casa noastră respunse Betrânul Boanță suspinând.

—Ce vreți se spuneți?

—Un hoț ucigaș, ce'i ție și Trandafir Dragoș, mi-a repit mângâerea bătrinețelor, pe singura mea fiică, a rănit pe Ioniță, a ucis pe nepotul meu Vasile și pe sluga lui.....

—Se poate una ca asta?!.. strigă vodă încreținduși fruntea.

—Iacă semn, adaugi Ioniță deslegând rana cea mare ce o primise în ultimul angajament.

—Auditi Boeri!.... Se se ee un polc de oaste, se'l urmărească unde va fi și ștreangul se'i fie mântuirea....

—Așa se fie!, strigară mai toți Boerii în cor.

—Nu se poate M. Ta! respunsă dintre toți Miniștrii Ionașcu și Andrei.

—Cum nu?!. întrebă vodă mirat; un făcător de rele, se nu fie resplătit după cum trebue? Un hoț?....

—Nu e hoț, e om și nobil M. ta!

—Fie cine va fi, cel ce calcă cinstea unei case părințesci, trebue se piară.— Căpitane Vrancea, continuă el, te însercinez, pe tine, iați armata ta și urmăresce, Haide!.. voi însе se ved și eu ce mișel e acela.

—Aduceți-vă aminte, M. Ta! întrerupse Hatmanul Andrei că, acela e Trandafir Dragoș, capitanul de Dorobanți cari în lupta de la Șatul Costeiu au alungat un polc de dușmani numai cu vr'o cinci șese soldați moldoveni.— Tot el e fiul lui Stefan Dragoș care vau scapat de un tâlhar ce vroia se vĕ ucidă când ve duceți la Sânta Biserică Domnească spre a primi încoronarea.

—El e?!... strigă Lupul surprins, și după o pausă de meditare, continua:

—Intr'adever, îi datoresc mult, dar odată am hotărît cu Divanul întreg și nu pot se'mi retrag cuvîntul.

N. Andryscu-Bogdan

(Va urma).

LIȚA PASCARIȚA

(Comedie cu cântice într'un act).

(Urmare).

SCENA V.

Lita, apoi **Kir Akadelaki** și **Bontilă**

Liță. O! ce mare bucurie m'a lovit d'odată, de'mi vine pare că se plâng (se pune pe laită și plânge).

Bontilă. (In cantonadă se aude cântând în cobsă, începe apoi și din gură.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistarom.vepro.com.ro

Lectura

Jassy, 22 Iunie 1878.

ANUNCIURI.

Pagina a IV . . 40 bani linia petit.
De la 20 linii in sus 20 „ „ „
Abonamente se fac la Administrație, Strada *Codrescu* N. 4. — In Provincii. la Corespondenții noștri.
Valorele se primesc in timbre postale.
Abonamente ne însoțite de valore se refuz.

Apare o dată pe septămână

e uă scólă, ci un asil al desfrânărei, ruinat, gracie direcțiunei, gracie eforiei și eforiștilor, gracie guvernului. Terminând pentru adi ne remâne întrebarea, pentru ce atâtea diare câte avem în Iași nu s'au ocupat cât de puțin a ridica vocea contra acestei institutiuni ajunse la culmea decadenței?! Se vĕ spun tot secretul.—E destul ca d. director se timată câte un bilet de stal d-lui cu gazeta, și d-lui se va face nu sciu n'am vĕdut, ba încă îi va publica și anunciul. Protestăm contra acestor stări de lucruri și cerem de la cei ce cârmuesc ca, cât mai curând se dee o soluțiune bună, căci alt-fel va fi vai de turma aceia pe care păstorul o învață a se asvârli în prapastie.

M. E. C.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare*). 7

VII.

Nunta.—Semnul Prevestitor

Era ziua Sfintei Dumineci.

Tot satul Bârnovei era în mișcare; Clopotele sunau cu putere, lăutari se auzeau cântând la fie care două—trei case, setenii jucau și se veseleau așa cum nu se veselise de multă vreme și la toți inima cuprindea o bucurie nespusă, o bucurie sădită de o dorință sântă.

Curtea lui Dragoș însĕ, era puntul de culminațiune a veseliei și fericirei; ulițele de sus până jos erau acoperite numai cu flori și crengi de arbori rodicori, tóte camerile deschise și o mulțime de ómeni furnică și se îngrămădeau ne mai încăpând nici în camere nici în camere nici în ogradă. Și D-zeu vroia ca acea zi se'și aibă tótă splendórea ce trebuia; drept acea lăsă un sóre mândru și voios a cărui rĕze desfata pe

Muzeul Digital al Românului Românesc

admiratorii sei, un cer senin, un zefir dulce învietor şi cârduri de păserele ce se'nvârteau pe d'asupra caselor lăsând melodiele lor ce pătrundea în tóte inimele.

La biserica din sat însе, era ce-va mai mult chiar de cât la zidurile bunului Dragoş, era o slujbă mare, clopotele resunau, cantorii adresau rugăciunile lor către D-zeu s'îl slăvească, iar un potop de lume ce venise chiar şi de p'rin alte sate se'ngrămădea care mai de care se intre în biserică sau cel puţin se ajungă până lângă uşă.

Inaintea sfântului Altar în care un bătrân şi cuvios preot sevârşea datoria către divinitate, sta îngenunchiaţi alături Trandafir şi Viorica. Mânile lor erau unite şi capetele plecate în jos, bucuria amestecată cu lacrămi inundă inimele şi ochii lor străluceau ca două stele celeste.—Ei erau îmbracaţi de serbătóre. erau îmbracaţi cum trebue se fie doi juni ce vin înaintea sfântului altar spre aşi lega viaţa unul cu altul pentru eternitate.—Trandafir în costumul seu de căpitan de dorobanţi împodobit cu o mulţime aur şi pe de-asupra purtând o manta lungă până la pământ de catifea verde presurate cu zimbri de aur şi împregiurată cu blana albă, iar Viorica într'o rochie de matasă albă ornată cu încheeturi şi florile cele mai scumpe, cu braţele, umerii şi sinu'i gol, cu părul zulufat şi ornat cu un marinimios buchet de peteală de aur care se întindea asupra intregului seu corp şi ambii având asupra capului câte o coroniţă de aur cu o cruce de diamant care le dădea aspectul unor îngeri din sântul Paradis. Imprejurul lor erau d'o parte şese copile virgine încostumate ca şi Viorica afară de coronă şi peteală, iar de cea-l-altă parte sta şese juni dintre care trei militari şi trei civili având toţi câte-o flóre ornată cu peteală şi atêrnată de pept. La dreapta lui Trandafir stetea un cuvios bătrân ţinând o luminare mare aprinsă în mână iar la stânga Vioricăi stetea o femee în vrâstă, îmbracată ţerănesce ţinând şi ea o asemenea luminare. In colţul despre altar în strană şedea veteranul Stefan Dragoş privind cu amor şi fericire pe copii lui ce steteau înaintea lui. D-zeu spre a primi legătura sântă. Când preotul fini serviciul în lăuntrul altarului şi păşi în biserică, Dragoş se sculă, înaintă şi ajungând în faţa sântului altar aplecă genunchii sei spre pământ şi buzele sale începu a cuvânta o sântă rugăciune; un şir de lacrime pătrunse bătrâna sa faţă şi un suspin cel ţinea de mult în inimă îşi făcu de astă dată loc şi eşi recorîndu'i peptul şi înveselindu'i puţin faţa sa îmbătrânită. Când el termină rugăciunea, se ridică mersă de serută sfânta cruce şi sfintele Icóne şi apoi întorcându-se către junii ce steteau încă îngenunchiaţi le dise:

—Fiii mei: astăzi D-ţeu vă unesce, şi eu vă bine-cuvântez . . . . . Trandafire, astăzi când păsesci pe calea bărbăţici, îţi aduc aminte se fii vrednic de stremoşii tei . . . . tóte amintirile ce le mai păstrez, sunta le tale şi tu eşti dator se le aperi cu viaţa ta . . . . căci D-ţeul ţerei nóstre va veghea asupra'ţi.

Dragoş nu putea urma mai departe căci şi lacrămi şi durerea ranei sale îi cereau linişte şi odihnă, el mai ridică încă odată tremurândele'i mâni către cer şi le lăsă apoi pe capetele mirilor murmurând încet:

„Fiţi bine-cuvântaţi.“

Apoi el se retrase în strană, şi în locui veni preotul şi schimbă curonele de pe capetele mirilor le ceti rugăciunea obicinuită şi când serviciul se termină, preotul se adresă către dînşii:

—Fii întru Christos, cu mâna mea eu v'am unit capetele şi mânele, iar D-zeul cerului şi al pământului se vă unească inimile şi sufletul.—Rog pe bunul D-zeu se arunce mila sa asupra voastră se aibă ochiul seu tot de-a-una îndreptat asupra lucrărilor vóstre, se vă îngrijască ca nu cum-va ispita sau demonul vrajmaş so pătrundă în inimile vóstre tinere, şi ca se aveţi tot deauna de la făcătorul lumei ertarea pacatelor, sanatatea, iubirea precum şi harul pentru tóte cele trebuitóre la viaţa casnică.

Viorica încleştă braţul iubitului ei soţ şi depuse pe fruntea lui un ferbinte serut.—Trandafir urmă asemine.—Juna fată, simţi o bucurie mare în inima sa; ea era fericită că răpitorul ei săvârşise acest act de Creştinism şi religiune, căci aceasta i se părea mai necesar de cât ori-ce.

Junii soci, porniră din Biserică, ca doi fluturei strelucind de razele sórelui şi alergă în mijlocul vecinilor lor, care la aspectul ce le dicta tipul virginal sau mai bine zis angelic a Viorică'i, care acum devenise socie, descoperiră toţi capetele şi'ntr'o voce de veselie culminanta datură drumul unui.

„Ura . . . . Traiască Măriile lor.

N. Andryscu-Bogdan

(Va urma).

LITA PASCARITA

(Comedie cu cântice într'un act).

(Urmare şi fine).

Scena VII.

Cei d'inainte, **Niţu**

Niţu (Intră fără a lua sama la nime)

La cumătra că m'am dus
Tra la la la la!
Li păstravu că iam dus
Şi mi-o dat un firfiric
Şi l'am tras icl pe tipic

Acadelaki. (Spăriet) Fevghe Satana

Buruh. (Idem) Ghivalt urzichi

Niţa. Iiiiiii . . . . Ha! uite stafiele codrului au sosit

Buruh. Mui mujichi, la ce-ai spuriet la noi?

Niţu. (Batind din picior) Taci iudă că te sfăşii ca pi un pui de peşte, ştii de cei fripţi! . . . .

Buruh. Ghevalt, Ghevalt Akadeli

Acadelaki. More Niţu, fii omu de treaba!

Niţu D-ta esci kirie! vii se ei chiria iazului!

Akadelaki. Nu iaza... ma be puţintelo Vino, kirie Niţaki

Niţu. Ce văd? o besică de vin?! ho! ho! (toărna într'o cană şi bia)

Akadelaki. *Ke is hronus polus!*

Niţu. Ha? ce-ai zis?

Akadelaki. Adicate la mulţi ani!

Nitu. Ca D-ta?.... trebue se ai vr'o sută şi mai bine.

Akadelaki. Trei-zeci şi doi, *more chirie* Niţu!

Nitu. Ha! ha! ha! ha! ha!

Lita. (Iesărind) A!... tu esci Niţule!

Nitu. Eu mătuşica, dar ce-ai păţit?

Lita. Nimica dar... dar adormisem aici şi...

Nitu. Iaca o venit conu Akadelake

Lită. Bine, dar iată ţ'am gatit de mâncat

Nitu. Şi de băut?

Lită. Ba de băut ţ'a adus D-lui kirul!

Akadelaki. Ba, *ohi*, io aduso pentru mataluţa, *ludica*

Lita. Mulţumesc, dar nu'mi place

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 8).

VII.

Nunta.—Semnul Prevestitor

Tinerele copile ale Bârnorei eşiră înaintea nouei perechi şi ingenunchind câte una, ofereau frumoasei Viorică, buchete măreţe, buchete compuse din florile cele mai alese.—Viorica primea şi apoi le întindea mâna pe care ţărâncuţele depunea câte un respectuos serut.—Apoi mai mulţi ţerani bătrâni apărură înaintea lor urându-le fericire şi iubire. Trandafir mulţumea fie-cărui aparte; când ajunse la cel de pe urmă el întrebă:

—Dacă pronia cerească mĕ va sili vr'o dată se lupt pentru ţinerea frăţiei şi iubirei cu socia mea, îmi veţi da voi şi fii voştri mână de ajutor?

—Vom lupta pentru Măriele voastre pĕnĕ la cea de pe urmă picătură de sînge!... strigară într'un cor toţi seteniі ce se afla pr'inprejur.

—Vĕ mulţumesc, şi se sciţi bine că inima şi privirea mea nici-o-dată nu se va întoarce de la faptele cele bune ce vĕ va trebui.

Trompetaşii, scripcarii, doboşerii şi tot soiul de musicanţi cari se strânsese în Curte, începură a întona o mândră şi frumoasă horă—cântul vechilor noştri strebuni—şi d'odată, fetele, flăcăii însurăţeii, ba chiar şi moşnegii de la o-l-altă, se prinse de mână formând un cerc mare şi sărind şi învârtindu-se numai în călcâe de'ţi părea că vedi jucând nişte porumbei.—Vinul se preumblă din mână în mână, colacii şi florile unii le asvârleau pr'in aer şi alţii se aţineau se le prindă, unul fură nevăstuica altuia spre a juca cu dânsa, altul sărea d'odată în mijlocul horei începând se dănţuească singur cu multa iscusinţă, tóte obiceiurile câte le scieau bunii seteni pentru veselie, le descoperiau aici.

Soarele era sus, faţa lui era lucie ca aurul strecurat, cerul era fără de nici o pată, fără de cel mai mic nor, coprindĕnd un ocean de azur ce se perdea pe după dealuri; iar pe un colţ a cerului se zerea şi luna, cu faţa palidă şi albă încât ţi se părea că e moartă totuşi scoate puţin şi ea capul spre a privi de prin înălţimile haosului cu resc la astă frumoasă serbătoare ce se petrecea în Lunca Bârnovei.—Trecuse vr'o jumatate de oară de când hora juca.—O verigă se rupe din acel lanţ superb şi pr'intre dânsa îşi făcu loc cei doi Miri, ce părea că intineresc din ce în ce. Trandafir ţinea braţul Viorică'i şi ambii începură a dănţui ca doi fluturei ce se joc primavéra pe primii trandafiri cari înbobocesc.—Jucară ei câte-va minute şi apoi osteniţi stăteau în mijlocul horei şi priveau la seteni cum tot indeamnă şi numai simt nici osteneală nici nimic.—Cum amanţii ţineau încă mânile încleştate, d'odată simţiră că le cade ce-va greu peste mână. Viorica prinse un smoc de pene, şi când începu a privi mai bine, vĕdu!.... un serman porumbel ţinut în ghiarele unui uliu.

—Sermanul porumbel, începu juna femee indată, scapă'l Trandafire din ghiarele uliului.

Trandafir desprinse uliul şi dădu drumul porumbului care însĕ nu sbură mai departe de cât pe umerii Viorică'i.

—Privesce Trandafire cum s'a pus pe umerul meŭ, reîncepu Viorica, 'l-ai scapat sermanul de moarte, dar totuşi dă drumul şi uliului se se ducă.

Pe la mijlocul acestor cuvinte însĕ, Trandafir nebăgând de seamă ce spunea Viorica, rupse capul uliului şi'l aruncase la un câne care'l şi începu a mânca.

—Ce-ai fecut, pentru D-ḑeu, păcat c'ai ucis aceasta pasere.

—*Am ucis un şerpe.*

—O!.. par'că inima'mi şoptesce ceva! par'că mi-se sbate, nu sciu de ce!...

—Fii liniştită scumpă Viorică iartă-mĕ căci eu nu auḑisem bine când tu ai ḑis se'i dau drumul....

—O! dar aceasta pare că e un lucru straniu, mĕ tem se nu fie vr'un semn reu.....

—Ai speranţă în Dumneḑeu, iubita mea.....

Hora se re-începu tot aşa de splendidă şi voiósă ca şi mai 'nainte, fetele şi flăcăii începură a sări şi danţa mai cu vioiciune, inspiraţi acuma şi de profumul bunului Bachus; moşnegii se puseră a povesti glorioasele resboae ale Moldovenilor, însurăţeii ḑicea diferite glume spre a se desfăta unul pre altul; toţi petreceau şi se veseleau, numai Viorica singură sta tristă şi Trandafir o privea îngrijit.

—Viorică! scumpa mea, ce ai tu de stai aşa întristată?.... de ce nu privesci şi'acuma cu acea dulceaţă de mai nainte?... de ce nu vrei să joci puţin?.... ce? oare esci supărată pe mine?

—O nu, nu, scumpul meu, sunt puţin întristată, dar aceasta este numai o idee deşartă, dacă vrei, te rog se mergem în casă pucin. Viorica se sprijini de braţul lui Trandafir şi merse în una din camerile de lângă grădină.

—Trandafire, reîncepu ea, inima mea se sbate grozav, acel porumbel şi acel uliu nu poate se fie alta de cât o prevestire..... porumbelul vom fi noi... şi uliul va fi Ioniţă şi Tatăl meu; mĕ tem, că crudul meu frate se nu facă tot pentru a te.... ucide... mĕ mai tem... ca tu cum ai făcut cu uliul, se nu faci şi cu fratele meu. O D-ḑeule!... 'mi este frate, frate... se te gândesci.

Dacă Trandafir şi ea mai spunea câteva cuvinte, de sigur ca juna copilă era aproape de a se înăduşi, dar betrânul Stefan Dragoş apăru în cameră şi faţa Viorică'i se lumină şi toate suvenirurile triste peri de pe faţa ei ca o umbră la lumina sórelui.—După puţină convorbire eşiră di'n nou afară şi re-începură a privi la petrecerile ce li se oferea, păn' când noaptea înpräştiă pe toţi jucătorii şi nuntaşii pe la casele lor.

In aceeaşi ḑi, Bujor şi Ruxandra primise şi ei bine-cuvântarea sântă de la Biserică şi'şi legase sufletele unul cu altul întocmai ca şi verişorii lor.

N. A.-B. (Va urma)

Oratorul nefericit.

(*Scenă comică într'un act*).

(Scena represintă un salon în mijlocul căruia e o masă, pereţii ornaţi cu diferite imagini şi draperii. Cortina se rădică, şi nu apare nimene; după vr'o două-trei momente un june din Stal să ridică şi începe):

Junele. Bine Domnule Orator, ce va se ḑică asta de ne ţii se perdem vremea aici şi D-ta nu vii se ne spui nimic, oarele a trecut şi noi asceptăm.

Oratorul. (*scoţind numai capul pe uşă*) Mă rog matale D-le cuconaş, se mĕ scusariseşti dacă a trecut câte-va momente peste oara legală când trebuia să vin, căci mi s'a întâmplat că astă ḑisc

Muzeul Digital al Romanului Românesc

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 9).

VIII.

Visul.

A două ḑi pe când ḑiorile începeau a revărsa raḑele lor preste dealurile şi câmpiele Iaşului, Viorica sta încă culcată pe patul seu alb ca zapada şi întinḑând din când în când albele şi gingaşele-i mâni în sus, permitae unui respir înfocat a se furişa printre rosele sale buze; buclele auriului seu păr se lăsa pe sinu'i în valuri line, un zefir lin şi parfumat pătrundea printr'o ferastă şi recorea corpul seu, plin de comorile cele mai sacre ale acestei lum Viorica sta desvelită de tot, ascultând concertele mulţimei de păserele de cari era plină cmera, şi din când în când, îşi arunca ochii într'o oglindă mare ce era aşeḑată în faţa patului seu; ea privea... privea juna mireasă tóte odorurile scumpe ce i-le-a hărăzit bunul D-ḑeu; admira pare-că ea singură esistenţa a atâtor fericiri—fericiri pentru care nu se cruţase nimica, nici chiar viaţa... şi óre ea era destinată nuaai pentru tristeţă móre inima ei nu'i bătea ca şi la cei-l-alţi ómeni, óre ea nu simţia ce va se ḑică fericirea lumei acestia, în fine, ea nu era óre o fică a Evei?...

Dar,... ce póte fi mai înspăimântător pentru o jună femee în aceste momente supreme, de cât, când ḑeresce d'ḑdată în oglinda în care privea, un chip străin ce observează....

Sermana, scóse un mic ţipet, şi se ascunse în grabă sub marele seu oghial.

— Tu nu dormi Viorico?, ingeraşul meu, murmură junele ei socin eşind de după nisce draperii şi apropiânduse de timida Viorică.

— Nu Trandafire! respunse încet ea.

— Viorico! un vis cumplit m'a muncit mai tótă nóptea până'n ḑiua, când treserii din somn ca un nebun... căci credeam că... te-am perdut.

— Dumneḑeule, spune?

— Am visat, scumpa-mea, că locuiam într'un frumos palat ceresc, ca noi eram doi Angeli şi trăiam sburând din flóre 'n flóre, hrănindu-ne cu mirosul şi mierea florilor din grădinele sfântului Paradis... trăiam în fericirea ce se spune de preoţi că este în rai... dar..

— Spune, spune iubitul meu.

— Dar satana, duhul ne-curat care ispitesce pe bunii ómeni, ne eşi 'naainte.—Mĕ spărici grozav, dar apoi intremându-ne puţin, mĕ repezii după dânsul se'l ucid, însĕ, cerul se desfăcu, el pică în jos şi noi furăm târîţi după dânsul....

— O D-ḑeule... Porumbelul încă ne-au prevestit.

—O dar Viorico!.... şin acea picătură, m'am trezit strigând.—Şeḑui vr'un sfert de ceas buimac, şi inima mi se sbătea cumplit.... şi apoi ear adormii.... O D-ḑeule, cât esci de bun.... Mi se păru că vĕḑ un cor de Angeri ce alergă după noi, mĕ răpi din ghiarele Satanei şi se râdica ear sus.... Ei ne conduse înaintea Domnului nostru, şi noi picarăm ingenunchi rugându-ne la picioarele lui. Ḑiorile ḑimineţei îmi răpi cea de pe urmă privelişte, şi nu mai sciu ce se mai petrecu căci mă trezii.

—Semne bune, dar până atunci vom lupta, murmură juna socie.

—De-aş sci c'aşi peri d'o sută de ori fii sigură scumpa mea, te voi iubi şi nu te voi lasa nici-o-dată.

Viorica ridica mânuţele ei albe şi înconjura cu ele gâtul lui Trandafir.

—De-aşi sci că voi fi făcută în mii de bucăţi nu voi părăsi nici o dată iubirea ta, scumpul meu Trandafir.

Trandafir se aplecă puţin spre dânsa o cuprinse în braţe şi depuse pe rumenele ei buze un înfocat serut.

N. A.-B. (Va urma).

Oratorul nefericit.

(*Scenă comică într'un act*).

(Urmare şi fine)

Orator. Bun!... adresa d-vóstră.

Doctor. Hotel de Alter suburbii strada Caliciea No. 745,675.

Doi derbedei. (*din parter, într'o vóce*). Secundant cel mai bun voi fi eu!

Orator. Bini, bini, bini, adresa?

Derbedei. Ne găsiţi pe strade ori când vroiţi!....

Un teslariu. (*din galerie*). Şi dacă cumva 'ţi muri mă îndatoresc a vă face un secriu cum nu sa mai vĕḑut aice de când e Iaşul, capitala Palestinei.

Orator. Rĕu, Rĕu, Rĕu, te-aşi fi pus şi pe d-ta numai prea am umplut notesul şi nu mai am unde să'ţi scriu adresa.—

Muzeul Digital al Românilor Românesc

Un Redactor. (*Din galerie*) Şi dacă veţi eşi victorioşi, vĕ voi pune in jurnalul meu ca cel intăi om de arme a României, iar dacă s'a intâmpla vr'un dómne feresce, vĕ fac un pomelnic ca pentru Papa Romei.

Orator. Aha, bun! bun! bun! bun! mai bun de cât tóte cele, (*resfoeşce notesul*). Ia să vedem a mai remas vro leacă de loc să scriu adresa d-vóstre... Ba taci c'am găsit— Adresa mĕ rog. . .

Redactor. In tipografia d-lui Iţic sin Herşcu, din strada Jidovită No. 1800 şi nu-sciu cât . . . . sunt sciut?

Un Jidan (*Tot din galerie*) Şi dacă dómne feresce s'ar intâmpla să mori Atunci să'ţi asigureḑi viaţa la societatea Basaraghia ca se primesci nevasta dumitale 5,000,000 de gugâle; ista şi iu, di galbeni.

Orator. Fórte bine insă n'am parale ca să mi le asigur.

Comisar. (*intra*). L'am asigurat la dubă.

Orator. (*cu mânie*) Am să'l provoc la duel!. . . .

Comisar. Ba nu că te duc şi pe d-ta atunci la dubă.—

Orator. Atunci n'ul mai provoc.

Toti cei ce vorbise. Nu se póte, trebui, să'l provoci, trebui s'ăl provoci!...

Orator. Ba nu! ba nu! nu 'mi pui eu viaţa in pericol (*se sterge de sudori*). Ah! nu mai pot, m'am inăduşit de atătia incurcături nici nu ştiu ce sĕ mai fac (*se plimbă*). Auḑi d-ta să mă facă boeri desculţi. . . . Săl provoc?.

Toti. Da da da da.

Orator. Ba nu! mai bine să fiu liniştit (*uitinduse la picióre*) că bine a ḑis; vai de mine n'am ciubote pe picióre le-am lăsat pe sobă să se usuce ş'am venit desculţi, sermanele ciubote s'or fi ars . . . (*incepe a plinge şi esă apoi vine intristat de tot cu ciubotele arse in mână*).

Aşa! ciubotele mi-a ars, straele mi s'a bajocorit şi eu incă n'am inceput oraţiunea mea. . . sunt ciasurile (*caută ornicul*) Vai şi ornicul mi-sa stricat. . .

Un jidan. (*Din parter*) V'il dreg eu.

Orator. Mersi pentru bunatate n'am parale ista şi eu am parale dar nu vreu să'l dau.—

Aşa dar d-lor mai intăi de tóte eu trebue să merg cu politica. (*Tuşind şi ştergăndu-şi nasul*).

Potitica d-lor! trebui să şciţi că este, unui cadan mare, unde, se tórnă tot felul, de idei, şi pe care, noi politicii, le frământăm, (*tuşesce iţi e ifos mare, căutând din când in când prin busunare şi privind la ornic*).

Politica d-lor, numai noi singuri noi, putem, să o invârtim, şi să ne folosim, de beneficiile ei, noi, d-lor, conservam, politica, pentru că ea ne conserva pungulitele nóstre.

Aţi văḑut d-lor, corpurile legiuitóre, s'a disolvat, ca să ni distrugă, cu totul pe noi; dar noi, să fim toţi, pentru cel mai mare, şi cel mai mare peste toţi. (*cu forţa*).

La urnă domnilor! la urnă! căci cei ce vor vota pentru conservaria nóstră, vor fi plătiţi, slujbuiţi şi cinstiţi, iar cei ce vor cuteḑa a ne ataca, ciolan pe ciolan n'are să rămăi din tótă carnea lor.—

Deci ḑic celor plătiţi.—

La urnă!!! la urnă!!! (*Pausă, apoi dĕmol*).

Domnilor! după acéstă lungă şi infocată pledorie cred că mi se cuvine sĕ beu un pahar de apă şi deci permiteţi'mi, (*ridică cofa, pune la gură şi bea*).

Pucin dar bun şi recoritoriu! mult mai bun decăt limonăḑe gaḑóse şi inghetate costisitóre.— Nu şciţi mă rog câte ciasuri sunt că mă dóre gâtul de când vorbesc.

O vóce. Nouĕ ciasuri.

Orator. Nouĕ? Atunci sĕ mai vorbesc si despre literatură (*tuşesce cu ifos*). Literatura domnilor (*caută prin buḑunari*) a ajuns in degradare, inse nu şi aceia a convorbilor literare poreclită fără drept cuvânt lehăituri lătrătóre,— Dómne feresee.— Literatura domnilor (*netezinduşi barbişonul şi scărpinându-se in cap*).

Pardon d-lor, c'am prăpădit nu sciu unde manuscrisul şi sciţi ori cum fie, fără manuscris nici că poţi se ţii de-a valma, deci, permiteţi-mi se cat (*vrea se easă, cortina incepe a cădea*) staţi d-lor nu daţi drumul perdelii că mai am multe de vorbit (*opreşte cortina cu spatele*) Mĕ rog, me rog nu mĕ faceţi de ris, căci am se mai vorbesc literar, sciintific, filosofic, teologic et caetera, şi de tóte felurile; ridicaţi mĕ rog că măşturtiţi; vai de mine că nu'i de tagă (*se tupileaḑă la pământ*), uitaţi-vĕ că tot pe mine şede ridicaţi că mĕ ucideţi.

O vóce. Ai se eşi!

Orator. Es, me rog, es, es.

(*Cortina se ridică pe jumatate, el merge spre fundul scenei şi ḑice dispărând*).

Afurisită'i sórta oratoricéscă!

(Cortina cade)

Fine.

N. A.-B.

CUVÊNT TRIUNGHIULAR.

Cuvĕntul intăin, incepe cu iniţiala unui oraş de la sudul Franciei, şi insemneaḑă o flóre.

Cuvĕntul al duoilea, incepe cu iniţiala unei ţeri ripită de la Francia, şi insemneaḑă o materie rustică.

Cuvĕntul al treilea, invers celui dintăiu, insemnează o parte de cuvĕnt invariabilă.

Metagramă.

Un popor fórte antic,
Ce-va intr'un loc mic,
Un verb chear mĕ găsesci
Şi altu tu ce esci.
Acel ce sînge n'are,
Şi-o somniferă flóre.

Câte-o literă de veţi pune
In cap, êst cuvĕnt vĕ spune.

JOCURI SECRETE.

Un cireḑar trimese pe unul din ómenii lui la obor să'i cumpere cu o sută lei, una sută capete de vite, intre care se fie şi boi, a 10 lei unul; şi capre a 5 lei una; şi oi a 50 bani una.

Ast-fel că tóte adunate la un loc să dea suma de una sută.

Grec.

SARADA

Doue sylabe mĕ compun
Pe cari aci vi le expun:
Prima e o notă:
Secunda e o notă:
Iar totul 's de origină Roman,
Şi am fost chiar al Romei tyran.

G. S.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

aŭ ajunsŭ la midilocŭ de cale de cărare l'aŭ întâlnitŭ o babă mare sbehăetă, cu potca în mână şi cu rahna în gură, cu dedeochi în ochiŭ, cu deochiŭ l'aŭ deochetŭ, şi cu potca l'aŭ pocitŭ, şi cu rahna l'aŭ răhnitŭ, cu pocitură, săgetătură, întâlnitură l'aŭ găsitŭ, şi în pămêntŭ l'aŭ trântitŭ, şi puterea i-aŭ bĕutŭ, din rînză, din osinză, din viderea ochilorŭ, lêngă drumŭ l'aŭ datŭ, şi di de mórte i-aŭ pusŭ. Elŭ s'aŭ căinatŭ, s'aŭ văicăratŭ, şi-aŭ plânsŭ.

Iar Maĭca precurată din ceriŭ i-aŭ disŭ, nu te căĭna, nicĭ te văicăra, că treĭ trestiĭ în mâna drépta baba N. va lua şi te-a mĕsura, şi în focŭ le-a aprinde, şi în apă le-a stânge, şi cu potcă a aprinde-o, şi în apă a stînge-o, şi apa a bea şi s'a spăla, şi junghiurile şi durerile vor înceta, şi se vor rîdica din creerii capului, din faţa obrazului, din baierele inimeĭ şi a rĕmâne curatŭ luminatŭ ca Maĭca precurată din ceriŭ ci l'aŭ lăsatŭ.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 10).

IX.

Hatmanul şi Logofetul. — Lupta. — Plecarea.

Trecură şese dile d'albe şi strălucitóre, pentru viaţa unor tineri ce încep a gusta placerile lumeĭ. — Surideau diorile brilantine în faţa lor, şopteau tainic florile parfumate sub piciorul lor, murmurau undele argintóse ale pâraelor cristaline, concertau paserile cerului strânse în cor, — vesela ciocârlia, ca şi mândra privighetóre — suflă un zefir dulce şi liniştit, strelucea sórele cu maestate cum nu mai strelucise de mult timp, zimbea seninul ceriului cu albiaĭ plină d'azur; era o di dulce, o di mândră, o di voiósă, cum nu se gustase de mult timp pe aici. —

Junii soţi nu se ocupau de altă de cât a sbegui tótă diua în mijlocul gradinei, a alerga după fluturi, a sorbi parfumul, a hrăni pasarelele, — a juca şi a cânta. —

Fericire — şi iar fericire. —

Cine are destulă putere într'o slabă pană, pentru ca se pótă descrie cu cele mai fidele culori, — sublimitatea unei fericiri ? ! —

Fericirea însă, ca tóte din lume, este un sóre mândru şi strelucitor. — Nefericirea este norul întunecat ce acopere strelucirea sórelui, ce rapesce ultimile raze bine-făcătóre.

Fericirea acestor juni nu era se ţină mult; norul negru şi ploios trebui se succede, şi demonul reului începu aşi pune în lucrări planurile sale murdare.

Doi cavaleri alergênd în gónă, venea d'inspre Iaşi şi se îndreptau spre palatul lui Dragoş — ei însă nu se apropie de pórta cea mare a curţeĭ ci făcu pe alături cu didul pândind mereu se nu fie vaduţi de cine-va, şi se vârâ în niste tufişuri în care de abea resbatea. — Cotiră ei pe ici şi pe colo şi după câte-va *minute* ajunseră la o portiţă mică de fer scdită în mijlocul unui did mare de piatră. — Ambii descălecă şi unul din ei scóse o chee, vâra în bróscă, deschise *portiţa*, şi nitanduse mai întaĭ în interiorul didului, trase apoi calul după dânsul şi celi-alt cavaler îl urmă. — Faţa lor nu se derea de óre ce palariele-le cele mari erau trase asupra ochilor şi gulerul mantalĕi enorme ce-i învalea de sus până jos era ridicat în sus; sabiele lor abia să atingea de pămînt zunganind uşor. Astfel înveliţi ei legară mai întâĭ caiĭ de un copac, s'apoi suiră câte-va scarĭ intrând într'o camera deşartă. — Aci ei îşi dete la o parte mantalele şi descoperi capetele. Acum numai putea se se vadă că acesti cavaleri erau de o figură nobilă, robusti ocheşi amândoi, cu musteţi resucite şi barbişonul bine îngrijit; un pĕr strelucitor şi negru se lasa în unde mari pe spetele lor, şi ochii lor vii, priveau întristaţi şi ganditori. Erau îmbracaţi boeresce: unul în costum de Hatman, iar celi-alt de Logofet, ambii înarmaţi cu câte-o sabie, două pistóle şi câte-va cuţite mai mari şi mai micĭ.

Dacă ne-am arunca o privire scrupulósă în urma nóstră ni se pare că am cunósce pe aceste două personaje nou-venite.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Ei nu sunt alţii, de cât: Hatmanul Andrei şi Logofetul Ionaşcu care, în momentul judecăţei Domneşci cutezase se înfrunte mânia întregului Divan. —

— La dracu! nu se arată nimeni, murmură Andrei, lovind cu piciorul în pământ.

D'odată uşa se deschise, şi Bujor apăru în cadrul ei.

— Moşul Andrei! . . . strigă Bujor plin de uimire şi bucurie.

— Şi Ionaşcu, adaugi Hatmanul.

— Ei boerilor! în urma veselici veniţi şi D-v., Trandafir petrece într'o fericire ce nu s'a mai pomenit, cu nevastuica sa, şi D-v. n'aţi venit macar la nuntă . . . .

— Nu'mi spune de petreceri, ci mergi şi chiamă în grabă pe Trandafir şi pe Stefan.

Bujor eşi şi după puţin timp bătrânul Stefan Dragoş aparu în camară.

Oaspeţii cum îl văţu se repezi asupra lui şi cuprinţindu'l în braţe începu al seruta înfocat, şi ochii li se umplură de lacrimi şi vócea li se întunecă.

Aşa stătură ei mult timp până ce se descleştă unul de altul.

— Bine-aţi venit scumpele mele rude şi prieteni, murmură Dragoş.

— Bine te-am găsit iubitul meu văr, respunse ambii óspeţi într'o voce.

Trandafir intră în acel moment în cameră purtând la braţul seu pe juna Viorică.

— Iată iubiţilor mei, pe Trandafir şi socia lui Viorica, dise Dragoş luând de mână fiii sei şi ducîndu'i înaintea verilor sei.

Ambii soci se plecă şi serutară mânile lui Andrei şi Ionaşcu primind de la ei câte-o îmbrăţoşare caldurósă şi câte un serut pe frunte.

N. A. – B.

(Va urma).

Jocuri Amusante

—o-o-o—

Se se ieie 36 mici patrate de carton şi pe fie care să se scrie câte un numer de la unul pen la şi 36; să se formeţe din t'ânsele următórele şese rônduri aşeţôndule pe masă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

scapat de pagânul cel de Turc şi Maria Sa nici una nici două, mĕ e de barghie mă dragosteşce, şi-mi ḑice:

Bravo ţie, ved că esti un Român vrednic, eată te fac caprar şi ţi dau gradul de *Cavaler al „Stelei Românei.“* Habar n'aveam ce mâncarei acea: cavaler a Stelei Românei, numai după ce trecu M. Sa vedui ca vine un aghiotant şi 'mi anină de pept cruciuliţa asta de argint care-o videţi ca strelucĕşte mai frumos de cât tóte! Hei dar când aş sta se ve mai spun tóte ar trebui ḑile întregi; bunuóră la Palanca am cĭştigat *„crucea St. George“* dela Imparatul Ruşilor, la Vidin am câştigat *„Virtutea Militară“* şi chiar după ce-am trecut înapoi în ţară, când era se ne dee drumul pe acasă ne-o mai dat încă-o cruciuliţă, ista Dómne, cum ţi ḑice că am uitat; A! *„Trecerea Dunarei“*. Mĕ duc şi cum oi ajunge acasa oi se le pun la icóne, am deacu la ce mĕ închina, la icóne sfinţite cu singele meu.

Dómne numai mĕ gândesc când oi ajunge acasă ce-o se mai facă draguţa de Ilinca şi cu copilaşii şi cu tata şi mama. —

Se mĕ duc eu mai în grabă
Spre bordeiul meu
Căci draguţii mĕ aşteaptă
Ca pe Dumneḑeu
Şi când m'or vide pe mine
Că sunt încă viu
Cin-o se'mi sară inainte
Cu Ihai şi Chiu.

Dar . . . ved că înoptează şi mai am o jumatate de poştă. — Remâneţi cu bine, Domnilor căci eu mĕ duc se mai spun cele ce am paţit copiilor şi rudelor, şi se mai odinesc şi eu puţin. (*Işi formeaḑă marşul ş'apoi esă*).

Cortina cade — Fine.

N. A.-B.

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 11).

IX.

Hatmanul si Logofetul. — Lupta. — Plecarea.

Se dea D-ḑeu, începu Andrei, ca fericirea Vóstră se dureze în întreaga viaţă şi nici un val al lumei se nu o pótă surpa.

— Se vĕ dee D-ḑeu, adăugi şi Ionaşcu se vedeţi nepoţi şi strenepoţi, fericirea se fie în calea vóstră şi ura, primeḑdia şi tóte rautatile se piara din ainte-vĕ cum pere nourii batuţi de vânt.

După pucine felicitări, cei doi boeri sau mai bine ḑis ministri, facură un semn secret lui Dragoş şi acesta se adresa către fii sei.

— Remâneţi aci scumpii mei, căci eu merg cu ospeţii se mai cătăm de trebile nóstre.

Ḑicand aceste Dragoş eşi urmat de Andrei şi Ionaşcu. — Trecu într'o camerĕ separată, unde se închise tus-trei.

— Ei bine, spuneţimi ce este? întrebă Dragoş turmentat.

— Ce-va serios, respunse Andrei. — Vestea rapirei Vioricăi a ajuns la Domnie; Bónţă şi Ioniţă au venit înaintea întregului Divan şi Divanul au hotărît....

Mai mult nu putea spune caci vocea i se perdea din ce în ce.

— Ce-au hotarit, D-ḑeule!

— Au hotarit, întrerupse Ionascu, că se trimită armata şi se rapiască pe Viorică şi se prindă pe . . .

— Pe Trandafir? şi ce se facă cu el.

— Hei, D-ḑeu scie, mai nainte de tóte trebue se ne aparăm ş'apoi . . . se fugim. Ai curaj vere Stefan, D-ḑeu ne va agiuta. — Noi nu vrem se lăsăm ca, casa vostră se fie defaimată...

— Asculta Sefane, întrerupe Andrei, la Pórta cea tainică între tufiş, stau gata 12 slugi a nóstre înarmate preste tot şi voinici ca ferul, strânge şi tu caţi-va luptatări din slugile tale şi deodată se întimpinăm patria care nu e aşa de mare, pentru mai tarziu ne vom gandi pe urmă. —

Batranul Dragoş vărsa părae de sudori trecu cate-va momente de linişte şi apoi el se ridică, nu cuvântă nimic, ci numai eşi şi chemă pe Trandafir în camerĕ.

— Inarmează-te, îi ḑise el, Bonţă sau jeluit la Domnie şi acuma vine cu potiră se te prindă pe tine şi pe Viorica.

Un nor de esaltaţine trecu prin creerii lui Trandafir la auḑul acestor cuvinte fatale. —

— Vom veda, murmură el, ori noi pe ei, ori ei pe noi.

— Asiguraḑă mai întâi pe Viorică, ordonă slugilor se se gateasca şi tu însuşi pornesce înainte. —

— Voi face tot părinte.

Fie care porniră în diverse parţi şi peste 5—6 minute, tótă curtea era în picióre. —

Ministrii apărură mascaţi, deghisaţi Trandafir şi Stefan înarmaţi pâne 'n dinţi şi slugile tóte călări şi înarmate; Trandafir işi alese patru călăreţi buni şi eşi pe pórta cea mare galopând.

Andrei împreună cu doispreḑece calareţi eşi aseminea pe pórtă şi şe aranja împrejurul ḑidului.

Ionaşcu şi Stefan remase în întru castelului în preună cu 8 călăreţi. —

Abia ei se aşeḑară mai bine fie-care la locul ce şi'l planuia mai bun de atac şi aparare şi, o bubuitură fórte produse de gurele a mai multor pusci pătrunse la urechile fie-cărui. —

Andrei ridică ḑidul şi privi, dar nu ḑeri alt nimic de cât un nor de colb amestecat cu fum.

— Trandafir se luptă, după el cu toţii strigă Hatmanul către omenii sei. —

Toţi cu Andrei în frunte dete gónă cailor şi porni spre locul unde se ḑeria fumul.

Când ajunse pe câmpul luptei ḑerirĕ la o cóstă pe Trandafir plin de singe, dar luptând cu furie şi barbaţie tăind în dreapta şi 'n stânga ca secera morţii.

Era frumósă lupta; o sută contra a cinci. —

Hatmanul se repezi cu toţi slujbaşii sei în mijlocul Glótei de ostaşi şi începu a spărcui fără de milă şi a lupta cu o bărbăţie ne-spusă.

Abia trecură câte-va momente şi întreagă potira se vĕḑu luând fuga înapoi. —

— După ei copiilor strigă Andrei înfuriat şi încruntat în sânge; şi toţi îl urmară penĕ dncolo de livada cea mare croind în tóte parţile ast-fel ca nu remase din ostaşi de cât vre o patruḑeci de ómeni în putere de a fugi.

Mica ostire a lui Trandafir se opri caci nu mai putea merge mai departe fiind că şi ea era rănită destul de tare; patru slugi picase şi însuşi Trandafir abia se mai ţinea pe cal.

Era aprópe de Curte, când Andrei strigă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc

— Priviți! . . . . Ioniță jace mort sici!

— Sciu, respunse Trandafir, el mi-a sburatuit coifu! de pe cap cu sabia, dar eu eam respuns mai bine cu un plumb a carabinei.

— Dar acum trebue se avem milă de dânsul.

— Se ai milă de un șerpe, nici odată, și Trandafir plecă înainte.

Andrei însă descalecă, pipăi corpul vădu că încă mai dă puține semne de viață și ordonă unui om de'l luă pe calul seu, mergand cu el în curte.

Batrânul Dragoș cu veru-seu Ionașcu aștepta plin de nerabdare resultatul angajărei, și cand văd că ei se întorc, citi îndată pe fața lor victoria strelucită, și ochii i se umplu de lacrimi de bucurie, ridică mânile în sus și alergă înaintea lui Trandafir care descalecă și pică afara din sine în brațele sale.

— O! parinte murmura junele luptător, sunt rânit greu, și puterele'mi slăbesc . . . puțină apă trece și nisce petici de legat rana . . .

Pe fie care față se desemnă cu cele mai negre culori, tristeța și compatimirea; Dragoș, Andrei și Ionascu lasau curs liber lacrimilor veteranilor lor ochi.

O slugă aduse apă și Trandafir stând tot rezemat de bratul lui Dragoș bău.

— Par'că 'mi revine puterea, de-ar da D-deu se pot fi încă în stare se sfarșesc treaba se putem fugi . . . .

O altă slugă aduse petici și legă strâns rana lui Trandafir după care el se puse pe un scaunaș spre a se odichni; Dragoș se duse și scóse pe Viorică die camera seretă și o aduse lânga Trandafir. — Sermana nevastă, când își vedu soțul încruntat în sânge, obosit și întristat scóse un țipet dureros și pică în brațele lui . . .

Toți priveau acest tablou și nu 'ndrasneau se cuvinteze nimic. — După puțin timp Viorica se ridică și Trandafir aseminea.

— Viorico! ai curaj, murmura Trandafir, a trebuit se ne luptăm, dar nu te fugriți . . . acum trebue se plecăm pentru fericirea nóstră . . .

— O! D-deule, semnul prevestitor sau îndeplinit . . . eu sunt gata se te urmez unde vei dice tu.

— Se plecăm, fiilor adară, Hatmanul, căci nu e timp de perdut.

Toți se puseră pe lucru. Tóte necesariele pentru drum fură pregătite; mobilele camerelor fură duse în pivniți și locuri tainice în-cât întreaga curte se compunea acum numai din zidurile góle.

Inserase de mult, și încă erau de regulat multe trebi; Bujor și Ruxandra trebuia să rămâe pentru pază și preveghiere, deci ei de și cu mare parere de rău că se despărțesc pentru moment de bunele lor rude, dar se hotarî se rămâe în sat sub forma unor simpli țarani în gasda batrânului preot.

Dintre toți numai Trandafir ațipi o leacă pe un strat de iarba; — cei-l-alți veghiară necontenit și pêne 'n ziuă regulase tóte treblle lor.

Când Trandafir se trezi, puterile îi revenise, îmbrățoșă pe părintele și socia sa, apoi suindu-se pe cal, toți din urul îl imitară și plecă în galop spre miadă-nópte.

(Va urma).

N. A. - B.

JOCURI SECRETE.

Bine-voiți a demonstra cum jumatea cifrei nouă, este patru, și jumatatea lui doispredece, este șeapte.

***

A. Dămi mie un franc și voi avea cat și tine.

B. Dămi tu mie unul și voi avea de două ori ca tine.

Intrebare. Câte câți franci aveau ei?

***

Umpleți locul acestor nule cu cifre ca, adunând vertical, orizontal sau peziș fie care rând se dee suma de 64.

00.	00.	0.	0.	00.
00.	0.	0.	00	00.
0.	0.	00.	00.	00.
00.	00.	00.	00.	0.
00.	00.	00.	0.	0.

***

Am întrebat pe un cioban câte oi are, el mi-a respuns că nu le scie numerul, dar scie numai că dacă le numeră, câte 2, câte 3, câte 4, câte 5 și câte 6, tot de-a-una îi remâne câte 1 pe deasupra, iar daca numeră câte 7

487837

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cabinetul de Lectura

Anul I. Numerul 13.

ABONAMENTE.

Pentru tótă România.

Pe XII luni . . . . . 5 Lei.
„ VI „ . . . . . 3 „ „

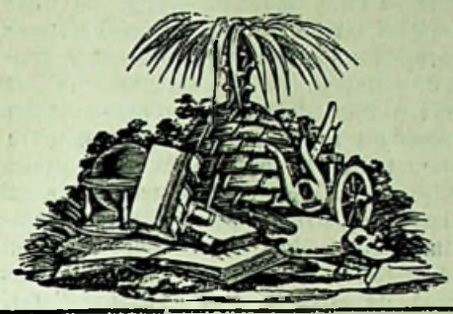
Pentru străinătate.

Pe XII luni . . . . . 8 Lei.

La finea anului abonaţilor, se va remite o cuvertă şi un **premiu gratis.**

Scrisori nefrancate şi nesubsemnate se refuză.

Un esemplar 10 bani

Jassy, 8 August 1878.

Proprietar-Director :

N. Andryscu-Bogdan.

Administraţia Strada Codrescu No. 4.

ANUNCIURI.

Pagina a IV . . 40 bani linia petit.

Valorele se primesc in timbre postale.

Abonamente ne însoţite de valore se refuz.

Apare o dată pe septămâna

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 12).

X.

Nenorocita Espeditiune

Cei câţi-va soldaţi cari mai remăsese încă vii, merseră de adreptul la Domnie. — Iară M. Sa nu era la palat şi de acea ei nui putură da resultatul luptei.

Adoua ţi numai, ei istorisi întreaga scena de la Bârnova, şi Vodă Lupul, auţind aceasta, se înfurie şi ordonă ca, 300 de călăreţi, se alerge în spre palatul Dragoşilor, spre ai împlini ceea ce au ordonat, — Deci ei porniră în gónă cailor şi peste pucin timp fură sub zidurile Bârnovei. — Căpitanul, Filopulos, era un om cu-minte, el aranja câmpul de bătae in modul următor: toţi soldaţii înconjură palatul şi incepu mai întêi a da nenumerate focuri, pe de asupra zidului; nimeni înse nu respunde, de cât tristul ecou al luncei deşarte; atunci capitanul ordonă asalt; toţi soldaţi se repeziră cu o furie nespusă şi escaladând zidurile, începură a da busta prin camerele din lăuntru; dară de-o-dată în învălmaşala in care ei erau, un strigăt sinistru se isbi de urechea victoriosilor şi acela fu...

„Tradare! Tradare!

La acest strigăt, fie căruia din soldaţi începu se li se îngroseasca sufletul şi crejind că inimicul vine asupra lor, — în mijlocul fumului şi prafului ce era ridicat de dânşii, începură a da care încotro. ne-luând seamă la nimeni luându-se unul pe altul drept inamic. Aşa ţinu aprópe jumătate de óră şi numai când fumul se mai ridica dintre dânşii ei vĕdură adeverata stare a lucrurilor.

Acel ţipet de tradare ce se auţise, fu scos de bravul capitan Filopulos, când veţuse că camerele tóte sunt góle; deci capitanul fĕcuse un bun efect asupra intregei sale trupe.

Cea mai mare parte din soldaţi, zăcea răniţi sau chiar morţi pe pêmânt— între care şi capitanul.

O flacără îngrositóre isbucni d'odată din pustiile palate ale Dragoşilor, şi nori de fum negru şi scânteetor umplu în puţin timp cerul limpede şi senin. Se pârjolea bătrânele ziduri, se ruina, aceasta însă pentru bravii soldaţi, dădu câte-va raze de bravură şi speranţă.

Locul-ţiitorul căpitanului, un anume Gârsac, întră întru una din câsuţele pentru slugi, ce încă nu era atinse de foc, urmat de côte-va gradĕ inferióre, spre a se sfătui de cele ce trebue se facă, — dar care'i fu mirarea, când vĕţu pe un pat de scânduri, un om ce gemea şi se svârcolea grozav. — Gârsac, se apropie de dânsul şi'l priivi. — Nu era altul de cât Ioniţă. — El când zeri pe Gârsac, se ridică în sus şi se aruncă în braţele lui. —

— Scapa-mĕ vere scapa-mĕ ... atâta fu cuvintele lui căci şi limba în gură i se încleşta.

Gârsac recunoscuse în trânsul pe vărul seu. El ordona indată se'i aducă apă şi'l uda pe faţa, dându'i şi se bee. Ioniţă, se desmetici şi ridicându-se in picióre se razimă de braţile lui Gârsac.

— Eşt viu încă Ioniţă? toţi credeu că ai murit, după cum insuşi soldaţii au veţut când ai picat.

— Da, sunt viu intre morţi.

— Ei bine, cum de esci aice ?

— M'au adus tălharii, şi m'au aruncat ca pe un câne.

— Dar ei unde'sŭ ?

— Au pornit o tabără intreagă spre Manta-Roşie, chiar i revarsatul ţilei, i'am privit până când s'au făcut nevĕţuţi; fugea ca fulgerul. . . .

Gârsac nu ascepta mai mult ci eşi afară dând ordin de plecare. Dar din nefericire, trupa ce se strânse nu era mai mare de vre o 30–40 de ómeni căci cei-l-alţi umpluse tufele — vorba Moldovanului. — Gârsac nu se descuraja ci incaleca şi porni in gónă spre Manta-Roşie, dar când ajunse in dreptul acestia observă că nimene nu'l mai urmeaţă.

Nenorocită Espediţiune.

Gârsac, se intorce in Bârnova, unde regăsesce pe Ioniţă, il ea cu dânsul şi pleacă 'nspre Iaşi.

XI.

Gona dupa prada

Era sórele aprope de amĕţă-ţi.

Un cavaler, sbura prin stradele Iaşului, şi nu se opri de cât la scara, curţei lui Bonţă.

Era Ioniţă; descalecă şi un rob presentându-se, el ordona.

— Dango, adămi calul cel negru straele de pele şi armele cele nouă.

Danga se fecu nevĕţut, Ioniţă se sui pe scări; — întră într'o camera şi se desbracă, — peste câteva minute robul apăru cu straele şi arme. Ioniţă se leagă la râni, se îmbracă şi încingându'şi armele, eşă.

Abia scoborâ două trepte şi Bónţă'i eşă inainte.

— Dar ce a păţit fiul meu, întreabă d'odată Logofetul spăriet.

— Nimică, tată, o simplă luptă, din care tot eu biruit; dară o dată imi voi inplini pronumele de biruitori sau ţerâna imi va acoperi corpul. — Şi zicând aceste cuvinte, numai ascepta nici un respuns, ci se aruncă pe calul seu cel negru, dând pinteni si colbul il ascunse de ochii părintelui seu ci striga ca un nebun. — Strebătu in cea mai mare gónă, mai multe strade, şi in urmă, eşi pe bariera lui *Stefan cel mare*, apucând drumul spre *Larga*.

Un şuer simţitor, se auţi in urma luî; — Ioniţă, intorcându'şi corpul privi: era şeasă călăreţi ce fugeau după dânsul şi'i făcea semn cu o peţică albă

—Hm! încă o pedică, cine se fie şi acestia? . . .

Pe Ioniţă il ştim că nu era fricos; deci el opri calul şi ascepta in mijlocul drumului.

Dar! . . . intristarea, i se zugrăvi mai adânc pe paliţi sei obraji, când vĕţu că intre cei şése călăreţi, distinge pe părintele seu, lungit pe un cal mare, ţinându-se cu mânele şi piciórele de curâlele şĕlei. — Ioniţă, dădu din cap suspinând şi nu putu vorbi nimică.

— Mergi inainte Ioniţă, strigă Bónţa înnăduşit; eu am curaj şi te voi urma cu slugile mele.

Cavalerul, tâcând imboldi pe negrul seu şi porni urmat de cei şése noi veniţi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XII.

Inaintea atacului

—

Neagra nópte incepu a'şi intinde umbrósele seale aripi, şi puica in intunerec tóte comorile acestui pământ. Horizontul era limpede ca diamantul, şi mândrele stelişóre luceau scânteind, acompaniate numai d'un mic colţişor, al lunei.

Trandafir, cu caravana lui, se departase mult de Iassi; ajunsese la Satul Şipotele, tocmai când cocoşul incepea a anunţa medul nopţei; Ionaşcu dădu semnalul de oprire, şi toţi descalicară. — Caii era plini de spume şi abia se mai ţinea in picióre, călăreţii nu mai puţin erau obosiţi şi slăbiţi, de bunişóra cursă, ce o făcură cu atâta repegiune.

Satul Şipotele, era situat pe moşia lui Ionaşcu; el inse nu trase la curţile séle ci bătu la uşa unui bordei din marginea satului; un plăeş nalt şi sdrăvăn apăru, şi aruncând o privire numai, el incepu a se complimenta, cu sfială.

— Chiamă pe plăeşi, — ea caii de'i pune'n grajduri şi pregătesce in locule alţii voinici; aceste ordonă Ionaşcu şi intră in bordei, urmat de cei-lalţi companioni. — Aci se aşezară pe nisce modeste scânduri, invĕlite cu rugojini, cari inse, li se părea mult mai moi ca ori ce saltele de *puf*.

Abia trecu un *sfert* de óră, şi plăeşul reapăru.

— Gătit-ai Mândrule?

— Da M. Ta, 12 plăeşi sdraveni cum şi cai pentru M. Vóstre asteaptă.

— Mi se pare, Mândrule că scii *Potica Iadului*, cum mântui şléhul şi vrei se apuci spre Sipote.

— Cum n'oi se sciu, dacă pe ici mi-am trăit traiul. şi apoi nici că alt drum de la Iassi incóce nu mai este.

— Bine, trimete şese plăeşi se rupă malul trecător, apoi s'acopere cu tufării şi se e sémă, dincoce de râpă; — şi de a videa nisce călări venind fuga in cóce, se'i tocaţi ca pe nisce şerpi.

— Serut mânele M. Vostre, om sci noi cum se *inplinim* poruncile ce ni le daţi.

Plaeşul eşi cu ordinul intre buze, şi cu veselia in ochii. — Era mai mândru de cât chiar numele lui, că póte se slugească bine pe bunul lui stăpân şi se'şi arăte vitejia. —

Stăpânii şi slugile din bordei, cinară inpreună, şi apoi lăsându-se unii pe scânduri alţii chiar pe pământul gol, se aruncă cu corp şi suflet, in braţele mângâetorului Morfeu.

XIII.

Poteca Iadului.

—

Până să se facă ţiua, nu era de cât vr'o trei óre. — Ciocârlia cânta in cuibuşorul ei de flori; privighetórea se trezea speriată din visurile ci; epurii furnica prin iarbă, şi luna incă mai revărsa pucine raze palide.

Intre şleahul cel mare al Botoşenilor şi Satul Sipotele, era o ezetură, a unui mare pârău numit *Păscarul*, d'asupa cărui o mică punte de crengi, şi frânturi de lemne, servea de óre-ce trecătóre, atât pentru pedestraşi cât şi pentru căruţaşi. — Pe alăturea nu era nici o cale de mers, de óre-ce nisce râpe colţuroase, bucăţi de deal şi petre sta gată de a se sprăvăli, la cea mai mică mişcare. La ori ce pas, trebuiai a sui şi scobori sbârcuri petróse, printre mulţimea unei păduri dese. Spun bătrânii că D-nul Stefan cel Mare, fiind strâns greu, de cătră hordc de Turci şi Tatari intr'o luptă, se retrasese prin aceste locuri, de unde organisând o apărare cu bolovani, şi hărtuele diferite ii sfarăma cu totul şi curăţă ţeara de ei.

Toţi plăeşii de prin-prejur erau mai ghibaci, pentru a trece aceste prăpastii iar călătorii nedeprinşi arare ori mai putea scapa teaferi, cea ce făcu ca se şi numească aceste locuri; *Poteca Iadului*.

Dacă Ionaşcu, trecu fôră nici o primejdie, aceste locuri, e că el avea posesiunea sa aci, şi era deprins incă din copilărie ca ori care ţeran.

Trĕi óre dic, mai era până'n ţiua, şi un concert de fluerături armonióse, incepu a resuna pri'ntre stâncele şi arborii Potecei.

Sese ţerani robusţi, cu plete lungi, şi lăsate pe spate, cu sinul roş şi gol, cu camesóe albe, şi fluturate, iar pălării late şi umbróse, eşi de după un desiş, şi incepu se privească in partea Sleahului.

— Eată am ajuns aci; de acu pe lucru, strigă unul din ei: vreme nu e de prăpădit;

— Hei Mândrule! ce crezi că noi dormim? am inţeles porunca şi ne punem pe lucru, respuuse un altul care se numea Marin.

Toţi dădură d'oparte sumanile şi luând nisce topóre de códă, incepură a zugrăvi planul ce li era ordonat. — Du ă mai multe pocnituri si aşchieturi, se vedea de-o-dată o bucată de pământ amestecat cu petre rostogolinduse, şi sărind in mijlocul părăului.

Plăeşii incepură a inplânta topórele in veterani: copaci, de pe margini, doborându-se la pământ, cei ce făcu să se astupe atât dărămătura de pământ, cât şi intregul drum. — Apoi mai mult tufiş fu tras asupra locurilor ciudate şi in urmă acoperit cu puţin lut sau ţerna ce se svărlea de pe maluri, astfeliu că, pentru un străin, poteca se părea că nu presintă nici o greutate.

— Băeţi! la treabă, astă s'o gătit. de acum avem altă ce-va.

— Ce'i ce'i? strigară toţi plăeşi.

— Doi dintre noi, se incalece şi se pornească in Sleah, să se ochească pe acolo unde se vede duşmanul. — Tincule, şi Smărcea, sunteţi iuţi de mână luaţi seamă bine căci trebue se fie cam mulţişori.

— De la fie-care ţece, cinci sunt ai noştrii, strigară veseli, intr'o vóce, Tinu şi Smărcea, incălecând şi trecând peste poteca, fără nici un pericol. — Ei inaintară puţin, şi apoi se opri lângă rumele unui bordei, şi descălecând se lasă pe iarbă, privind şi şuerând. — Asceptarea lor nu fu mare, căci un vuet monoton, ce părea, că ese din inima pământului, li străbătu in urechi. —

— Sai Tincule, strigă Smărcea, in călecând.

— Ba eu nu incalec, ci mĕ voi prefface că 'mi adăp calul, până ce vor trece inainte, — uite colo pe zare, se vede ce-va . . . . dar nu e mare . . . cinci-şese matahale . . . n'ai nevoie se le dai de stire celor-l-alţi.

Si intr'adevĕr, o ceată de cavaleri venea inspre plaeşi; ajunşi lângă danşii unul din noi veniţi se adresă lui Smărcea.

— Hei flăcăule, n'ai vĕdut nisce călăreţi, fugând pe-aici!

— Dă boerule . . . . adică . . . . .

— Nu ingâna ci spune drept, cacă, ai două: ori o pungă sau un glonte.

— Apoi am vĕdut o ceată, cam mărişóră.

— Nu te intreb de mare . . . .

— Am vĕdut, că au trecut, la deal pe ici.

— Pe unde?

— Dacă vreţi, vom arăta noi.

— Fug bine, caii voştri.

— Ca trăsnetul.

— Atunci porniţi . . . strigă Ioniţă, asvârlind doue pungi de argint, celor doi plăeşi, cari le strânse, şi incalecând, porni după dănşii.

Mai era o aruncătură de băţ, pênê la potecă, când un ţipăt regusit isbi la urechele lui Ioniţă; el privesce indărăt şi vede doi servitori, picaţi in colb şi gemând de mórte; dar el nu se opresce, ci se mulţumi numai a murmura:

— Afurisită sórta; . . . sermanii au picat de ostenélă . . .

Merge, şi când ajunge aprópe de potecă, Negrul incepu a sforăi şi a da inapoi.

— Nu e lucru curat, murmură el, dar cum a fi; şi dete cu tărie pinteni in cursier, dar el nu se supune de loc.

— Pare-mi-să, că nu 'i bun drumul pe-aici, intrebă Ioniţă pe plăeşi, ascundându'şi tulburarea.

— O potică cam umbrósă, dar nu aveţi nici de cum primejdie.

Si Ioniţă dă din nou pinteni in negrul seu plin de spume, care de astă dată face câteva galopuri peste potecă, dar . . . un recnit grosnic eşi din peptul voinicului cavaler, şi alte ţipete il succede; un nor de colb, şi plesnitul apei resbătu in Haosul liniscit.

Puntea se surpase, şi trei viagori pică in prăpăstie, singur Bónţă, care sosise mai târdiu, se oprise pe margine. Dar Tincu, repeţi o biciuşcă calului lui Bónţă, şi acesta seri in prapastie după tovarăşii sei.

Un hohot infernal, respunse de pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cel-alt mal, şi plăeşii ce rămasese dincolo, se vie pe culmea punţei.

— Hei flăcăilor, aceştia au fost toţi urmăritorii, strigă Tincu, către ceilalţi.

— Numai aceştia mă ?

— Ba mintesc, mai erau doi cărora le am infipt câte un cuţit de au rămas pe drum.

Si dicând aceste, porni prin nisce stirbaturi, şi de-odată ii vedeai lângă confraţii lor.

— Priviţi resplată, incepu Smârcea, cu un strigăt de veselie scoţind şi aruncând pungile ce le capătase.

— Ce mi vede ochi, incepu şi Marin; două pungi, ba priviţi pline de argint, câte 50 lei intr'amândouă fac o sută de lei.

— Plata bună pentru ostenelă nóstră, se 'i impărţim.

Si toţi se puseră de impărţiră egal leii după care luară sumanele pe spete topórele pe umere şi porni iar fluerând.

XIV.

Serpele nu piere

Se ne mai aruncăm puţin privirile asupra celor ce devenise prada pótecei.

Cei doi servitori, nesciind se inóte, se cufundară de odată in apă; Ioniţă, insc, după cât il cunóştem puţin, era bun inotător. — Când fu trântit in apă, el cercă fundul bâlţei cu corpul seu, inse, nu odihni mult şi eşi pe suprafaţă, târându-se incet pe un mal umbrit de un arbor bătrân. Aci resuflă puţin si privind in juru'i dădu drumul printre clănţănit rii sei dinţi, acestor cuvinte:

— Serman părinte! . . .

Era aprópe să se arunce din nou in apa, când un ţipet răgoşit, vibră la urechea lui. — Alergă spre o movilă mugitóre şi semi-mişcătóre. Scobori puţin in ăpă, şi se incredinţă cu acea movilă se compunea, din Bonţă ce stă tot pe spatele calului care . . . . era infipt intr'un par mare, luptânduse cu cele din urmă faze a mortei.

Ioniţă, puse vânjosele 'i mâni, pe corpul tatălui seu, descleştându-i cu mare greutate mâncle şi tregându'l pe mal.

In van ii fură tóte silinţele de al descepta, căci el abia mai resuflă puţin.

— Dar se nu perd vremea, murmură iar Ioniţă, — *Ori viu şi victorios, ori mort.*

Cu aceste cuvinte in bude, el lăsă pe tatăl seu pe mal, şi se indreptă spre sat; ca se ajungă pe jos după cum era de ostenit şi schiopatat, ii trebuia o óră, dar el voia s'ajungă mai degrabă. El privi in jurul, şi la o mică depărtare zăresce mai mulţi cai păscând iarbă; se repede şi incălecându-se pe unul din ei, dete gónă şi intr'un moment fu in sat.

O luminiţă mică strebatea printr'un oblon rău inchis a unei case tupilate.

Ioniţă, descalecă şi se aplecă incet lângă oblon, şi vădu că mica căsuţă nu cuprinde alt ce-va de cât un bătren moşniag şi un [illegible], cari vorbeu ce-va. El bătu la u

— Cine-'i acolo, strigă moşniagul din lăuntru.

— Un om bun, respunse Ioniţă.

Uşa se redeschise, şi Ioniţă fără multe complimente, dădu bustă in lăuntru şi incepu:

— Mă vedi moşule, sunt ud de tot, cam se per intr'o baltă, dă-mi nisce strae de ale tale şi 'ţi le plătesc.

— Dar Cucone! n'am de cât aceste sdremţe ce le vedeţi pe mine, şi un suman pe care l'am cumpărat septămâna trecută.

Ioniţă, se desbracă de tot, oprindu'şi numai armele şi banii, şi luând o pereche iţari şi sumanul ţeranului, ii puse in mâna o pungă de argint; apoi aducându'şi aminte de calul ce'l luase, mai scote o pungă şi puindu-o in mâna gazdei, ii dise:

— Iată acestă pungă vei face bine se o dai stăpânului calului ce l'am luat.

— Este al meu calul, Cucóne.

Atunci, ţineţi ţie banii, respunse Ioniţă, şi indesând căciula pe ochi incăleca.

— Drum bun şi serut mânile.

Ungând increţi fruntea Cavalerului.

— N'ai putea se'mi spui moşule, dacă un cărd de călăreţi au trecut pe aice?

— Ba am vădut.

— Dar unde sunt! strigă turbat Ioniţă,

— Nu sciu; pe la cântatul cucoşilor m'am trezit in tropotul lor; i'am privit *până ce i'am perdut din ochi, tocmai* pe dealul *Oneştilor*.

— Va se dică, n'a popăşit in sat?

— Domne fereşte!

Ioniţă, urlă ca un lup pri'ntre colţoşii dinţi, şi bătând calul porni şi se făcu nevădut.

XV.

Noi tovarasi

Trecu nenorocitul General, dealul ce il zerise de la Şipote, mai trecu 3-4 tot asemnea, intrebă la fie-care sat şi casă unde ajungea, dar nici un respuns mulţumitor nu priimea; cu multă greutate ajunsese in fine la bariera Botoşenilor; drept tótă santinela era un bătrân soldat, fără nici o armă, intr'o colibă de trestie, care se necăjă de a intreba pe trecători *Cine's*, şi din cari, unia respundea, iar alţii il lua in râs.

Bravul nostru ar fi inaintat póte fără a se opri la aspectul colibei, dacă dubóla sa de cursier, n'ar fi plesuit astfeliu, ca el se remâe in mijlocul drumului. — El intră deci in colibă, şi găsi pe gardist dormind, de şi sórele era aprópe deameadă.

— He hei! moşule, incepu Ioniţă.

Moşul se frecă la ochi, şi apoi cu regusita'i vóce strigă cât ci putu.

— Cine! cine!?

— Om bun, scólă se te intreb de ce-va.

Moşul se sculă.

— Ce ai se mă'ntrebi măi ţopârcă.

— Dormit-ai tótă noptea?

— Nu'i treaba ta!

— Vreu se te'ntreb, dacă ai vedut trecând pe cineva p'aice, de'mi respundi ai doi lei, sau de nu glontele pistolului

La aceste cuvinte, moşul cam bolti ochi, şi vedu ambele promisiuni in mânele visitatorului seu.

— N'am dormit tótă noptea, ci am stat de strajă, de la culcatul găinelor, până la reserirea sórelui de 3 suliţi.

— Ai vedut nisce călăreţi trecând?....

— Da, am vedut doi *mocani*, cu câte o traistă de usturoi, s'au in târg s'o....

— Nui vorbă de mocani, vr'o zece doue-zeci de călăreţi, ...

— Da! da! chiar mai diniórea a trecut o mulţime de călăreţi, cu o cireada de vaci şi de boi.

— Dar nisce boeri călăreţi n'ai vedut?

— Da, o trecut Banul Gândac, cu feciorii lui in târg!

— La Dracu, strigă Ioniţă necăjit, taci, alţi n'ai mai vedut?

— Da, am vedut fămei şi bărbaţi cu fructe şi brânzeturi de vêndut.

— Dute dracului cu brânzeturile tale, că numai imi perd timpul.

Ioniţă, vroea se incalece, dar privi pe roibul seu cu *maţele eşite afară*; işi rupse părul din cap de ciudă, şi porni pe jos in oraş. Ajunse la o căsuţă mică, dar bine ingrijită, intră in ogradă, şi găsi doi copii, ce se juca.

— Un'ţii Tata, intrebă Ioniţă pe copii.

— Tată nu'i! respunse copilul cel mai mărişor.

— Dar mama?

— Mama'i in grădină!

Ioniţă, porni in grădină, şi găsi o femee plivind nisce straturi cu flori.

— Buna ţiua; dise el.

— Mulţumim; respunse fămeia!

— N'ai vedut pe ici astă nopte nisce boieri şi feciori, ce mergeu călare in oraş? . . .

— N'am vedut, decât pe CC. Gandac, cel cu moşia Bârenii.

Ioniţă, iş lovi fruntea şapoi reluă.

— Vrei se zici, Banul Gândac din Iassi? . . . .

— Da, Banul!

— Si unde trage el aici?

— La Palatul lui, din uliţa Crucea, unde şede tóte verele.

— Pe unde s'apuc la uliţa Crucea?

— Tot inainte, şapoi fă la dreaptă, şai se vedi palaturile lui.

Ioniţă, mulţumi şi eşi.

— Hm, işi dise el in sine: se mă duc la Gândac, el ii bun prieten cu mine, şi nu'mi va refusa câţi-va ómeni; ajunse la palat, şi intrebând de un servitor i respunse că. stăpânul s'au dus la visită, şi nu'i până sară acasă.

Ioniţă, suspină şi se intórce la bariera spre a pândi, sciind bine, că alt loc de venire de la Iassi nu este.

In fine, şi sara dorită veni.

Ioniţă, imbracat tot cum il scie, era asteptând la pórta lui Gândac, care incă nu venise.

Se uită intr'o parte şi intr'o altă.

Un sgomot de ciocane se audi la colţul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

palatului. — El inainta şi privi trêi ómeni spărgând zidul spre a petrunde in năuntru. — Ioniţă, era unul din acei ómeni, ce nu sciu ce-i frica. — El simţia o bucurie in peptul seu, şi inaintă:

— Hei Jupâne! .... dise el unui Triumvir ce pândea.

— Ce vrei, mojicule!

— Ia se stăm olecă la vorbă.

— Spune-mi ce vrei!

— Tst! .. vă vêd că sunteţi meşteri, şi pentru accia cred că o se mă ajutaţi?

— Ei? ...

— Am o treabă nici grea nici uşóră; îm trebue căţi-va bărbaţi de curaj, voi plăti bine.

— Inainte?

— Si 'nainte arvonă, şi apoi plata cu bacşiş: respunsă Ioniţă, punând o pungă de aur in mâna celui cu care vorbea.

Băeţi! strigă acest din urmă, către cei ce acum eşia din Palat, incărcaţi de prădăciuni.

— Ce e? strigă cei doi;

— Tăcere! un chilipir bun, eacă Jupânu vre se ne tocmească la o treabă ş'apoi plătesce bine!

— Ce *treabă*?

— Treabă'i mică, adăugi Ioniţă, voi se prind pe un bărbat şi o femee ce fug.

— Ha ha ha! atâta'i tot?

— Sunt insoţiţi încă de vr'o şece.

— Ha ha ha! credeam, că vrei se *restorni pe Domn, da dacă'i aşa vorba* suntem destul noi trêi.

— Ascultaţi, nu sciu unde's, dar presupun că ar fi in Scopotele; unul din voi se meargă, se cerceteţe, ş'apoi se scim ce se facem.

— Bine, dise unul din ei, ce părea a capitan, eu plec in cercetare; tu Ochincă, remăi cu jupânul, şi tu Niţule, du lucruşórele acasă.

Omenii se impărţiră fie-care la atribuţiunile ce'şi luase.

Ioniţă şi Ochincă, se puseră la barieră, se asceptc venirea respunsului. ambii erau osteniţi şi se lăsase pe iarba verde, să se odihnească, iar un grăunte de somn li pică pe ochi şi'i făcuse nu se mai gândească la espediţiune.

Cântase cucoşul, şi acum alburea ţorile când ei fu treziţi, de zguduitura lui Pascu, tovarăşul şi căpitanul.

— Ei ce ai făcut? ... intrebă cu grăbire Ochincă.

— Nimic altă decât cu vai nevoie şi primejdia capului, am aflat c'a pornit eri la graniţă.

— Pe-nici? intrebă Ioniţă spăriat.

— Nu! pe la Pătuleni, de-abea de seară dac'or ajunge la Mihaileni, undei trecătore la Galiţia.

— Atunci, pe lucru strigă Ioniţă.

— Aşa cred şi eu.

— Dar Niţu, unde'i?

Iatăma's şi eu, respunse Niţu ce venea de acasă cu patru cai.

Işti patru indivizi incălecară şi negurile nopţii ii răpi din ochiul privitorului.

XVI.

Un fulg de Sperantia

Se ne mai intórcem la cei-l-alţi companioni ai nóştri spre a'i privi pucin.

Era sórele d'o suliţă, când Trandafir tresăre din somn, sguduit d'un vis fantastic. — Alergă ingrabă la Viorică, o trezi, apoi pe tatăl seu, şi in fine pe toţi camăraţii.

Când toţi fu pe piciore, el incepu:

— Se plecăm că nu e vreme de perdut!

— Da! respunse Ionaşcu, se vedem ce veste ne va da Mandru. — Si bătu cu piciorul in uşă. — Mândru apêru.

— Ce veste?

— Veste şi bună, şi nu prea bună.....

— Ce fel? ....

— Am fost la poteca, unde am prins vr'o şese călări, tocmai aceia care vă cata, i'am innecat cu cai cu tot, şi am venit acasă.

Nu trecu insă mult timp şi mă intâlnesce Movilă Plăeşul şi-imi spune că cine-va a venit la dânsul, i'o luat calul şi hainele, i'a lăsat două pungi de bani şi straele lui uzate, l'a intrebat de D-vostră, ear Movilă i'a spus că aţi fugit inspre Botoşeni, şi apoi a plecat ca o săgeta.

M'am repedit acasă la el, şi am cunoscut straele celui mai tănăr dintre dânşii care mergea inainte.

— Şerpele veninos de Ioniţă! ... *murmură scrâşnind din dinţi Trandafir.*

— Adeverat, respunse Ionaşcu, acela e un şerpe cu doue-deci şi patru de vieţi.

— De cinci ori a fost rănit şi de atâta ori a scapat viu, adaose Stefan.

— Trebue inse se pornim, incepu Andrei.

— Da, da! respunse toţi in cor.

— Inse nu pe drumul Botoşenilor, intrerupse Mândru cu sfială, căci el cu posderea de bani ce avea, potea cumpăra pe cine-va şi atunci ii reu.

— Cam aşa, atunci pe unde se mergem.

— Prin Pătuleni.

— E cam lung drumul!

— Lung dar sigur.

— Sciţi ce, incepu Trandafir, fie cât de lung nu ne pasă, trebue inse noi singuri se pornim; trêi ómeni vom fugi ca fulgerul şi nici inamicul nu ne va cunósce urma.

— Ferésca D-deu, respunse Ministrii, uoi şi slugile tale, te vom acompania; slugile nóstre va remâne aci drept padă.

Trandafir, nu se mai opuse, ci se prepară de tóte, apoi toţi se aruncară pe cai şi porniră spre Pătuleni.

Când mică Caravană ajunse la Pătuleni, era pe la ameadă; ei poprire caii puţin, reincepând apoi cursul lor.

Viajiară ei pênă la miedul nopţei. când descălecа in oraşelul Mihaileni de lângă frontiera Poloniei.

Ei traseră la o mică casă, a unei văduve, pentru a se odihni de bunul drum, ce'l făcuse.

După ce termină o mică masă, Ionaşcu, se sculă şi incepu:

— Acum iubiţii mei, nu mai aveţi teamă de nimic, noi nu vĕ mai trebuim, deci vĕ dorim drum bun şi fericit, până cand D-deu, vĕ va rechema, in patria vostră. — Noi pornim spre Iaşi, se regulăm trebile cum vom putea mai bine.

— Mulţumesc, pentru buna voinţă ce ne'aţi arătat, de a ne scapa viaţa şi fericirea, şi cât vom mai trăi, vĕ vom mulţumi şi ruga pe bunul D-deu pentru fericirea vieţi vóstre. —

Astea dise Trandafir, şi apoi inpreună cu Viorica se plecară şi serută mânile rudelor lor, care le respunse cu câte un serut depus pe frunte. — Bătrenul Dragoş, se serută şi el, cu ambii Ministri şi lacrimile de fericire, ii inundau blândii sei ochi.

Andrei şi Ionaşcu, incălecară şi se făcurără nevĕduţi, printre stânci şi dealuri.

XVII.

Cursa. — Serpele Triumfator.

Trandafir, Viorica şi Dragoş se culcă pe prispă casci şi adormi

Era aprópe de diua, când Sandu servitorul ii trezi spre a porni. —

Toţi se sculară şi erau gată de drum când un om, in costium de vănători cu puşcă, torbă şi 2 câni mari, se iv la casă unde ai nostri popăsia.

— Buna diua boerilor, dise el adresiuduse catre Trandafir.

— Mulţumesc, dar ce voesci.

— Am cinci răţi sălbatece impuşcate şi'aşi vre se le vând.

— Cât cei?

— Câte 30 parale pe fie-care!

— Ţine, şi Trandafir numeră bani.

— Cucone, reincepu acel vănător, mai in vale am incă zece răţi impuşcate, dacă vroiţi se vi le luaţi.

— Bine, tot ne va trebui pe drum.

— Atunci faceţi bunătate de vă scoboriţi cu mine ici după dealul ista, şi vi le oi da

— Trandafir era in prea curios, astfel u, el porni fără multă invitare, in urma Vănătorului.

(Va urma.) N. A.-B.

SPRE SCIINŢĂ

Cedând dorinţei esprimată de cea mai mare parte din abonaţi, ne am decis ca se imprimăm, câte-va numere (3-4) pentru a fini Romanul *Trandafir*. — D-nii Colaboratori, precum şi cei-l-alţi domnii ce ne au trimis articule sunt rugaţi a scuza acéstă intârdiere.

Red.

TIPO-LITOGRAFIA

437637

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cabinetul de Lectura

Anul I. Numerul 14.

ABONAMENTE

Pentru tótă România.

Pe XII luni . . . . . 5 Lei.
„ VI „ . . . . . 3 „ „

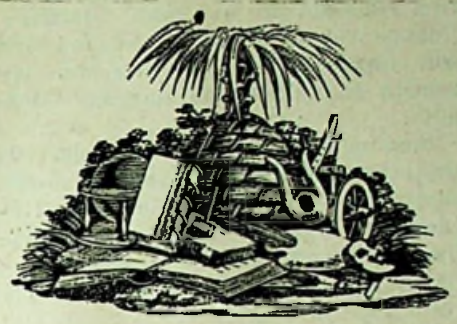
Pentru străinătate.

Pe XII luni . . . . . 8 Lei.

La finea anului abonaţilor, se va remite o cuvertă şi un **premiu gratis.**

Scrisori nefrancate şi nesubsemnate se refuză.

Un esemplar 10 bani

Jassy, 15 August 1878.

Proprietar-Director:

N. Andryscu-Bogdan.

Administraţia Strada Codrescu No. 4.

ANUNCIURI.

Pagina a IV . . 40 bani linia petit.

Valorele se primesc in timbre postale.

Abonamente ne însoţite de valore se refuz.

Apare o dată pe septămână

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 13).

XVII.

Cursa. — Serpele Triumfator

Scoborî dealul ce i se aratase şi ajunse lângă baltă.

— Unde'ţi sunt răţele, intrebă Trandafir.

Drept respuns Vânătorul puse degetele'n gură şi dede drumul unui şuer sinistru.

Trei ómeni se vădu eşind de după o stâncă şi venind spre el.

Ochiul pătrunzetor a lui Trandafir citi din depărtare pe faţa unuia din cei care alerga, numele lui Ioniţă.

— Aşa e vorba, strigă el cu furie, primesce... şi un pumnal intră in peptul Vânătorului ce nu era alt cineva de cât Hoţul Paşcu.

Când Trandafir scosese pumnalul din trupul lui Paşcu privi un hanger ce plutea deasupra capului lui. — El trase iute sabia din teacă şi printr'o lovitură, asvârli hangerul impreună cu trei degete a lui Ochincă. Vroi se urmeze operaţiunea inainte, dar o frânghie îi inconjură braţele şi puterile'i periră.

Când fu aruncat jos, el privi pe Ioniţă acărui buse spuma de bucurie.

Simţi cum piciórele şi mânele i se lega strins, cum armele şi banii i se luă, insă nu mai putea resista contra a doi.

O căruţă trasă de un cal mic eşi de după o stâncă şi Trandafir fu asvârlit in ea.

Ochincă îşi legase mâna dreaptă şi cu stânga luă hăţurile calului şi porni inainte.

După ce Trandafir fu transportat la 500 de paşi, Ioniţă incepu:

— Niţule mergi şi pune mâna pe Viorica cum vei şti mai bine numai se nu o smintesci cât de puţin.

— Las' pe mine, respunse Niţu pornind.

Viorica şedea lângă bătrânul Dragoş şi suspina fără se scie pentru ce.

Slugile se dusese se hrănească caii şi se pregătiască pentru dânşii de mâncare.

Niţu ajunsese aci.

— Mă rog boerilor, care'i cucóna Viorica a cuconului Trandafir?

— Eu sunt, dar ce vrei? intrebă Viorica sbătându-i-se inima.

— Vă chiamă CC. Trandafir, se vă plimbaţi cu luntrea pe lăcuşor se păscuiţi nisce pesci frumoşi.

— Bine merg, dar D-ta bunule mergi?

— Merg şi eu, respunse Dragoş.

Ambii pornirâ după Niţu şi in câte-va momente era lângă lac.

Ei asceptară pe Trandafir dar, trestia incepu a foi şi Ioniţă apăru inaintea lor.

La vederea astui spectacol, Viorica dădu un ţipet de grósă şi pică leşinată. - Ioniţă apucă in braţe corpul surorei sale şi incepu a fugi urmat de Niţu.

Bătrânul Dragoş remase d'odată extaziat, dar nu trecu dece secunde şi forţele îi revenirâ, căută arme dar îi lipsia; neavând ce face, luă o peatră de pe marginea lacului, asvârli in grupa celor trei ce se departa, şi vădu pe Niţu rostogolinduse la pământ.

Bravul Dragoş se infuria, îşi luă curaj şi porni spre răpitorul Viorică,—Il ajunse, puse mâna pe el, şi'l rostogoli la pământ.—Dar simţi d'odată că ferul unui pumnal îi străbate bătrâna lui mână,—hu mai avea nici o putere, singele'i curgea cu abondenţă şi remase jos privind pe acel hoţ ce'şi reluase prada şi se departa.

Biétul Dragoş stătu trântit la pământ aprópe o jumatate óră neviind nimine se'i dea ajutor; el îşi legă mâna cum putu şi porni apoi incet spre casă.

Servitorii sei îl căută pe-s-tot locul nesciind unde e; când vădu pe stăpânul lor in ast-fel de poziţie şi mai ales ascultând trista istorie ce li se comunică, ei incălecă şi pornirâ spre locul arătat.

Dar!.... se sbătură ei multe óre cu vântul ce vâjia teribil la urechi-le, petrecură mulţi nori de colb şi vaduri a apelor, trecură stânci, şi prăpăstii şi nimic nu mai afla.

Obosiţi, cu rana in inimă, nu mai avea ce face şi pornirâ inapoi.

XVIII.

Monastirea.— Moarta reinviata.

Sórele ostenit de privirea sa luminósă incepu a se cobori pe după dealurile Iaşului făcênd loc negrei nopţi spre a cuprinde câmpiile şi munţii cu intunerecul ei.

Hlincea era pe atunci un schit mic de călugăriţi din cele *mai bine* îngrijite şi privigheate.

Murii sei tari făcea pătrunderea in intru imposibilă. Biserica de şi mică însă ţidită cu gust dădea cel mai frumos aspect. Sunetul clopotelor chema pe călugăriţi şi preoţi la rugăciunea de sară. Toţi înaintau in linişte spre Sf. Locaş spre a depune suvenirile lor la piciórele lui Crist.

Sora Irina ţinea loc de portăreasă şi numai singură nu acompania pe celelalte surori in biserică, ci şidea îngenunchiată inaintea crucificsului chiliei şi depunea în ferbinţi lacrimi, rugele sale către bunul Creator.

Era pe la mijlocul rugei sale, când un sunet se auţi în poarta Monastirei. Ea se sculă, merse, deschise o ferestuică şi privind intrebă.

— Cine e?....

— Ioniţă Bonţă, i se respunse.

La auţul astor două cuvinte, sora Irina sări cu grabă şi deschise pórta dând liberă trecere unei calesce inchise.

— Aice e Stariţa? întrebă Ioniţă!

— E in biserică, sevârsesce rugăciunea de sară.

— Atunci voi mai sta.

— Treceţi în chilia de asceptare.

— Nu voi, pot ascepta şi aici.

Sora închise pórta şi reintră în chilica sa.

Starita nu întârzia de a sosi peste câte-va momente şi când fu în faţa lui Ioniţă, acesta, se complimentă şi incepu.

— Maică stariţă ţ'am adus o femee spre a o îngriji şi a o închina lui Dumneţeu.

— Eşti un serv credincios a Ziditorului şi tot deauna ai fost aplecat spre fapte bune şi evlavióse, de acea ei nu va înceta de aţi trimete bine-cuvântarea şi mila sa.

— Cred, Maică Stariţă, însă voesc ca rigórea şi paza se fie întrebuinţată acestei noue serve a lui D-ţeu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

—Acest locaș sfânt a fost tot deauna la înălțimea cea mai mare și cred că singur știi despre aceasta.

—Bine, bine, întrerupe Ioniță, las pe socoteala d-tale, vei da respundere; tot odată nimene se n'afle despre dânsa și numele ei: vei transporta-o într'o chilie departe de contactul celor de afară.

—Prea bine, respunse Stariția privind cu mirare figura lui Ioniță care, deschise ușa calească și scóse din ea corpul unei femei ce nu dădea cel mai mic semn de viață.

—Vai! strigă Stariția retrăgându-se.

—Nu te speria, așa sunt femeile, le apucă câte o dată ferbinteala, dar pentru un scurt timp.

Stariția nu mai adăugi nimic ci dădu mâna, și transportă pe Viorica în chilia de primire.

Ioniță nu mai asceptă nimic, eși pe ușă, întră în calească și porni!

Stariția strigă îndată și mai multe călugăriți se prezentară.

Incepură de a stropi și freca pe biata copilă cu felurite arome, dar în deșert.

Sermana Viorică nu mai dădea nici cel mai mic semn de viață.—După vr'o jumătate de óră de lucru, toți perdură speranța de a mai vedea respirând corpul ce'l avea dinainte. O credură mórtă și începu ai pregăti cele necesare.—După ce o scăldă și o mirui, o întinse se pe o masă mare ce sta în mijlocul unei chiliuți din grădină, și aprinse o mică candelă la capul ei.

O soră tânără era ținută de a o păzi și a îngriji de cele necesare.

Inspre sară corpul trebuia a fi condus în biserică; patru tinere surori rîdică pe sermana Viorică și pornind prin curte se opresc înaintea bisericei.

Un șir de 24 călugăriți urma acestui cortegiu și bătrânul preot adresă o rugăciune creatorului pentru ertarea sufletului reposatei, după care o transportă în interior pe un catafalc, pentru a mai sta încă o zi și o nópte până la îngropare.

Clopotele suna trist și plângător chemând îndurarea cerului asupra servitorilor lui.

O aglomerațiune de nori acoperea de dimineață întregul horisont al Iasului; diua era negurósă și noaptea fără stele. Paserile țipau duióse în cuibul lor și bunile Maici ale schitului plângea lângă corpul rece al junei femei.

Sara veni, maicele eșiră din Biserică și în locul lor intră trei surori spre a veghea asupra mórtei.

Sora Irina era una din aceste trei; ea se apropie de cadavru, privi câte-va momente, apoi se plecă de serută fața Viorică dând drumul unui riu de lacrime ferbinți ce pică pe paliții obrazi ai mórtei.

Sora Ruxandra ceti a necontenit lângă catafalc, iar sora Ecaterina îngrijea de lumânări și de celelalte trebuitóre.

Noaptea se adâncise.—Norii cei groși lăsau ori ce rade luminósă de a se arunca spre pământ, o ploe mare începu a pica cu vuet teribil. Fulgerele scânteeau în tot momentul prin ferestrele bisericei și bubuiturile trăsnetului face pe trustrele surori se tresară cu înfiorare și se peardă șirul lucrărilor lor. Era ora 12 de nópte când sora Ecaterina rezemată de o strană adormi.—Cântase cocoșul pentru a treia óră când sora Ruxandra imită pe Ecaterina, rezemată de o altă strană, începând a dormita.

Singură Irina nu dormea, inima ei simția ceva mai mult de cât acelor-l-alte surori, ea din moment în moment strecura prin negri sei ochi lacrimi cristaline, fața ei era palidă ca ceara, mînelei încrucișate la pept și privind înspre ceriu, ruga necontenit.

Când ea observa că colegele sale dorm se ridică încet din locul unde era, păși lângă Viorica, plecă din nou buzele sale spre galbena față a cadavrului și începu a depune mii de sărutări ardinte, ea împrejură mâncle pe după capul Viorică și ridicând'o pe jumatate în sus începu a plînge și a murmura:

— Viorica!... scumpa Viorica... Angere dulce... Óre pe tine te văd, în mijlocul astei bolte fiorése... tu nu mai vieșuesci?... Tu nu mai esci Viorica mea... Tu ai murit? Ah D-deul meu...

Viorica... prietina mea reinvie!... mai vedi o-dată pe Irina care te-a iubit!... mai vedi o-dată pe Irina care a compătimit cu tine...

Biata Irina era ca o nebună, stringea cu forță corpul Viorică și nu'l mai dislipea de la peptul ei. Trecuse jumatate óră când, ea simți o adietură ferbinte lângă peptul ei, observă puțin și simți din ce în ce crescând o palpitațiune.

Se'nfiora juna soră și depuse incet cadaverul. Privi și văd pe fața Viorică'i strecurânduse mici nori de roșeață și un un mic respir ce începe a furnica prin gingașele ei buse. Bucuria și fiorul o cuprinsă de o-dată, ea întinse mânele'i tremurînde și ridică din nou corpul Viorică'i și văd, că copila deschide strălucitorii sei ochi, începe a privi speriată în jurul ei.

Tot singele Irinei se șui în cap, părul i se sburli și un fior înghețat cuprinse inima sa; apoi o ferbinteală ardetóre începu a fumega pe tinerii sei obraji și câte-va momente stătu extaziată ne putând murmura un singur cuvânt de spaimă sau mirare.

Viorica reinviase!... ea se uită cu spaimă la tot ce o înconjora și credu că se află în cea-l-altă lume!... frica o cuprinsese! ea tremura grozav, se ridică incet și puse piciorul pe petre! un țipet eși indată din slaba sa vóce, zerind pe companiona sa, sora Irina.

— Dumnedeule!... murmură ea!...

— N'ai frică Viorică, începu Irina.

— Irino!... tu esci?

— Da!... eu sunt scumpa mea vară, eu trăesc și tu trăesci încă, esci în Biserică... fii liniscită!...

— Dumnedeule!... Mai trăesc eu încă?... mai sunt încă pe pământ?

— Da Viorico.

Ambele vere se aruncară una în brațele alteia și câte-va momente fură nedespărțite!

— Vai, reincepu Viorica, ce vis grozav am avut, Dumnedeul meu! credeam că numai sunt.

A!... da Trandafir unde e?... vai!..

— Liniștescete!... Trandafir trăesce, e sănătos. Dar tu tot îl mai iubesci?

— Mai întrebi încă? tu singură scii secretul meu și apoi mă mai întrebi!...

— Se eșim puțin afară Viorică se ne recorim.

— Haidem.

Ambele eșiră sprijininduse una de alta și se opri la ușa bisericei.

Cerul nu mai era norat. Trăsnetele și fulgerele incetase și inlocu-e apăru un azur splendid ornat de mii cochete constelațiuni, in mijlocul cărora suridea cu inocență d'alba lună. Un zefir dulce mirositor, mai remase din neagra vijelie, ce adie prin unde line cu soptu'i ingeresc.

Viorica nu dicea nimic, privea la natură și respira mai liber, ochii sei era ațintiți spre cer și buzele deschise murmurau un tainic șopt.

— Irino! reluă ea, spunemi cum mă aflu eu aci, cum am agiuns și prin ce chip, în acest loc necunoscut?

— Fii liniștită te rog, nu esci in locuri streine, esci in Illincea, te-a adus eri Ioniță, și te-au incredințat Maicii Stariție de a te păstra.

— Dumnedeule repetă Viorica. Sermanul Trandafir trebue se fie mort. Da!... mort, inima'mi spune că acel crud frate nu s'ar sfii se implânte cuțitul in inima surorii... Sermanul Trandafir...

Irina suspina numai, nesciind ce se respundă; ea scia că Viorica iubesce pe Trandafir, dar ultimele intâmplări îi era necunoscute.

— Viorică, incepu ea cu un glas rugător, spunemi te rog ce ți s'a intâmplat..

— Irino! scii cât am iubit acel barbat; m'am hotărât s'am părăsit casa părintească, m'am cununat cu el, am trăit o septămână in fericire. Dar el ne urmări și ne goni până la hotarele Moldovei și acolo!... ah!... acolo, calăul de Ioniță puse mâna pe Trandafir și pe mine, și nu sciu ce l'a făcut!...

Inima îmi bate grozav... simt că puterile mi-a slăbit și óra morții adevarate pare că s'ar apropia din ce in ce pentru a prinde sufletul meu... Ah! Dómne... Lasă-mĕ se mai văd o-dată acea ființă ce am iubit și pentru care m'am jerfit și apoi.. apoi se mor..

Buna soră plângea, ca simția focul astor cuvinte căci și ea ca și Viorica pătimise și incă pătimea.

— Ei bine, reluă Viorica desmeținduse puțin, spune'mi de unde esci tu aici? cum te afli?... ce fel...

— Tu na'i ghicit unde aș fi?...

— Nu deu, te credeam mórtă după cum mi-a spus muma ta...

— Da! ea ar fi vrut se mĕ vadă mórtă, inse Dumnedeu vru alt-fel.

Ascultă; scii că iubiam cu inocență, iucă din copilăria mea pe Miron Tro-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tușeanu; îmi plăcea așa de mult în cât mi'aș fi dat viața pentru el; stăruii la părinții mei se mi'l deie de soț, dar ei refuzară sub cuvânt că nu e boer; nu mai știam ce se fac, inebuneam de dorul lui și hotărăi se fug cu el;—Reușii și mersei la o moșióră a lui unde trăiram împreună pe brațele fericirei o vară întreagă; dar tómna trecută o slugă mé vându cătră părinții mei și acestia mă furară din acel loc și mă isbiră în mijlocul întunericului acestor chilii. Eram nebună, nu sciam ce se mai fac, nu mâncam zile întregi, devenisem fără leacă de putere și cădui la pat; din norocire însă, veni în monăștire în acea vreme sora Varvara. Ea fu una din cele mai bune prietene ce putu'i primi de a mé mângâea, vorbele ei erau dulci și milóse, lacrămile ei curgea la cea mai mică amintire a trecutului meu, și ea ca și mine găsia o plăcere nespusă în prietenia nóstră.

Acum o lună servitórea ei ce-o visita la fie care sĕptămînă, se schimbă, veni alta, juna fată frumósă, și demnă de încredere.

Sora Varvara citi în fața ei inocența și în adoua ei venire îi încredință o treabă fórte mare, acea de a conduce o mică scrisóre a mea, lui Trotușeanu!...

Juna fată ceru voe de la stăpâna sa pentru trei ĝile, și plecă la moșie; aci dădu scrisórea și primi un respuns, Miron perdusé ori ce speranțe de mine credea că m'a furat niște hoți și tóte căutările lui fură deșerte; la citirea scrisorii mele prin care îi anunțam tóte cele întâmplate, un fior îl cuprinse.

Spunea servitórea, că el pică la pământ fără simțire și nu se retrezi de cât după un șfert de ceas. — El 'mi scrie să am rabdare se mai aștept încă o lună în interiorul astei cuști și el va urzi tot ce va putea spre a mă scapa!

Ei bine ai speranță dragă Viorică că Dumneĝeul cel mare va găsi și pentru tine un călăuz credincios și te va lumina pentru a putea scapa din această suferință.

Viorica stetea resemată de piatra uşei și asculta cu atențiune tóte cele ce se spunea. Buzele ei lasa din când în când câte un respir suspinător și la sîrșirea discursului junei surori ea remasă mută. nerespunĝând nimic.

Strelucitórele ĝiori începură a revarsa o lumină purpurie asupra tutulor unghiurilor obscure. Ĝiua se strecură încet-încet și atmosfera se lumină; tóte ființele începu a mișca când junele femei stătea încă înbrățișate.

Părintele Grigorie preotul bisericei se apropria spre a veni se depue rugile sale pe altărul lui Crist

—Viorică!.... murmură sora Irina.

—Ce e?

—Preotul s'apropie, dute de'i serută mâna...

Viorica păși fără multă zabavă.

Preotul se speriă și un țipet se strecură din vocea lui, Viorica alergă înainte și'i ĝise.

—Nu te teme sfinte Părinte, eu nu am fost mórtă, după cum ați crĕdut ci numai lesinată; Dumnezeu a vrut ca se mai văd această lume.

—Nu sciu ce minune se fie asta respunse preutul, dacă ești cu adevăr vie, apoi esti angerul lui Dumnezeu.

—Sunt vie privescemă părinte replică Viorica sărutând din nou mâna preotului.

Preotul cu cele două femei întră în Biserică. Sororile Ecaterina și Ruxandra se frecau la ochi și căscau a lene la intrarea acestora.

Clopotele începea a suna cu chemătorul lor ton și servitórele lui Crist sub conducerea stariței veneau de a lua parte la rugăciune în sfânta biserică.

Când ajunse în mijloc, maica starița se uită pe catafaclu și nu ĝeri nimic; ea ridică ochii în sus și văĝu pe Viorica. Ea remase încremenită împreună cu discipulele ei care privia pe acea femee veținid și ficsând astă grupă négră ce vin a se adapa de la altarul divin.

Sora Irina povesti totul cum se întâmplase și toți începură a se liniști.

Serviciul divin se fini și servitoarele Domnului începură a se îndrepta fie care spre chiliele lor Viorica luă brațul Irinei s'astfel sprijinită ajunse la chilia acestia.

Puțină mâncare ușóră fu gustată de Viorica spre a liniști imensul gol a stomahului seu;—Apoi se culcă pe un pat căci puterile îi lipseu cu totul.

Irina eși în curtea monastirei pentru ași căuta de cele necesare s'apoi se puse se mai respire pucin aer curat.

Starița se zeria înaintând cu smerenia ce o caracteriză și curând ajunse în fața Irinei.

—Ce face Viorica?—întrebă ea.

—E bine; s'a culcat pucin căci e prea slabă.

—Ce ĝice ea?

—Nu ĝice nimic.

—A mâncat?

—Fórte pucin.

—E sama, veghiază bine, dăi ce va trebui.

—Voi face tot.

—Tot odată, róg'o să se mai primble împreună cu tine prin grădină.

—Ii voi spune îndată ce sórele se va potoli, sunt sigură că va voi a face o mică preumblare.

—Se privighezi asupra ei însă să nu eșiți din curte afară.

—Nici de cum!

—Voi se ĝic, se ei sama fórte bine ca nu cumva prin vr'o viclenie să pótă pătrunde unde-va afară.

—O iau pe sama mea.

—Drept acest scop trimet pe maica Evdochia se fiți mai sigure.

—Fórte bine, respunse juna soră cărnind pucin din nas.

—Atunci e sama bine la ce ți'am spus.

Irina se plecă și apoi porni în casă cu mâhnire în inimă și cu blestemul pe buze contra ultimelor cuvinte ce audise din gura stariței.

XIX.

Condemnarea

Se ne mai transportăm, iubite lector în ale regiuni, în alte locuri, pentru a privi și altă ceva!...

Era într'o Mercuri, sórele ședea pe vârful cerului lăsând ferbinți raze să străbată pământul. Mare îngrijire predomina între tot poporul si vorbele deșerte șuera ca plumbii dintr'o gură înalta.

Cunóștem de mai înainte sala cea mare a Tronului în care Vasile Lupul ținea sfat cu curtenii sei.

De astă dată ea era plină, toți la locurile lor, Vodă, în mijlocul lor gânditori și cu capul între umeri își fremânta mințile sale în tóte părțile.

— Boeri, începu el, auditați voi din vremea vechiă cum că țara noastră sădită de Traian. fu mare și bogată din Nistru și până'n Tisa.

— Am auzit și scim Măria Ta, respunseră d'o dată toți boerii.

— Ei bine, astăĝi mi-am pus în gând se reunesc tóte aceste locuri a nóstre sub un singur cap și sub un singur nume!!

— Fórte bine, fórte bine, strigară boerii.

— Spre acest scop am trimis carte lui Matei să se unească cu mine si să domnim împreună, dar el nu se unesce cu această idee.

— Se ne resboim, și să'l alungăm *atunci*.

— Așa se facem, și după ce vom lua Valahia, mai ușor ne va fi de a lua și Transilvania cu tóte ținuturile ei.

— Așa este M. Ta!

— Atunci Hatmane Andrei, până mine să dai poruncă în tot cuprinsul țerei Moldovei că toți cări pot purta arma să fie în două septămâni înarmați și se purcedem în contra Munteniei.

— Așa va fi M. Ta!

Un ușer, întră, și anunță.

— Logofătul Bonță și Ioniță.

— Se între, strigă Vodă.

Ușerul eși și cei anunțați păși smeriți înaintea tronului unde pică în genunchi.

— Ce vroiți, îi întrebă Domnul cu blândețe.

— Maria Ta, începu, Ioniță acel hoț de Trandafir după care ai trimes óste, s'a împotrivit grósnic, a ucis potira întrégă precum și alții soldați cari mai venea în ajutor și pe noi cât pe ce era se ne ucidă.

— Ce ĝiceți? cine-va se impotrivește Domniei-Mele?... Hatmane, cazarma întreagă trimete-o după acei hoți și fără leac de milă se'i arunĝați în streang.

— L'am prins eu, M. Ta!

— L'ai prins?

— Da M. Ta!

La aceste cuvinte Hatmanul începu a tremura, ochii i se încruntă și puçin lipsi de a nu scóte un țipet teribil.

Ioniță eși și după pucin timp apăru urmat de Trandafir ce avea piciórele legate cu grele lanțuri de fer, ear mâinele încătușate la spate. Sermanul om

Muzeul Digital al Romanului Românesc
www.muzeulromanului.ro

schimbase rosața ce'l caracterisa într'o galbineală profundă și trupu'i slăbit și sdrobit de greutatea ferului, abea se urnea împins fiind de un servitor.

— Cine ești tu hoțule? întrebă Domnitorul furios.

— Nu sunt hoț M. Ta, sunt om bun care n'am căutat a răpi nici o dată dreptul altuia.

— Dar pe sora mea? începu Ioniță.

— Taci! strigă Vodă, spune'mi cum te chiamă și din ce familie esci.

— Mă chiamă Trandafir Dragoș fiu lui Stefan Dragoș, nepot lui Bogdan al cincilea.

— Ei bine și cum ai îndrăsnit se ucizi armata mea și se'ți bați joc de porunc'ele mele?

— M. Ta, singură armata sa bătut între ea.

— Și ai răpit pe sora lui Ioniță.

— M. Ta, eu am iubit acea copilă și ea asemenea m'a iubit și amân doi am mers înaintea altarului unde am legat sufletul nostru în facia lui Dumnedeu.

— Așa, strigă Ioniță în desperare, M. Ta! nu lasa acest hoț că, de va scapa te omóră și pe M. Ta și pe noi pe toți.

— Minți juvină spurcată, strigă eșit din sine Trandafir.

— Și pe mine M. Ta, adougi Logofetul Bónță, m'a făcut se'mi rup cóstele alergând pe un cal și indreptul Șipotelor am picat hușțiuliuc într'o baltă și noroc că era calul de de-subt că alt-fel întram într'o țapă de stejar.

— *Ha, ha, ha! zimbi Vodă, dacă ar fi fost pre vremea lui Țepeșiu ar fi credut cineva că te-ar fi înțepat el, ei și cum ai scapat?*

— M'a scos Ioniță și m'a lasat tot la pământ de unde abia adoua di m'a târât nisce țerani până la Eși.

— Bine!... Ce diceți sfetnici și boeri că i se cade acestuia?

— Mórtea, mórtea, strigară cu toți.

— Libertatea, strigă Hatmanul și Logofătul lui Vodă.

— Cum, diceți voi libertatea?

— Da, începu Hatmanul, el n'a bătut óstea Domnească, ci numai slugile lui Ioniță, căci Tradatir după cât am aflat fugea atunci pe la Șipote.

— Și toți vornicii mia dat de știre că pe unde trecea nu făcea nici un reu, adaugă Ionașcu.

— Atunci pentru ce fugeai?

— Ca se nu mă prindă Ioniță și se'și bată joc ca acu.

— Cu tóte aceste Boerii sunt mai mulți, spuneți ce merită.

— Mórtea de pușcă?

— Mórtea de pușcă se fie, repetă Domnitorul, și doi gardiști luă pe Trandafir și'l scóseră din Sala Tronului.

XX.

Inchisoarea.— Esafodul.—Ertarea.

Trandafir fiind transportat din sala Tronului se trezi într'o chilie mică, rece și întunecósă al cărui mobilier consta numai în câte-va pae și o cană de lut cu apă; o mică ferestuică umplută de gratii de fer dădea o lumină de abia zeritoare. El ședea jos culcat și gemea sub inpresiunea crudelor dureri cei sfâșia corpul.

— Dumnezeule murmură el, cât sunt de mari faptele tale, ai ajutat pe mulți de pe acest pământ, ajută-mă și pe mine, lasă-mă Dómne se mai vád o-dată pe iubita mea, se'i mai șoptesc două vorbe ce șed pe inima mea, și'apoi fă ce vei ști, ia-mi viața căci nu-'mi va mai trebui.

Un nor bubuitor se presentă înaintea cugetului seu, scântei electrice îl pătrundeau și fiorile morții se părea că vrea se'și facă loc în recele seu corp. El căzu într'un delir grozav și remase fără simțire, de tot ce se petrecea în jurul lui. — Trecu trei zile și trei nopți și biețul Trandafir se hrănise cu o ocă de apă ce din când în când o aducea la buzele ardinte spre a mai recori sufletul seu.

Era dimineață, ziorile se arată în fața micei ferestrui, Trandafir abia se putu ridica de pe piele sale și'și resemă cótele de gratiile ferestrei.

— Dómne, începu el, la ce mă mai lași în această întunecósă și fiorósă temniță... nici o-dată, nici rana glonțului, nici tăietura sabiei nu m'a durut așa tare, ca osiala între acești reci muri. — Ea'mi viața te rog, nu mai voi nimic, nu voi se mai trăesc.

Sermanul prisonier își perduse în trei dile de detențiune și mintea și puterea și curajul seu Românesc, se sculă de lângă fereastă și luă cana, aduse la buze și deșertă restul de apă ce ea mai conținea.

— Ah! zice el, tu cană, esti singurul mijloc de a mă scapa de această viață mișelească.

El ridică cana și vroi s'o isbească cu forția ce mai avea în capul seu spre ași curma suferințele, dar un sunet ce din ce-in-ce s'apropria de temniță, îl făcu se'și atragă atențiunea și se asculte la ușă.

Nu mult, și nisce pași zurăitori se auziau.

El tremură de frică, credea că vin torturătorii spre a'și începe operațiunea, se retrase într'un colț întunecos și începu a strânge umedele pae în jurul seu și a se acoperi cu ele.

— Ah! dise el eșit din sine, eată'i vin!... vine ucigașul meu!... vine!... o scumpa mea Viorică!... ședi!... liniștescete!... lângă mine nu'ți va fi nimica!... incredite în brațul meu!... sunt în stare se'm perd viața. Dar tu vei scapa!... vei scapa o scumpa dilelor mele!... o scumpă Viorică!...

Și sermanul condemnat strângea cana sa cu atâta forție în cât se sfârmă în mâuele lui.

Ușa de fer se deschide și trei inși armați și cu câte un felinar în mână, se ivirá și privi nemișcați spectacolul ce li se presintă înaintea ochilor lor.

Era sermanul Trandafir, fără cea mai mică haină, pe el, cu corpul sgâriet, și plin de singe, cu părul încâlcit, fața galbenă, slebănogită și increțită, ochii mari roși, și sprincenele ridicate în sus; el stătea tremurând și la lumina ce producea felinarele voia par'că să se ascundă și scormolea în păretele impetritu.

Cei trei ostași ce intrară, privi cu duioșie câte-va momente acest tragic tablou. Apoi s'apropriară de miserabila lor victimă, luă mâncle'i, le lega în lanțuri, piciórele asemenea și începură al împinge, scoțindul pe ușă. — Suiră vr'o trei-zeci scări, trecură mai multe chilii, eșiră într'o odae mare și aci fu îmbrăcat cu nisce haine albe și dându o cruce în mână începu din nou a merge. În urma lui mergea doi-spre-dece călări cu sulițile în mâna stângă și pistólele în mâna dreaptă împreună cu șese pedestrași ce țineau puscele întinse asupra sarmanului impotent.

Cortegiul ast-fel format plecă din curtea numită St. George care servea de penitenciarul tuturor hoților din Iași, și ajunse în Curtea Palatului Domnesc.

O companie de militari se afla gata la ordine sub comanda unui căpitan ce se rotilea în fruntea ei.

Trandafir întră în mijlocul companiei și cei ce'l însoțiră până aci dispărură sub bolțile casarmei.

Escorta porni pe pórtă despre apus și apucă strada Socolei.

Toți ómenii femeile copiii și bătrânii eșiau din casile lor și priveau cu lacrimile în ochi pe nenorocitul condemnat.

El ridica din când în când norósa sa frunte și aruncă câte o fixatóre privire tuturor. Sermanul credea că va recunósce în vre un chip portretul scumpei sale soții, portretul nenorocitei Viorică dar vai! de câte ori derea un chip strein de atâtea ori speranțele îi fugea, apleca ochii în jos și lacrimile îi curgea ca părăile.

Voia și doria sermanul proscris așĭ reversa ultimul zimbet al sufletului seu, ultimul adio, acelei femei ce ia răpit iubirea, fericirea și viața, dar nicăiri nu întâlnia macar o rază a căutătórei sale.

El mergea fără a se opri, ajunsese întreaga escortă pe strada Frumósei. Trecură cu repegiune și astă stradă și ajunse la locul unde, zerea întunecând vederile sale.... negrul eșafod!....

El se apropia din ce în ce, și soldații se desfăcu în două colóne făcându'i loc lui, de a sui trei trepte ale eșafodului.

Acest scaun a pocăinței era inalțat de la pământ de jumatate stânjen; trei scări îmbracate în negru înconjura piedestalul. — Când Trandafir era așezat deasupra, un calău îmbrăcat tot în roș se arătă lângă el și deschise lanțurile ce înconjură mânile și piciórele lui.— Calăul se retrase, un preot bătrân și plin de respect pași treptele eșafodului și s'alatură de condemnat.

(Va urma.) N. A.-B.

TIPO-LITOGRAFIA BUCOV

43167

Muzeul Digital al Romanului Românesc
www.revistatransilvania.ro/mdrr

Cabinetul de Lectura

Anul I. Numerul 15.

ABONAMENTE

Pentru tótă România.

Pe XII luni . . . . . 5 Lei.
„ VI „ . . . . . 3 „ „

Pentru străinătate.

Pe XII luni . . . . . 8 Lei.

La finea anului abonaţilor, se va remite cuvertă şi un **premiu gratis.**

Scrisori nefrancate şi nesubsemnate se refuză.

Un esemplar 10 bani

Jassy, 22 August 1878.

Proprietar-Director :

N. Andryscu-Bogdan.

Administraţia Strada Codrescu No. 4.

ANUNCIURI.

Pagina a IV . . 40 bani linia petit.

Valorele se primesc in timbre postale.

Abonamente ne însoţite de valore se refuz.

Apare o dată pe septămână

TRANDAFIR

(Roman Original)

(*Urmare* 14).

XX.

Inchisoarea.— Esafodul.—Ertarea.

— Fiule, incepu el, ómenii au hotărât ca pentru faptele tale se'ţi perdi viaţa... dar bucurâte, căci păşind de pe acest pământ plin de reutăţi, vei ajunge inaintea Judecătorului celui mare care va erta pe tóte făpturele sale şi le va da mila sa.

Dacă eşti pedepsit pe pământ, in ceruri vei fi răsplătit...

— Prea sfinte părinte, mor nevinovat...

Astea de abea dise Trandafir şi două pârae de lacrimi amestecate cu sânge isvorîră din ebenul ochilor lui şi picau in valuri ferbinţi pe pământ.

Preutul murmură o rugăciune sântă, şi apoi intinse spre buzele condemnatului *Sfintele Taine.*

Trandafir inghiţi şi apoi serutând sfânta cruce incepu cu un glas ce vrea se'l arăte plin de curaj.

— Trageţi in mine, căci mi e destulă viaţa...

Preutul scobori de pe eşafod, toţi se dete'n lături şi făcu loc călăului care suinduse iar pe eşafod, legă mânele şi ochii lui Trandafir şi după ce'l rezemă de o scândură se scobori, şi mergând la două-deci de paşi, ridică puşca ş'o indreptă spre inima lui Trandafir.

O vóce comandă.

— Foc !...

Şi o bubuitură sinistră isbi la urechile tuturor spectatorilor, apoi un nor gros se arată şi mii de suspine se născeau in pepturile tuturor ce asistau la ast banchet infernal.

Când fumul şi buimăceala se mai linişti puţin, tóte privirile se aţintiră spre eşafod.

Dar extaziarea veni in locul suspinului se cuprindă şi mai mult simţimentele tuturor.

Trandafir sta neclintit, drept in picióre şi numai nisce lacrimi cristaline se vedeau eşind printre petica ce'i lega ochii sei ce păreau că vrea a căută spre ceriu...

— Hai ! strigă el, daţi o-dată, daţi insă bine drept in inimă, ca se nu mă chinui mult, ţilele mele nu se mai pot numera, viaţa incă câteva momente 'mi este nesuferită, daţi fraţilor şi bunul Dumneţeu nu vă va condemna pentru aceasta, căci faceţi din ordinul celui mare.

Abia fini aste din urmă cuvinte şi un tropot sgomotos se auzi la spatele eşafodului.—Toţi intinse capul şi privi pe Hatmanul Andrei urmat de cinci oştaşi cari alerga in góua cailor purtând flamură albă—*Refrenul Inocenţei.*

La vederea astui spectacol, un strigăt de bucurie eşi din peptul tuturor...

Hatmanul s'aproprie, descălecă, sui treptele eşafodului şi scóse o hârtie mare incheeată de o pecete roşă, dând cetire următórelor cuvinte :

Eu Vasilie Lupu VV.

Vădind pricina lui Dragoş Trandafir şi cercetările, deodată am socotit că trebue cu mórte pedepsit,—ear după stăruinţa mai multor sfetnici şi boeri mari, Domnia-Mea s'au făcut milă de el şi l'au ertat, şi am ţis Hatmanului se'l scótă de la astă pedepsire şi se'l lese in voea lui.

Iscălit, Vasile Lupul Voevod.

Toţi salutară astă strălucitóre veste cu unanime strigăte.

— Trăiască Vodă !...
— Trăiască Hatmanul !...
— Trăiască Trandafir !...

Călăul lepădă arma'i şi sui treptele, deslegă mânele şi ochii, luă hainele albe de pe el, şi'i dădu pe cele a lui Trandafir, apoi se retrasă.

— Dumneţeule, incepu Trandafir ingenunchind, mari sunt lucrurile tale, ţi mulţumesc... pentru că mă lăsi se mai văţ o-dată scumpa mea soţie ce atât am iubit'o şi pentru care m'am jertfit...

Hatmanul îl luă de mână şi'l indemnă să incalece pe un bun cursier, Trandafir cu tótă slăbăciunia'i ascultă, şi astfel acesti doi urmaţi de cinci călăreţi, porni spre Bârnova.

XXI.

Iar intristare !...

Când astă mică trupă ajunsese la Bârnova, găsiră murii dărâmaţi, palatul ruinat şi prefăcut in cenuşă, totul distrus şi deşert incât inspira gróză oricăruia vizitator.

Trandafir surise trist la vederea astui spectacol, şi intră sub boltele ruinate, percură mai multe strâmtori şi ajunse la camerele secrete; intră prin ele şi se opri in sala Tronului.

Când Trandafir intră aci, văţu pe părintele seu căruia lacrimile ti şiroia din ochi şi cruda desperare se zugrăvise cu cel mai tragic penel pe increstăturile veteranei sale feţe.—Lângă el stătea juna Ruxandra cu soţul ei Bujor.

El se aruncă cu grăbire in braţele lui Dragoş şi'l stringea cu tótă puterea neputând a murmura un singur cuvânt.

— Părinte, incepu Trandafir, unde e Viorica ?...

— Scumpul meu fiu, nu sciu singur unde'i ea, D-ţeu scie !

— Nu scii ? ! ! !

— Nu, sciu atâta că au răpit'o şi pe ea ca şi pe tine, şi numai sciu ce a făcut'o.

— Dumneţeule ! şi sermanul soţiu îşi trecu mâna pe frunte ştergând o sudóre rece.

— Privesce mâna mea drept dovadă la răpirea ei.—Dragoş arătă mân'ai ranită, şi Trandafir era in momentul de a turba, simţi că tot sângele ce'l mai poseda i se rescólă şi puterile îl însoţesc.

— Voi porni spre a o căuta macar de'mi-aş perde viaţa.

— Ce ţici copile, incepu Hatmanul, uiţi pe semne cum ai scapat ? ! ! !...

— Ei bine cum !... nu sciu nimică...

— Nu scii nimica ? atunci ascultă :

„Când tu ai fost adus legat inaintea lui Vodă, atunci de abea am aflat ceea ce ţi se intâmplase; in zedar au fost tóte stăruinţele şi rugămintele mele şi ale lui Ionaşcu pe lângă Vodă, căci Bónţă are hatăr mai mare de cât noi.—Neam hotărât cu ori ce chip se te scăpăm. Am trimes nisce slugi de a ucis pe Bónţă bătrânul, dar Ioniţă tot mai este; apoi am cumpărat pe călău ca se intăr-

Muzeul Digital al Românului Românesc

zie lucrul până voi veni eu; acea poruncă de ertare este mincinósă; este făcută de mine; Vodă sau pornit din Iaşi şi nu am teamă, Ionaşcu e lângă dânsul şi la nevoe va drege treaba."— Ai înţeleş acum?

— Va se ţică nu sunt ertat de Vodă şi va trebui ear se fug.

— Cam aşa.

Trandafir oftă şi se aşedă pe un scaun; gustă apoi puţină mâncare şi se puse într'un pat spre aşi aduna puterile, ce le perduse in ultimele ţile de locuinţă a temniţei de la Sf. George.

XXII.

Cautarea si aflarea.

Mai tóte stradele Iaşului erau traversate de cât-va vreme de doi cavaleri sprinteni la trup şi voioşi ca ceriul unul mai nalt şi delicat, altul scurt şi robust.—Casele erau pe rând viditate de ei, şi puţinii locuitori ce remaseră in urma expediţiunei, se mirá de aceste curióse vidite, fără a putea înţelege adevăratul lor scop.

Trebue se spun că cavalerul cel nalt purta un costium extraordinar. - El aducea aminte tuturor bravilor moşteni de strălucitórele luxuri ale nobililor poloni.

Calul seu alb varsă tot drumul nori groşi de fum din nervósele'i nări şi sărea uşor ca pana neputând aşi opri sburdalnicul seu mers.— Cavalerul purta o mantie mare albastră, garnisită cu frumóse ciucuri şi blană de samur ale cărei póle acoperea tot trupul seu şi al calului; o cascheta patricornă lucrată in catifea, samur şi fir, orna frumosul seu cap, fiind aşedată pe nisce bucle crepte ce strălucea şi flutura pe catifelaţii lui umeri; o frumósă barbă lungă orna obrajii sei şi tristeţa impreună cu resbunarea era zugrăvite ca de penelul ilustrului Rafael pe bruna sa faţă.

Cel-lalt cavaler asemenea costium polonez inse cu manta neagră, cu calul roib, cu caschetă galbenă faţa rotundă şi rumenită, nisce musteţi enorme ce se resucea după urechi şi tristeţa şi resbunarea era óreş cum mai puţin sedite in el, de cât in companionu'i.

— Sermane copile, incepu primul Polon ce avea aerul de stăpân, tu nu mai simţi nimica, şueri cât îţi e gura şi gândesci cine scie pe unde, ia sama mai bine ca nu cum-va se dai într'o grópă privind mereu la stele.

— E las frate nu trebue s'avem un aer aşa posomorât c'al teu, căci atunci lesne ne-am înţelege, ci din contra, când fi treabă, treabă'i,—când nu, nu!...

— Asta nu e treabă?...

— Treabă e, cu tóte aste nu e vremea!...

— Taci, se scoborăm aci!...

Ambii cavaleri opri caii şi se scoborî inaintea unei căsuţe mici şi tupilată spre pământ; intrară in intru şi nu găsiră pe nime.

— Ce insamnă asta? întrebă nobilul.

— Mai sciu eu.

— Se póte se nu fi venit până acum?

— Póte lucrează!

— Se póte dar, n'am înţeles nimic până acum.

— D'acum vei înţelege!...

Ambii cavaleri se intinseră pe golul pat cu care era ornat acel bordei, spre a se odihni de o vădită cale lungă.

După câteva minute uşa se deschise şi un bătrân soldat apăru in cadrul ei.

— Astăţi se va mântui căutarea nóstră care era zadarnică.

— Ei bine?...

— Ascultaţi!...

Toţi se aşedară şi făcu tăcere iar bătrânul incepu:

— „Căutam in deşert şi la deal şi la vale, am rescolit tot Iaşul cu fundul in sus şi nimic n'am putut afla.—Umblam ţi şi nópte lângă casa răpitorului şi mă frecam când de un ţid, când de altul, căci nu zeream ţipenie de om!... Mě hotărâi in sfârşit să rup de capăt.— Vârâi câţi-va tăciuni in dosul hambarelor de lângă palat şi văţui in câte-va minute că o mare ţidire se prefăcu intr'un stâlp de foc şi fum,—eu stăteam smerna la pórtă cu cei doi tovarăşi, şi aşteptam ceva; şi drept toată urmarea văzui două babe că rup de fugă pe pórtă; câte c'o legătură in cap ţipând cât le lua gura.—Alergăi după ele şi le intrebai.

— Cine sunteţi!

— Cine se fim, ea nisce fimei creştine cu *frica lui Dum*...

— Nu te'ntreb de creştin şi frică, ci de unde sunteţi?...

— De'n palatul ista!

— Cine mai e 'nuntru?

— Nime!

— Dar voi cum aţi şezut.

— Ne a lasat Logofetul se păzim.

— Logofetul Ioniţă unde'i?...

— S'a dus cu Vodă la resboi, şia luat tóte lucrurile bune temându-se se nu'i le fure talharii.

— Nu te'intreb d'acea, spunemi undei Viorica acu! şi'ţi voi da cinci pungi de argint...

— Nici eu singur nu sciu unde'i; dar sciu un mijloc de afla.

— Spune'mi!

— Aţi e Duminică, in tótă Duminica vine veste de la Viorica prin un slujitor, trece pe aici de e amănunte şapoi se intórce fără a putea noi să scótem o singură vorbă din gura lui.

— A venit aţi?!...

— Taci!... eaca acu vine!...

Tus-trei ne uitarăm spre răsărit şi văţurăm un călăreţ ce abia ridica potica de pe deal.

— Buna ţioa, ne dete el intăi.

— Mulţumim! respunsem.

— Dar cea păţit palatul Logofetului.

— Se preface in scrum!.

— Dacă avea drept, căci era prea bătrân.

— Dar de unde vii călăreţe?

— Dar d-vóstră cine sunteţi?

— Vei şti după ce vei spune.

— Dar dacă n'oi spune!

— Privesce pistólele mele!...

— Nu mă prea tem de glonte căci am şi eu mulţi, dar spuneţi'mi cine sunteţi şi vă spun de unde vin.

— Vino'ncóce, ţisei şi'l trăsei la o parte spre a vorbi in patru ochi.

Merserăm după pórtă.

— Sunt trimesul lui Trandafir, tu vii de la Viorica, spune'mi unde'i ea.

— Cu ce'mi dovedesci că esci omul lui Trandafir?...

— Sunt chiar părintele lui...

— Atunci primesce, respunse el dându'mi o scrisorică in mână, n'o deschide ci o du d'a dreptul lui Trandafir.

— E adevarat?

— Pe viaţa mea.

Vrui sei dau o pungă de aur, el inse nu primi. Eşii de sub pórtă şi cu fraţii pornii aci."

— Undei scrisórea, intrebă cu grăbire nobilul Polon ce nu era altul de cât Trandafir deguisat.

— Iată, şi Dragoş inaintă fiului seu o mică scrisóre.

Trandafir desfăcu cu mare iuţélă scrisorica şi ceti:

„Iubitul meu Trandafir!

„Vei sci că sunt aşedată in Chiliele monastirei Hlincea,—scapă-mě căci nu mai pot suferi acest traiu, insă ast-fel ca nime se nu afle despre aceasta. Respundemi prin omul ce ţi-a dat scrisórea.

„Viorica."

— Ea la Hlincea? şi eu nebunesc cătând prin Iaşi!... Aşi fi scapat'o până aţi de o mie de ori, un singur cuvânt se fi auţit.

Trandafir serea ca un nebun, şi eşi afară urmat de colegii sei. —Un om necunoscut li apăru in faţă.

— Respunsul!... ţise el.

— Aha!... incepu Dragoş, respunsul e că vom implini acea ce scrie!

— Dar un semn!...

— Primesce şi Trandafir intinse o mică cruciliţă cunoscută Viorică.

Omul necunoscut sburá preste strade şi se făcu nevăţut.

— Pe lucru! strigă Trandafir sărind pe cal.

— Cu toţi, repetară toţi in cor, şi ca fulgerul ce dispare cu iuţeală din nori in nori, Trandafir se făcu nevăţut impreună cu ai sei.

XXIII.

Pregatiri de salvare.

Luna călătoria incet dintr'un punct până la altul pe limpedele orizont lăsind palidele'i rade se privească cu gelosie două femei cari, impreunate intr'un singur suflet, se strângea cu amiciţie şi'şi revarsa focul inimilor lor.

Ele se afla intr'un mic rond a unei inmense grădini a căria muri se zereau in depărtare ca nisce grele lanţuri ce apasă pe sermanul sclav, şedeau ambele sub un mic arbore, pe un scăunaş de iarbă. Dar ele se păreau prea nenorocite, suspinurile spumegau printre rubinósele lor buze şi inimele lor scântieau la cea mai mică adietură a ţefirului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

— Dumnedeule, incepu cea mai juna, nimic nu se inoesce; fetita nu mai vine, inima pare că'mi spune că i s'a intâmplat ceva; a trecut trei ceasuri de când trebue se fie aci şi cu tóte astea n'a mai venit.

— Fii liniştită scumpă soră, inima îmi spune că sa'ntâmplat ceva, cari ne procură bucurie, iar nici cum scârbă.

— A!... Privesce, strigă prima femee arătând cu spaimă un ce negru ce foşăia prin iarbă.

— Ce să fie, adăugi cea altă pornind spre acel punct.

Acel punct ce foşoia se văzu că se transformă intr'o fantomă neagră ce porni la fugă printre arborii cei deşi.

— Ne pândesc, incepu adoua femee.

— Da, şi bine că n'am vorbit ceva mai mult.

— Se trecem in chilie.

Ambele femei porniră incetişor şi era se deschidă portiţa, când o vóce tremurândă adie in urma lor murmurând: *Stati!*

Ele se'ntórse şi bucuria li se inprimă cu grăbire pe palidele lor fete văd ind pe cea ce ele ascepta.

— Ce ai făcut, Florico?

— Bine şi Reu!...

— Cum?

— Trandafir a primit scrisórea dar a aflat spionul din ogradă de aci şi a trimes de scire la Ioniţă!...

— D-deule!... incepu, vechia nóstră companionă —Viorica— incă piedeci, incă dureri.

— Aşa, repetă Florica, Trandafir a primit scrisórea prin frate-meu Mihai şi a făgăduit cu ori ce preţ că va veni se te scape; drept respuns bun eată şi cruciliţa asta.

— Dar nu iai spus se nu facă vuet...

—Ba ia spus fratemeu şi el a făgăduit că nu va face nimic reu.

După astă mică convorbire sermana Viorică, cu inima pe jumatate veselă ear pe jumatate intristată intră in intunecósa ei chilie, se aşeză pe patui şi adormi.

Des-de-dimineaţă Irina alergă la pórtă audind un sunet ce se repetă de mai multe ori.

Deschise, şi vădu o femee slabă şi cu vesmintele rupte, ce se năpustea se intre uumai de cât in intru.

— Ce vrei, o intrebă Irina!

— Voi se mă călugăresc!

Irina rise de dânsa crediud'o scóse din minţi, şi o luă de mână transportând'o in chilia sa.

— Vei şedea aici, dise sora, până ce se va scula Maica Stariţa, când voi face se te primească.

— Nu se póte se merg puţin prin ogradă se văd ce aveţi pe aici!...

— De ce nu, dar după ce se va trezi tóte Maicele, căci mai inainte nu se poate.

Juna femee îşi muşcă buclele ca când ar fi găsit calea ce apucase şi se aşedă pe o laviţă de lemn cu care era ornată acea chiliuţă.

Viorica tresări la ultimul dialog şi aruncă o privire prea fixătóre asupra nouei venite fără inse se fie observată de dânsa.—O culóre mortală incepu a se zugrăvi pe faţia ei şi un suspin strebătu fără voe printre incleştaţii sei dinţi,—apoi o rază a sórelui ce se inălţă asupra câmpiilor, străbătu până la dalba sa faţă şi aceasta îi redete o privire ameliorată; un riu de singe rubinos, incepu a percurge in delicata sa faţiă, ochii ei cei negri se umplură de lumină, buzilei surideau in loc de a suspina şi inima ei ce mai inainte zăcu sub grelele lanţuri ale sclăviei, salta in prada bucuriei, căci ea!... sermana prisonieră derise in conturul feţei nouei venite, trăsăturile cele abile şi sincere, ce o-dată erau desenate pe faţia amicei sale nedespărţite, pe faţia scumpei sale verişóre, *Ruxandra*.

Privi dar cu uimire in faţia Ruxandrei şi aceasta drept respuns puse un deget pe buze spre semn de tăcere şi pacienţă.

— Nai teamă scumpa mea Ruxandră incepu Viorica, suntem la un adăpost sigur, sora Irina e vara ta şi a mea.

La aceste ultime cuvinte cele două femei incepură a se privi extaziate şi după puţină fixare se aruncară una in braţul altia, dând drumul la mii de serutări ce la un loc cu lacrimile *ferbinţi* ce se vărsa din *gingaşii lor ochi*, producea balsemul amiciţiei, acel rar efect pe acest pământ.

Viorica se aruncă intre ele şi incepu a contribui la astă scenă virtuósă prin *depunerea buzelor sale infocate* pe palida faţiă a verii sale Ruxandra.

Când aste trei june surori se mai linişti, Viorica reincepu.

— Ruxandră, tu'mi aduci v'ro veste ferice sau scârbită...

— Ferice, vara mea!...

La acest cuvânt scena de mai inainte se reinoi şi ficele Evei se stringeau ast-fel ca se nu se mai pótă despărţi nici o-dată.

Trecu şi'acest moment de fericire şi Ruxandra incepu.

— Mâne dimineaţă la órele 1, inainte de a răsări sórele, trebue să fim la stejarul cel mare din grădină şi acolo vom fi scapate.

—Vom fi, diseră ambele fete de o-dată.

XXIV.

Subterana.—Salcare.

—

Trandafir ajuns acasă in câte-va momente, incepu a se consulta cu amicii sei despre noua strategimă ce trebuia a păstra.

Trecu tótă nóptea fără ca cineva se inchidă ochii, eară in dori se vădu drept rezultat a deliberaţiunilor, pe Bujor de a cărui braţ se atârnă Ruxandra deghizată precum aţi vădut, că inaintează spre Hlincea; se opresc la pórtă luându-şi unul de la altul ziua bună, Ruxandra remâne bătând in pórtă ear Bujor dispare.

Ceea ce s'a petrecut cu Ruxandra scim.

Bujor se reintórse la Palatul Bârnovei, şi găsind pe rudele sale incepu ai spune resultatul.

— Ei bine, Bujore pregăteştete deseară, vom merge prin canal.

— Prin care canal?

— Tu nu scii nimica, vei vedea in urmă... in dosul caselor mele prin râpa cea intunecósă este gura unui canal ce dă tocmai la Hlincea, nimene nu'l ştie afară de mine... el e făcut de multă vreme şi păstrat in taină de Domnii Moldovei. Eu l'am luat moştenire de la tată-meu care nu mi la arătat de cât cu câte-va ţile inaintea morţei...

Când mântui aceste cuvinte, Stefan Dragoş luă de mână pe Trandafir şi'l duse in odaia sa.

Când sórele seturat de lucrul ţilei şi tristeţa lumei îşi ascundea incandescenta faţă după verdile şi romanticele piscuri ce inconjóră Iaşul, lăsind in urma lor o umbră roşiă ce abia lumina ca slaba palóre a felinarilor;

Trandafir, insocit de tatul seu Dragoş şi vĕrul seu Bujor, descindea pe scara cea mare a palatului, armaţi bine, cu felinare in mâni şi deosebit câte o mare casma şi inaintă in fundul curţei pe după palat. — Aci ca un munte de piatră era *clădit un zid* ce sprijinea intregile ţidiri şi la acărnia picióre şerpuia, prin muschii şi mărăcinele de ani necalcate, un mic isvor in care perpetuu se adapă paserile ceriului singure stăpânitóre pe aci.

Stefan se părea *călăuz celor doi. El* inaintă şi din slabĕlei puteri lovea de când in când cu cazmaua sa câte un bolovan de piatră, ce cădea dea rostogolul in albea argintosului părăóş făcându-i loc de a pune piciorul şi a urca povârnişul petros.

Un murmur şnerător se audi in apropriere şi cei trei se aproprie de el. O mare boltă se ivi in faţa astor spectatori, sub care micul povârniş făcea o rótă picând din inălţimea lui intr'o adâncime de 2—3 stânjeni spre a merge in basinul care l'am vădut mai de inainte. Dragoş lovea inainte cu cazmaoa sa, şi ast-fel făcea loc scoborind incet — incet pe sub acea boltă părăsită şi neumblată, cine scie de când, până ce ajunse la locul unde apa intră in ţeviele sale.—Cazmalele a tus-trei incepură a'şi juca rolul, căci bătia in piatra ce se fărăma şi cădea la picióre lor. O zingăitură se auzi şi Dragoş dădu ordin ca lucrul să continuească, căci cazmaoa sa, se lovise de o uşă mică de aramă pe care rugina îi dăduse aspectul unei petre de rând.

Dragoş meşteşugi vr'o trei minute cu mânele góle lângă acea uşă, apoi dădu incă o lovitură din instrumentul seu fórte, şi arama se dădu in lături, dând drum liberu celor trei căutători de a păşi intr'un canal intunecos, umed şi friguros — toţi îşi aprinse tănarele şi continuă drumul inainte — merseră mult, descuiară şi stricară multe uşi, dând când de puţină lumină şi un aer mai dămol, când de un tenebru nesuferit ce ingheţa şi incleşta singele şi ósele in

Muzeul Digital al Românului Românesc

cerp, inse călători, nu se opria nici înaintea unui obstacol, ci mergea—mergea prin acel canal subteran fără de margini.

Intr'un moment privesc că li isbesce înainte un ce miraculos.—Asupra canalului se intindea un uluc larg ca de patru palme, şi nalt cel puţin de cinci stânjini, in vârful căruia se zerea puţine rade de lumină ce strălucia din pal'da lună care ca prin miracol era aşedată pe acel punt al ceriului, ce vinea faţiă in faţiă cu gura acelui uluc. Dragoş lăsă cazmaoa precum şi armele şi felinarul pe mâncle fiilor sei şi făcânduşi cruce, incepu a se acăţa pe o mică scară de fer, ce era atârnată de păreţii acelui uluc, şi intr'un şfert de óră el se văţu la capătul de sus ce era... in vârful clopotniţei Monastirei Hlincea...

Bătrânul incepu aşi drege glasul seu şi dădu drumul unui strigăt.

— Cucuriguuu !...

La aceasta nu trecu multă vreme şi i se respunse din josul grădinei prin:

— Cot cot cot cot cot co dac!

Ce era aceste, nimeni nu le scia nici le pricepea, căci erau imitate cu o rară fineţă, incât părea că sunt vocile coccşilor şi găinilor Monastirii.

După această scenă, Dragoş îşi dete drumul pe aceiaşi scară cu mai mare repegiune de cât cea cu care se suise şi ajunse la companii sei.—Işi reluă ale sale şi porni prin o boltă din stânga care era *mai intunecósă* de cât altele. Nu merse mult şi ei incepură a sui trepte de piatră in numer cel puţin de vr'o 30, la acăror capăt o nouă barieră se prezentă, prin un zid pietros ci le apărea in faţă, fără a lasa cea mai mică rază a luminei de a pătrunde in acea obscuritate.—Dragoş cu ai sei reincepu operaţiunea de la cascadă, şi in câte-va momente văţură că o uşă se dă in lături lăsind ca aurósele raze a palidei lune să pătrundă in abizul acelei imense subterane. — Ei erau earăşi pe lumea vieţuitóre şi incă mai veseli de cât o ţi inainte căci se află in verdea grădină, unde aerul era s rbit de atâţea gingaşe fiinţi...

Când ei ajunseră in cadrul acelei uşi ferate, văţură inaintea lor trei tipuri angelesci ce se aruncă in braţele lor. Abia câte un serut se depuse pe fruntea fie-căria, şi ei incepură a se retrage in neagra subterană. — Dar !... d'odată, ca un trăsnet teribil, se auţi o detunătură a unui glonte ce pătrunse corpul ultimei femei - acel al Irinei.

Toţi privi cu spaimă ast momentan tablou şi numai Bujor mai vieţuia incă căci ripostă, cu un glonte din pistolul seu, şi o fiinţă neagră ca nóptea cea intunecósă incepu a se svârcoli pe pământ a vârcolindse in singele seu.

— O frate meu !... murmură Irina cu vócea muritală, mai ucis !... D-ţeu şi va resplăti !... Adio !... Scumpe rude !... D-ţeule primesce sufletul meu !... Acestea de-abia disc muribunda şi sufletul seu virgin purtat pe crinóţele Heruvimilor şi Serafimilor ceresci incepu fâlfâind, a se inalţa către a tot puternicl creator, care'i deschisese a sale salvatóre braţe spre al primi.

Asistenţii nu se putură opri de a scoate lungi suspine din pepturi, şi lacrimile incepură se curgă din ochii lor.

Păşi in subterană căci vremea nu era de perdut, trase oblonul asupra căruia se aşeza prin meşteşug pământul ne lăsind nici o urmă de bănuială unei atare uşi, şi ei porni inainte şi merse—merse până se opri in vechiul şi ruinatul palat in care se adăpostea suveranul tron a lui Bogdan Dragoş.

XXV.

Lacrii.—Sora ranita.

—

Pentru a mai descri bucuria ce cuprinse fie-care inimă la intórcerea in acest dulce loc, pentru a spune entusiasmul şi extazul fie-căria la strângerea in braţe a iubirei lor, mi-ar fi ceva prea mult.

Sórele lumina cu dulceaţă intreaga ţi, şi incălţi şi reanimă tótă fiinţa ce resuflă pe pământ.

Florile reinflorisă, arborii reinverţiră păserelele reinvieară şi parfumul amestecat cu dulcele ciripit adormiră abia pentru câte-va momente pe junii soţi ce era de *atâta* vreme despărţiţi.

Pentru a mai aminti dulcele şi măreţele vise ce se strecurară rând pe rând ca un şir de fantome in crierii junilor soţi, cari vedea când coróne glorióse, când ţimbete angereşti, când ceriul deschis spre ai inghiţi, incă este destul de mult pentru slaba mea pană.

Mă mulţumesc numai a spune că după două ţile de uitare a imensilor rele ce se petrecură in cursul ţilelor trecute, du'ă două ţile de gustare a fericicei mai splendiu de cum se gustase vre o dată in această lume, după două ţile de iubire, rugăciune şi mulţumire, Trandafir se afla din nou in faţia părintelui seu, vrednicul călăuz unui asemenea june, consfătuind eară, plănuind eară.

— Nu e vreme de pierdut, zicea bătrânul părinte, trebue se plecăm căci argia, acum sau mai târţiu, ne urmăresce de aprópe şi póte se cădem iară in ghiarele ei.—Se plecăm deci până ce lumea e liniscită fără se fim cunoscuţi fără să scie cineva.

— Părinte !... tot de-a-una m'am supus voinţei tale, mă supun şi de astă dată, vom pleca cât mai ingrabă fără se gândească cineva la noi.—Inse vei sci că nu voi merge fără Verii mei care m'a scos din atâtea primeţdii.

— Nu !, vor merge şi ei.

A doua-ţi des-de-dimineaţă pe când nici sórele nu resărise, pe poteca ce scobóră din dosul palatului, inaintă spre vale, o haraba trăsă de doi cai proşti, in care sta cinci lăeşi, toţi negri ca tăciunele, sburliţi şi bărboşi, cu nisce rute rupte pe ei in cât li se vedea mai in tóte părţile pelea, cu liulelele in gură şi cu câte-o traistă legată de gât; caii mergea spre a apuca drumul Iaşului. Aceşti lăeşi nu era alţii de cât Trandafir, Dragoş, Bujor, Viorica şi Ruxanda, toţi ca barbaţi şi ast-fel deghizaţi pentru a nu fi prepuşi şi urmăriţi, mergeau spre hotârârea Moldovei pentru a o părăsi.

Şi după trei ţile de góna cailor, aceşti voiajori erau pe pământul *dulce şi ne temător a Poloniei* !...

Agiunşi la satul Golmescka ei descălicară. —Dar in acel moment un glonte şuieră cu repegiune la urechi-le şi intorcânduse văţu pe scumpa lor Viorica trântită in colb şi cu singelei curgând.

Sinistru spectacol mai fu şi acesta; toţi sta increminiţi, afară de Bujor căre a croi de fugă printre arbori şi pietre intocmai ca un nebun.

Cei trei ce mai remase se necăjiră a transporta pe biata Viorica in lăuntrul căruţei şi abia o aduse la simţire după multă trudă. — Din fericire ea nu era rănită rău, glontelei pătrunse mâna stângă, insă fără gravitate.

Puţin şi durerile Viorică se mai alinară, rana i se obloji cu medicamente şi se legă strâns, şi ast-fel ea numai simţi nimic.

— Unde este Bujor, intrebă copila observând prin casă.

— Ea-tămă, respunse vócea lui Bujor de afară.

Şi uşa se deschise, ear el intră in intru, plin de singe din creştet până'n călcăe, cu hainele rupte şi mâna'i tremurândă ţinea sabia gólă !...

— Ce este, —ce s'antâmplat ?... strigară toţi in cor.

— Şerpele, respunse el, m'a muşcat şi pe mine, dar eu, c'am strivit capul... l'am ucis.

—Pe cine ?... strigă Viorica desperată.

— Pe Ioniţă !... respunse el.

Şi biata soţie pică leşinată in braţele lui Dragoş şi Trandafir care se repeţi de a o sprijini.

(Finea va urma). *N. A.-B.*

BIBLIOGRAFIE.

—

La Tipografia Buciumului Român, au apărut: *Geografia Ţerilor Române* de **C. Gollin**, insoţită de o descriere a Dobrogei, cu preţ de 60 bani.

Istoria Romănilor de **G. Ilrisoscoleu**, preciul un franc.

Se află de vănzare la Librării.

Avis. Au inceput a apare in Bucureşti, un interesant Roman intitulat:

DOMNUL COQUELET SPIONUL

Esă de două ori pe septămână in fascicole ilustrate a 10 bani una. Abonamentul pentru intreaga operă 3 lei.

Tredcător J. J. Roşca Calea-Spirea No. 24 Bucureşti.

TIPO-LITOGRAFIA BUCIUMULUI ROMAN.